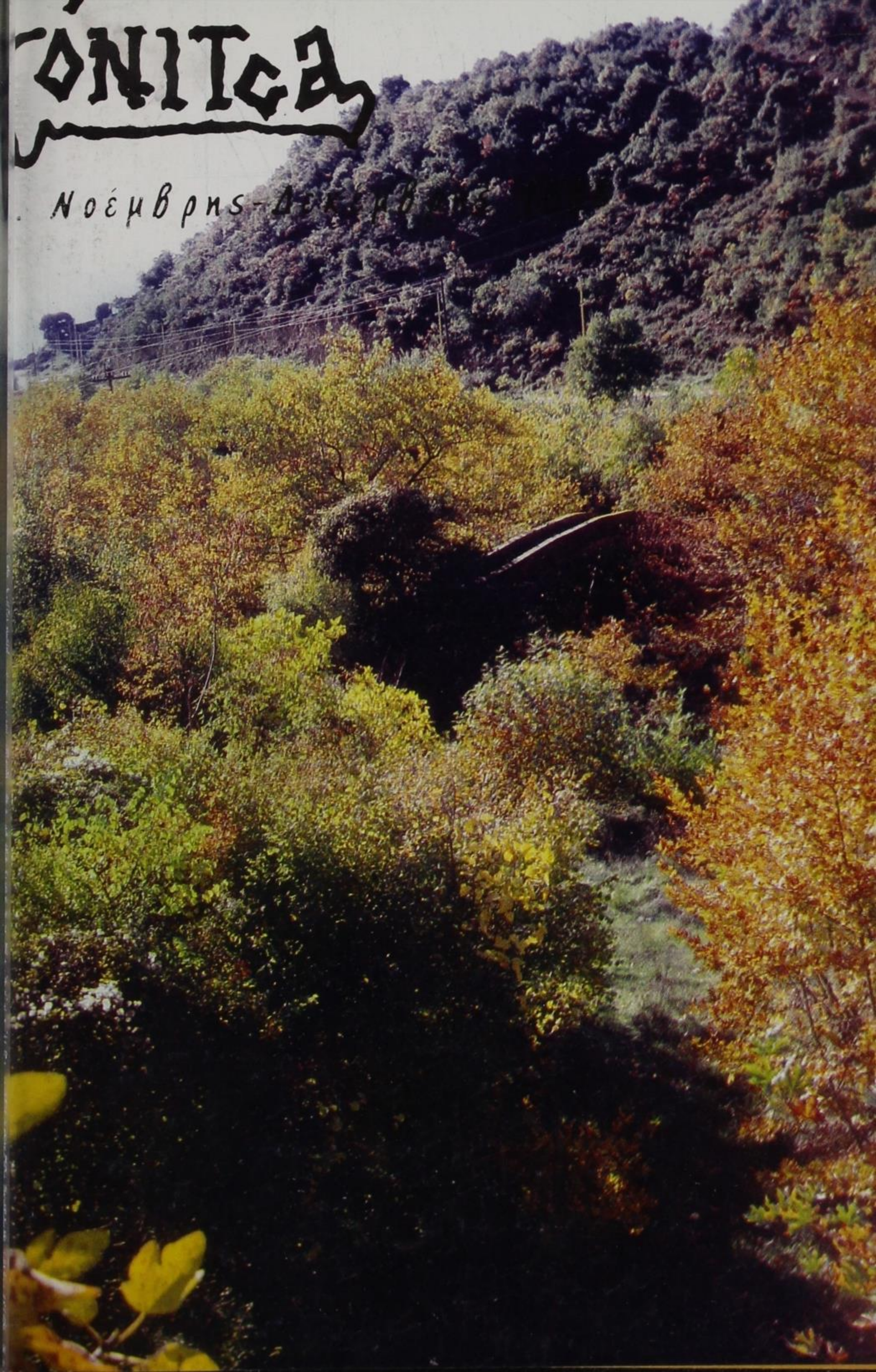

ΚΟΝΙΤΣΑ

Νοέμβριος - Δεκέμβριος

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ, ΤΕΥΧΟΣ 83 ΔΡΧ. 300
ΚΟΝΙΤΣΑ

Φωτ. εξωφ. Σ.Τ.

(Χινόπωρο στην Τοπόλ'τα)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Αποκέντρωση-Αυτοδιοίκηση, Ι. Λυμπερόπουλου . . .	305
Βραδιά τσίπουρου Ι.Τ.	310
Στην Κόνιτσα την αγαπημένη, Χ. Ανδρεάδη	311
Κ.Π.Ε. Κόνιτσας	316
Η Χλωρίδα του τόπου μας, Θ. Ζιώγα	317
Επίσκεψη μαθητών στην Καστανέα, Ε.Μ.	325
Βασ. Έξαρχος, Ν. Βρυζώνη	326
Διάφορα ανέκδοτα, Αναστ. Ευθυμίου	331
Οι Ναοί Παλαιοσελλίου, Η. Παπαζήση	332
Αλή Πασάς και Χάμκω, Χ. Γκούτου	335
Πανηγυρική εκδήλωση, Κ. Νικολάκη	338
Πως βγάλαμε το ρακί, Θ. Πορφύρη	341
Ευχόμαστε καλή πρόοδο, Θ. Πορφύρη	344
Η Μολυβδοσκεπάστη, Σωκρ. Ράγγα	345
Από την Αναγνωστοπούλειο, Β. Χαβέλα	348
Ο Τραχανάς, Π. Λαζαρόπουλου	349
Των Ελλήνων οι Κοινότητες, Γλ. Χριστοδούλου . . .	351
Μαθητές Ζωσιμ. Σχολής Αναστ. Ευθυμίου	353
Νέα βιβλία	359
1ο Σύστημα Προσκόπων	360
Η Οξυά	361
Σχόλια, Λ. Εζνεπίδη	362
Ειδήσης - Κοινωνικά	362
Αποτελέσματα Δημ. Εκλογών	367

Εκδίδεται από Συντακτική
Επιτροπή

Ανδρέου Ηλίας
Ζώτος Θεόφιλος
Τουφίδης Σωτήρης
Τσιάγκης Ικαρος

Υπεύθυνος σύμφωνα
με το νόμο:

Σωτ. Τουφίδης
Κόνιτσα 44.100
Τηλ. (0655) 22.464, 22.21
Fax: (0655) 22.464

Γραφικές Τέχνες
ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ

Τηλ.-Fax: (0651) 77358

Ετήσια συνδρομή: Εσωτερικού Δρχ. 2.000
Εξωτερικού, Δολ. USA 20 Αυστραλ. 30
Αλληλογραφία - Συνδρομές - Εμβάσματα
στον υπεύθυνο του περιοδικού Σ. Τουφίδη
ή στο Βιβλιοπωλείο «ΕΛΕΓΕΙΟ» Θ. Ζώτου, Κόνιτσα

ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ - ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ «ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ»

Γιάννη Λυμπερόπουλου

*"Δεν υπάρχουν δρόμοι οδοιπόρε, το δρόμο
σου τον ανοίγεις μόνος σου περπατώντας"*

Η Διοικητική Αποκέντρωση (ο θεσμός του Γραμματέα Περιφέρειας), η Αυτοδιοίκηση (οι Δήμοι και οι Νομαρχίες) και ο Καποδίστριας, αποτελούν έννοιες που έχουν σχέση μεταξύ τους και διαπλέκονται, αλλά δεν συμπίπτουν.

Ως θεσμοί, στο σύνολό τους, όπως αρχίζουν σήμερα να μπαίνουν σ' εφαρμογή, κι όπως ελπίζουμε ότι θα εξελιχθούν συμπληρωμένοι στην ουσία (κι αυτό είναι θεμελεώδες) μετακινούν από το Κέντρο στην Περιφέρεια τη λειτουργία της Δημοκρατίας. Μιας δημοκρατίας που "δεν είναι ο Παράδεισος στον οποίο πάμε γιατί έχουμε λύσει όλα τα προβλήματά μας αλλά ο Παράδεισος με τον οποίο θα μπορέσουμε να επιλύσουμε τα προβλήματά μας".

Πρέπει να γίνει αντιληπτό από όλους μας ότι στις μέρες μας συντελείται μια Επανάσταση, που ανατρέπει θεμελιώδη στοιχεία του τρόπου με τον οποίο ζούσαμε μέχρι σήμερα, μια Επανάσταση που η σημασία της μπαίνει αμέσως μετά την Επανάσταση του 1821. Αλλάζουν πολλοί ουσιαστικοί παράγοντες της ζωής, αλλάζει η φιλοσοφία γύρω από το θέμα εξουσία-διοίκηση-κυβέρνηση-ευθύνη-κέντρα αποφάσεων κ.λπ. και δημιουργείται ένας άλλος τρόπος προσέγγισης της λειτουργίας της Δημοκρατίας, μ' αποτελέσματα πολιτικά, κοινωνικά, οικονομικά σ' όλο το φάσμα της λειτουργίας του Κράτους.

Καλούμαστε όλοι πολίτες και κράτος να δραστηριοποιηθούμε σ' ένα άλλο πλαίσιο, όπου ο ρόλος του πολίτη αναβαθμίζεται για να γίνει ο μοχλός της Ανάπτυξης. Να γίνει ο απόλυτα υπεύθυνος για την τύχη του. Να γίνει αυτός που αποφασίζει, που μετέχει, που ευθύνεται, που ελέγχει. Ενώ ο ρόλος του Κράτους αντίστοιχα περιορίζεται σ' ένα γενικότερο επιπεδικό συντονισμό και έλεγχο, κρατώντας το τιμόνι του καραβιού που θαλασσοδέρνεται στο παγκόσμιο γίγνεσθαι.

Οι νέοι αυτοί θεσμοί αποτελούν παμπάλαιο όνειρο και διεκδίκηση του "ΠΟΛΙΤΗ" που δεν ανέχονταν ν' αποφασίζουν άλλοι γιαυτόν, που ένοιωθε άβουλος και φυλακισμένος σε δεσμά για τα οποία δεν είχε ποτέ ερωτηθεί, και που η κατάστασή του θα μπορούσε να συγκριθεί (ιδιαίτερα του πολίτη της περιφέρειας, της επαρχίας) με την κατάσταση ενός άποικου.

Οι νέοι αυτοί θεσμοί, γίνονται σήμερα περισσότερο από αναγκαίοι, όσο βλέπουμε ότι με την Παγκοσμιοποίηση όχι μόνο της οικονομίας, αλλά της ζωής, και των αποφάσεων για την τύχη του κόσμου όλου, η ΕΞΟΥΣΙΑ ξεφεύγει και από τα χέρια του λεγόμενου Κέντρου, της Κεντρικής Κυβέρνησης και περνάει σε μια απροσδιόριστη "δύναμη" ελεγχόμενη από άλλες δυνάμεις-εξουσίες, κυριαρχίες και συμφέροντα, που από την φύση των πραγμάτων είναι αδύνατο να απασχοληθούν με τα προβλήματά μας, με την ύπαρξή μας, και αποφασίζουν με κριτήρια και γνώμονες που δεν αποκλείεται να είναι και κάθε

τα αντίθετα προς τα δικά μας συμφέροντα.

Για μας τους Έλληνες ο θεσμός ενός είδους αυτοδιοίκησης ήταν γνωστός από τα χρόνια της Τουρκοκρατίας, ιδιαίτερα στους ορεινούς χώρους και πιο πολύ στα λεγόμενα λεφτεροχώρια. Βέβαια, στα περισσότερα τότε χωριά κυριαρχούσε ένα είδος “αριστοκρατικής” αυτοδιοίκησης. Στις αποφάσεις έπαιρναν μέρος μόνο κάποιοι δημογέροντες, θεωρούμενοι εθιμικά ως εκπροσωπώντας το σύνολο του χωριού, και πολλές φορές “ως έχοντες και κάποια συναίνεση των Τούρκων”.

Με την ενδυνάμωση και την πλήρη καθιέρωση-ανάπτυξη και ωρίμανση των παραπάνω νέων θεσμών, που σημαίνει απόκτηση ίδιων οικονομικών μέσων και ανάληψη από μέρους της Αυτοδιοίκησης (Δήμων και Νομαρχιών) του συνόλου σχεδόν των διοικητικών δικαιοδοσιών και αρμοδιοτήτων, καθώς αυτή η ενδυνάμωση θα συνοδευτεί κι από ανάλογη απόκτηση εμπειρίας και σωστής αντίληψης του κόσμου, της φιλοσοφίας, και της ευθύνης των νέων θεσμών και προπαντός πίστης περί της διάρκειας αυτών, από μέρους των δημοτών και των “αρχόντων”, το καθεστώς που θα δημιουργηθεί θ’ αποτελέσει τρόπο ζωής της κοινωνίας μας.

Το βασικό πρόβλημα σ’ όλη αυτή την αλλαγή είναι να βρεθούν ικανοί δημοτικοί άρχοντες με νοοτροπία αναπτυξιακή για το Δήμο τους με κοινωνική ευαισθησία οικολογική προσέγγιση και πάνω απ’ όλα, καλόγουστοι και πολιτισμένοι άρχοντες που δεν θα μετατραπούν σ’ ένα είδος τοπικής κυβέρνησης, η οποία θα ξεκόψει από το λαό, θ’ αποφασίζει χωρίς τη γνώμη του, και θα γίνει όργανο κάποιας κεντρικής κομματικής οργάνωσης ή άλλου κατεστημένου.

Ουσιαστικά οι “άρχοντες” αυτοί δεν μπορεί να είναι “δραστήριοι ενεργοί πολίτες” με διάθεση προσφοράς και ηθική στάση απέναντι στα πράγματα, που θα αναπτύσσουν πρωτοβουλίες, θα εμπνέουν, θα κινητοποιούν τους υπόλοιπους δημότες, και θα εναλλάσσονται στα λεγόμενα “δημοτικά αξιώματα”. Με κανένα τρόπο δεν πρέπει οι “άρχοντες” αυτοί να μετατραπούν από την έπαρση του αξιώματος, (ίσως και συμφέρον) σε πολιτικούς, του είδους που βλέπουμε γύρω μας τον τελευταίο καιρό, γαντζωμένους στο δημοτικό αξίωμα, που για την επανεκλογή τους θα προβαίνουν σε δαπάνες εκατομμυρίων, από αδιευκρίνιστες πηγές, θα κάνουν συναλλαγές, παραχωρήσεις και στραβά μάτια ενάντια στα συμφέροντα του Δήμου, παρουσιάζοντας ένα απαράδεκτο θέαμα στις προεκλογικές περιόδους μιας κοινωνίας αλληλοσπαρασσόμενης για πράγματα που δεν αφορούν το Δήμο και τους Δημότες του, με υποσχέσεις και βαρύγδουπα και εν επιγνώσει μη πραγματοποιήσιμα προγράμματα, και με μεταφορά των κομματικών αντιθέσεων και προκλήσεων στο μικρό χώρο των Δήμων και της περιφέρειας, που παρ’ όλα αυτά έχει σωρεία δικών του προβλημάτων και μικροϋποθέσεων να αντιμετωπίσει.

Το νέο πνεύμα που πρέπει να κυριαρχήσει με την εφαρμογή των καινούργιων αυτών θεσμών, θα βάλει στη σκέψη και τις προθέσεις των δημοτών και των “αρχόντων”, την έγνοια και προτεραιότητα των θεμάτων που αφορούν το Δήμο. Έγνοια και προτεραιότητα που συνενώνει και δεν χωρίζει τους δημότες”. Οι Δήμοι δεν είναι οι τελευταίοι κρίκοι της κρατικής εξουσίας. Οι Δήμοι δεν αποτελούν δοτή εξουσία. Οι Δήμοι είναι πρωτογενής αυτοδύναμη και πρωτοβάθμια εξουσία του λαού”. Γι’ αυτό και θα πρέπει να παραμένουν Αυτοπροσδιοριζόμενοι και αυτοτελείς. Που σημαίνει ότι θεσμικά για σήμερα αλλά και για το μέλλον θα πρέπει ν’ αποκτήσουν πλήρη διοικητική αυτοτέλεια, οικονομική αυτοδυναμία, αυτοδιαχείριση, εκδημοκρατισμένη ε-

κλογική διαδικασία κ.λπ.

Στο χώρο του Δήμου, το ιδεώδες θα ήταν όλοι οι Δημότες να παίρνουν μέρος στη λήψη των αποφάσεων, να συναποφασίζουν οι δημότες με τα εκλεγμένα όργανα (άμεση Δημοκρατία) ώστε να μην έχουμε με το πέρασμα του χρόνου δημιουργήσει από τη μια μεριά μόνιμους νομείς της "εξουσίας", κι από την άλλη την χοντρόπετη αδιαφορία του μη συμμετέχοντος πολίτη. Θα ήταν ιδεώδες επίτευγμα της άμεσης Δημοκρατίας εάν ο κάθε πολίτης είναι και ένας ενεργός και δραστήριος δημότης, που ακώλυτα θα εναλλάσσεται στα πόστα που εξυπηρετούν τοπικά τους θεσμούς και τις αποφάσεις για τη λειτουργία της συμμετοχικής αυτής Δημοκρατίας. Αυτό θα ήταν πολιτισμός. Αυτό θα ήταν ανέβασμα κι εκσυγχρονισμός του επιπέδου της κοινωνίας. Απ' αυτό θα μπορούσε κανένας να περιμένει και την πραγματοποίηση του "ανέφικτου". Θάδινε νόημα στη ζωή του καθενός σ' οποιαδήποτε γωνία της Ελλάδας κι αν βρίσκονταν.

Όπως με τον Καποδίστρια διαμορφώνεται η έννοια του Δήμου, στη πραγματικότητα, η μεγάλη τους πλειονότητα παραμένουν πληθυσμιακά σε τέτοια κλίμακα που από τη μια μεριά τα μεγάθη επιτρέπουν τον άμεσο λαϊκό κοινωνικό έλεγχο, κι από την άλλη δίνουν τη δυνατότητα στον κάθε Δήμο χωριστά ή σε συνεργασία με κάποιον άλλο διπλανό, ν' αποκτήσει και κατάλληλο υλικό εξοπλισμό-μηχανήματα, εργαλεία, όργανα κλπ. και ειδικευμένους υπαλλήλους ή συμβούλους που με τρόπο σύγχρονο, επιστημονικό, προγραμματισμένο θα επιλύει τα προβλήματά του.

Έτσι, ένας σημερινός Δήμος θα μπορέσει ν' αποκτήσει π.χ. Τεχνική υπηρεσία (μηχανικούς, αρχιτέκτονες κλπ) για τα τεχνικά του έργα. Γεωπόνους και δασολόγους που θα μελετούν, θα σχεδιάζουν και θα παρακολουθούν την ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα, θα λύνουν τα προβλήματά του, θα ενδιαφέρονται για την εισαγωγή στην περιοχή του Δήμου νέων τρόπων καλλιέργειας και εκμετάλλευσης, θα φροντίσουν για την ανάπτυξη στην περιοχή των οικολογικών-βιολογικών καλλιεργειών, δημιουργώντας πρότυπα για τις καλλιέργειες αυτές σε κτήματα δημοτικά ή δημόσια, θα μελετούν και θα πραγματοποιούν αναδασώσεις, εκμετάλλευση δασών, ανάπτυξη του εμπορίου των σχετικών προϊόντων κλπ. Ειδικούς επιστήμονες, τεχνικούς, οικονομολόγους ή άλλους ειδικευμένους στην περιφερειακή ανάπτυξη που θα ασχοληθούν με το θέμα του βιομηχανικού-βιοτεχνικού πάρκου, το θέμα διασυνοριακής ζώνης εμποροβιομηχανικών δραστηριοτήτων, το θέμα των γαιοθερμικών πηγών, για ενδεχόμενη ανάπτυξη καλλιεργειών σε θερμοκήπια κλπ, καθώς και το θέμα των λουτρών. Το θέμα της ανάπτυξης και βελτίωσης της κτηνοτροφίας, πτηνοτροφίας, μελισσοκομίας, κουνελοτροφίας κλπ, της δημιουργίας σταύλων με ζώα περιπάτου- αναψυχής. Το θέμα οργάνωσης Τουριστικού κυκλώματος εξειδικευμένου ή όχι, το θέμα της πολιτιστικής ανάπτυξης της περιοχής. Ανάπτυξης όλων των στοιχείων που προσιδιάζουν στο χώρο του Δήμου, (αθλητικών, κυνηγητικών, φυσιολατρικών κλπ). Το θέμα της διάσωσης των μνημείων του παραδοσιακού τοπικού πολιτισμού και της τοπικής ιστορίας, κλπ.κλπ.

Μιλήσαμε παραπάνω για οικονομική αυτοδυναμία του Δήμου, και για μια σειρά απο δραστηριότητες που έχουν ανάγκη από πηγές χρηματοδότησης. Νομοθετικά το καίριο αυτό θέμα δεν έχει ακόμα βρεί το δρόμο της πλήρους λύσης του. Το άρθρο 13 του νόμου για τον "Καποδίστρια" αναφέρει ότι η υποστήριξη της οργάνωσης και λειτουργίας των νέων Δήμων θα γίνει μέσω του ειδικού Προγράμματος Τοπικής Αυτοδιοίκησης που

έχει πενταετή διάρκεια (1998-2002) και περιέχει υποπρογράμματα: Για τις λειτουργικές ανάγκες. Για τη μηχανοργάνωση των Δήμων και τη χρηματοδότηση των μελετών για τη συμβουλευτική υποστήριξη τους. Για την κατασκευή έργων προστασίας του περιβάλλοντος και αναβάθμισης της ποιότητας της ζωής.

Φυσικά η λύση αυτή του χρηματοδοτικού θέματος είναι προσωρινή. Και θα καλύψει τα πρώτα δύσκολα χρόνια της εφαρμογής των νέων θεσμών.

Μέχρι τώρα οι Δήμοι μπορούσαν να ζητήσουν χρήματα από 20 Υπουργεία ή άλλους κρατικούς φορείς και ακόμα από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Από τώρα και μπροστά όποιος φορέας θέλει να ενισχύσει οικονομικά κάποιο Δήμο πρέπει να κάνει εισήγηση στο Υπουργείο Εσωτερικών, και μια επιτροπή από τρεις Υπουργούς που θα κρίνει με αντικειμενικά κριτήρια και χωρίς προτιμήσεις και εύνοιες θα πάρει τελική απόφαση.

Η ολοκλήρωση όμως των θεσμών, για τους οποίους μιλάμε, θα γίνει μόνον όταν η Αυτοδιοίκηση αποκτήσει ιδίους πόρους, θα εισπράττει και θα διαχειρίζεται φόρους και άλλες εισπράξεις. Θάκουμε δηλαδή κατά κάποιον τρόπο αποκεντρωμένο φορολογικό σύστημα.

Επί του παρόντος, οι Δήμοι θα προικοδοτηθούν από το Δημόσιο, το οποίο τους έχει τάξει 1.450 μηχανήματα διαφόρων τύπων, και ένα σοβαρότατο χρηματικό ποσό, που θα εισπραχτεί μέσα σε μια πενταετία κατ' αναλογία από κάθε Δήμο και βάσει προγραμμάτων σωστά εδραιωμένων, που θα καλύπτουν υπαρκτές και αντικειμενικές ανάγκες.

Το Υπουργείο Εσωτερικών έχει έτοιμους 2.500 νέους επιστήμονες οικονομολόγους, μηχανικούς, γεωπόνους κλπ που επί 14 μήνες παρακολούθησαν ειδικά για τη στελέχωση των Δήμων προγράμματα. Αυτοί μετά την 1η Ιανουαρίου 1999 θα κατανεμηθούν στους διάφορους Δήμους της Επικράτειας.

Είναι φανερό από τα παραπάνω πως με τον "Καποδίστρια" και όλο το σύστημα Αυτοδιοίκησης (Δήμοι, Νομαρχίες) και Αποκέντρωσης (Γραμματεία Περιφέρειας) η επαρχία θα μπορέσει να μπει πολύ γρήγορα σε μια ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΤΡΟΧΙΑ, με την κινητοποίηση πολλών ανθρώπων και μέσων, που όλοι τους θα παλεύουν τον ίδιο σκοπό, προς μια κατεύθυνση. Την ΑΝΑΠΤΥΞΗ, τη σωστή ΑΝΑΠΤΥΞΗ με τη διαφύλαξη της λεγόμενης ΠΡΑΣΙΝΗΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗΣ. Τη δημιουργία προϋποθέσεων για την επάνοδο των συμπατριωτών μας στον τόπο τους. Για την ισόρροπη γεωγραφική ανακατανομή του πληθυσμού της Ελλάδας στην ενδοχώρα.

Θεμελιακό στοιχείο για την ορθοπόδηση, πολιτιστική, κοινωνική και οικονομική της πατρίδας μας, που πάρα πολλά στοιχεία δείχνουν ότι ξέφυγε τέλεια με την άναρχη και κάτω από πανικό γενόμενη τα τελευταία σαράντα χρόνια μετανάστευση, από τον άξονά της.

Πρέπει να αντιληφτούμε ότι είναι Ιστορικές οι ώρες που περνάει ο τόπος μας. Μετακινούνται τα κέντρα αποφάσεων, αλλά και τα σημεία από όπου θα ξεκινάνε οι πιέσεις για τις πρωτοβουλίες και τις δραστηριότητες. Αλλάζει η φύση, η δυναμική και η ποιότητα όλων αυτών.

Αποκέντρωση και Αυτοδιοίκηση σ' αυτό το βαθμό δεν είναι απλή μεταφορά κρατικών αρμοδιοτήτων στην περιφέρεια. Είναι ένας άλλος τρόπος ζωής, δράσης και προσέγγισης του θέματος. Είναι μεταφορά από το Κέντρο στην περιφέρεια της ΕΥΘΥΝΗΣ για

την τύχη της, της οπτικής γωνίας από την οποία θα βλέπονται και θα επιλύονται τα προβλήματα της περιφέρειας, και βασικά η αλλαγή της έντασης του δυναμισμού με τον οποίο θα συλλαμβάνονται, θα επιλύονται, θα παρακολουθούνται και θα ελέγχονται αυτά. Κοντολογής, είναι η καθιέρωση, το μπάσιμο στη ζωή μας, στη σκέψη μας και τη φιλοσοφία μας μιας νέας κυρίαρχης αξίας.

Προτού κλείσουμε την ενημέρωση που κάνουμε μ' αυτό το κείμενο, θα πρέπει να σημειώσουμε και τα παρακάτω:

Αυτά τα καινούρια στοιχεία που έρχονται στην επιφάνεια με τους θεσμούς της Αποκέντρωσης και αυτοδιοίκησης, δεν είναι φαινόμενο μόνο ελληνικό. Σ' ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση έγινε από καιρό αντιληπτό πως σιγά-σιγά οι κεντρικές κυβερνήσεις των κρατών απογυμνώνονται υπέρ των οργάνων της Ε.Ε. από αρμοδιότητες και ευθύνες έτσι ώστε να απομακρύνονται αλλά και να γίνονται πιο πολύπλοκες οι επαφές των οργάνων της Ε.Ε. με τις περιφέρειες κάθε κράτους. Γιαυτό από τη Συνθήκη για την Ε.Ε. είχε προβλεφτεί και αργότερα πραγματοποιήθηκε η ίδρυση της Επιτροπής των Περιφερειών της Ε.Ε. Με την Επιτροπή αυτή παρέχεται η δυνατότητα στα περιφερειακά όργανα να διατυπώνουν τη γνώμη τους και τις απόψεις τους επί θεμάτων που αφορούν τις τοπικές κοινωνίες και τους πολίτες τους, με γνωμοδοτήσεις οι οποίες δεσμεύουν σήμερα την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Συμβούλιο Υπουργών και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Το πεδίο αρμοδιότητας της Επιτροπής των Περιφερειών είναι προσδιορισμένο πλήρως, και έχει βασιστεί στην σκέψη ότι οι εκπρόσωποι των περιφερειών κάθε κράτους που παίρνουν μέρος στην παραπάνω Επιτροπή είναι πολύ κοντά στους πολίτες της Ευρώπης και στα προβλήματά τους. Και είναι φανερό ότι ο ρόλος της θα ενισχύεται στο μέτρο που οι κεντρικές Κυβερνήσεις θα αποδυναμώνονται μέσω της διαδικασίας της πολιτικής ολοκλήρωσης της Ε.Ε. Η Επιτροπή των Περιφερειών απαρτίζεται από 222 μέλη από τα οποία δώδεκα είναι αντιπρόσωποι της Ελλάδας με ίσο αριθμό αναπληρωματικών. Συνέρχεται έξι φορές το χρόνο στις Βρυξέλλες.

Ήθελα να προσθέσω τελειώνοντας ότι τα καθήκοντα και γενικότερα η αποστολή και ο ρόλος του πρώτου Δημοτικού Συμβουλίου των Δήμων της Κόνιτσας και των Μαστοροχωριών είναι πάρα πολύ σημαντικός, αποφασιστικός θα έλεγα, για την καθιέρωση και την επιτυχία αυτών των ζωτικών θεσμών, και θα πρόσθετα υπαρξιακός για την επιβίωση της Κόνιτσας και της επαρχίας της.

Η τύχη όλων μας από τώρα και μπροστά βρίσκεται στα χέρια μας και στα χέρια των νεοεκλεγέντων συμβούλων και Δημάρχων. Καιρός είναι να ξαναδούμε όλα τα πράγματα (τα σχέδιά μας, τα ημιπελή κατασκευάσματα, τις προοπτικές μας για τον τόπο ας, την εν γένει τοποθέτηση του μέσα στο χώρο και το χρόνο, κλπ) από την αρχή.

Υπάρχουν τόσες δυνατότητες αλλά και τόσες ιδέες που μπορούμε να πραγματοποιήσουμε.

Γιάννης Λυμπερόπουλος

Βοηθήματα:

Μανώλη Γλέζου: Η αυτοδιοίκηση το μέγα "έλλειμμα των εκλογών. Ελευθεροτυπία 8/10/1998

Ευάγγελος Κουλουμπής: Συνέντευξη. Οικονομικός Ταχυδρόμος 8/10/98

Αλέκος Παπαδόπουλος: Συνέντευξη Οικονομικός Ταχυδρόμος 8/10/98

Μιχάλη Κάνιμα: Προίκα του Καποδίστρια Ελευθεροτυπία 1/10/98

«ΒΡΑΔΙΑ ΤΣΙΠΟΥΡΟΥ»

Εχωριστές στιγμές έζησαν όσοι - γέννημα και θρέμμα της Κόνιτσας και των χωριών της, νύφες, γαμπροί και φίλοι τους- παραβρέθηκαν στη "Βραδιά Τσίπουρου" που οργάνωσε το Προεδρείο της Ένωσης Κονιτσιωτών στη γνωστή πλέον αίθουσα της οδού Ασωπίου 12 στις 28-11-1998, ημέρα Σάββατο και ώρα 20.00.

Σ' όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, με προεξάρχοντα τον Πρόεδρό του Χρήστο Ζακόπουλο, αξίζουν θερμά συγχαρητήρια γιατί, ενώ ζούμε σ' ένα κόσμο που η οικονομία έχει θεοποιηθεί και το ατομικό συμφέρον κυριαρχεί, αυτοί εννοούν να διαθέτουν μεγάλο μέρος του πολύτιμου χρόνου τους ανιδιοτελώς και χωρίς τυμπανοκρουσίες για το κοινό καλό· να κρατηθούν οι παραδόσεις ζωντανές, να μη χάσουν όσοι αγαπούν την Κόνιτσα τις μεταξύ τους επαφές.

Δεν ξέρω πόσο θα αντέξουν. Τους το εύχομαι και παράλληλα καταγράφω την έκκληση του Χρήστου: "Βοηθήστε με εγγραφή νέων μελών, με οικονομική συνεισφορά, με ο,τιδήποτε να μείνει η Ένωση ορθή..."

Είναι γνωστό πως η Ένωση δεν έχει άλλους οικονομικούς πόρους εκτός από τις συνδρομές των μελών της. Επομένως όσοι μπορούν ας βοηθήσουν και να είναι βέβαιοι πως τα χρήματά τους θα πιάσουν τόπο.

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Ένωση είναι πολλά και σαν να μην έφθαναν όλα τ' άλλα ήρθαν να προστεθούν πρόσφατα και σημαντικές ζημιές στην αίθουσα από το σπάσιμο εξωτερικού αγωγού ύδρευσης. Η αποκατάσταση των ζημιών χρειάστηκε κόπο και χρήμα.

Όμως, στις 28-11-1998 όλα είχαν αποκατασταθεί και με τη βοήθεια των γνήσιων οινοπνευματωδών ποτών της περιοχής (κρασί και τσίπουρο), των εκλεκτών μεζέ-

δων που έφεραν οι καλεσμένοι και της παραδοσιακής μουσικής από τη Βουρμπανίτικη κομπανία των Χαλκείαδων, χωρίς μεγάφωνα που χρησιμοποιούνται ευρύτατα πλέον και μετατρέπουν τη μουσική σε σφυρί που σου τρυπάει τ' αυτιά και σε τυραννάει, το κέφι ήταν μεγάλο και το γλέντι κράτησε ώρες πολλές.

Άνδρες και γυναίκες, λίγο δειλά στην αρχή, όλο και πιο ελεύθερα στη συνέχεια, ξεδίπλωσαν στην πίστα τις χορευτικές τους ικανότητες κι οι επιδόσεις ήταν σημαντικές.

Το χορό ξεκίνησε το Δ/κό Συμβούλιο και ακολούθησαν ο βουλευτής Ιωαννίνων κ. Αντώνιος Φούσας, που τίμησε με την παρουσία του την εκδήλωση και "έδωσε στο χορό να καταλάβει", ο δήμαρχος Κόνιτσας κ. Πρόδρομος Χατζνεφραιμίδης, ο δήμαρχος Μαστοροχωριών κ. Γρηγόριος Παπανώτης και πολλοί άλλοι.

Και κάτι τελευταίο, όχι βέβαια σε αξία και σημασία, αλλά σαν καταγραφή· το τσίπουρο και το κρασί δεν τελείωσαν. Ο Βαγγέλης ο Βέργος θα ανοίγει την αίθουσα κάθε Τετάρτη και είναι περιπό να τονίσουμε τι θα χάσουν όσοι δε γευτούν κάποια στιγμή τους εκλεκτούς μεζέδες του Βαγγέλη, όπως έχασαν όσοι μείναν στα σπίτια τους στις 28/11 και δε δοκίμασαν τα "μπόλια" που ετοίμασε σε ειδικό καζάνι και μοίρασε σ' όλους.

Οι Κονισιώτες είναι τόσο πολλοί που θα είναι κρίμα να αφήσουν αυτό το στέκι της Ασωπίου -12- να κλείσει "ελλείψει πελατών". Αν κάθε Κονισιώτης διέθετε δυο βραδιές το χρόνο από το χρόνο του για το στέκι, η αίθουσα θα γέμιζε και με το δεδομένο των νέων πλέον δήμων θα δημιουργούνταν προϋποθέσεις γόνιμης επικοινωνίας.

ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ ΤΗΝ ΑΓΑΠΗΜΕΝΗ **(Μια συνάντηση και ένα Μουσικό θέαμα)**

1. Ασυνήθιστη ήταν η συγκέντρωση, που πραγματοποιήθηκε τη βραδιά της 7ης Αυγούστου 1998 στο εξοχικό κέντρο "Πλατανάκια" της Κόνιτσας, αφού επρόκειτο για μια συνάντηση προσώπων που είχαν να ιδωθούν 40 τόσα χρόνια και μάλιστα μαθητών και δασκάλων, μια συνάντηση των τελειοφοίτων μαθητών του Γυμνασίου Κονίτσας των Σχολ. ετών 1957-1960 με τους καθηγητές τους ή μάλλον με μια μερίδα καθηγητών τους, αφού αρκετοί από αυτούς έχουν ήδη αποδημήσει προς Κύριον.

Γι' αυτό και την αποκαλέσαμε "ασυνήθιστη", αφού ήδη οι τελειόφοιτοι μαθητές των ετών εκείνων ήταν όλοι τους οικογενειάρχες με τις γυναίκες τους και τα παιδιά τους, που κι αυτά παραβρέθηκαν εκεί με τις χαρμόσυνες φωνές τους, δίνοντας άλλο τόνο στο εξαίσιο εκείνο θέαμα, έναν τόνο θριαμβικό για τη ζωή που συνεχίζεται παρ' όλες τις αντιξοότητες της "καθ' ημέραν βιοτής".

Κι όλα αυτά χάρη στην πρωτοβουλία δύο εκλεκτών μου μαθητών: του Χαρίλαου Γκούτου, ήδη καθηγητού του εργατικού δικαίου στο Πάντειο Παν/μιο και Κων/νου Νούτση, ήδη διευθυντού του Δερματολογικού Τμήματος του Νοσοκομείου "Ευαγγελισμός" των Αθηνών. Πόσο χάρηκα όταν ο Κ. Νούτσης μου ανακοίνωσε την είδηση αυτή, ένα γεγονός στην πραγματικότητα "αναβαπτισμού", αφού για αναβαπτισμό επρόκειτο και τούτο, διότι συνήθως - με τη μεταφορική βεβαίως έννοια - "αναβαπτισμό" καλούμε την "ψυχική και πνευματική ανακαίνιση του ανθρώπου

(πνευματική και ψυχική και προπαντός ηθική)", εκείνην που προκαλείται από ένα ξεχωριστό γεγονός και μάλιστα, όταν αυτό συνδέεται με την επίσκεψη της πατρώας γης ύστερα από πολλά χρόνια· αλλά γιατί μόνο της πατρώας γης και όχι της οποιασδήποτε γης και χώρας που ανεξίτηλα άφησε στη μνήμη μας τα ίχνη του περάσμάτος μας από αυτήν; και τέτοια γη ήταν για μένα η χιλιαγαπημένη Κόνιτσα, η μικρή εκείνη πολίτεια που άνοιξε τις αγκάλες της και με δέχθηκε, με φιλοξένησε ως καθηγητή της για 4 χρόνια στο μικρό μα ιστορικό Γυμνάσιό της με το πλήθος των επιστημόνων που εξέθρεψε. Ναι, παραφράζοντας το Σεφέρη (βλ. Ευριπίδου Ελένη στ. 148-149), θα έλεγα ότι σ' αυτή τη γη όχι "γην εναλίαν" αλλά "μεσογαίαν μ' εθέσπισεν οικείν" όχι βέβαια ο Απόλλων, παρ' όλον ότι είναι θεός του φωτός και των μουσών, αλλά η βουλή του Κυρίου, ώστε για χρονικό διάστημα 4 ετών να δεθώ με τους κατοίκους της, τους απλούς και καλοκάγαθους Κονιτσιώτες και να τους αγαπήσω πραγματικά, ώστε αυτά τα 4 χρόνια να παραμένουν διαρκώς αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής μου με ζωηρές πάντοτε τις αναμνήσεις.

Και οι αναμνήσεις αυτές ζωντάνεψαν τη βραδιά εκείνη. Καθισμένοι στον ευρύχωρο αυλόγυρο του Κέντρου αναπολήσαμε τα περασμένα. Δεν υπήρχε στιγμή που να μην ακούεται έστω και το παραμικρό στιγμιότυπο από τη ζωή και την κίνηση του Γυμνασίου Κονίτσας των ετών εκείνων. Οι χαρακτηρισμοί των καθηγητών της εποχής εκείνης στο προ-

σκίνιο. Αφού θυμηθήκαμε τους απελθόντες συναδέλφους, τον ανέμελο και ξένοιαστο πάντοτε γυμνασιάρχη μας Ιωάννη Φερούκα, τον αυστηρό μα ακριβοδίκαιο και του καθήκοντος πιστόν υπηρέτη Χριστόφορο Γκαραβέλα, τον καλοσυνάτο και γελαστό και μακριά από επιδιώξεις περγαμηνών της επιστήμης του φυσικό Δημήτριο Μουδόπουλο, τον περήφανο και λεβέντη στο παράστημα με το μάθημα της γυμναστικής Θύμιο Παπακωνσταντίνου, ο λόγος από τους σχολιαστές μαθητές μας ήλθε σ' εμάς τους παρόντες εκεί, στην ταπεινότητά μου και στο Νίκο Ρεμπέλη, τον εκλεκτό της Κόνιτσας φιλόλογο, που ανέκαθεν διακρινόταν και διακρίνεται για τη σχολαστικότητά του, ένα "χάρισμα" θα έλεγα που πολύ θα έπρεπε να το επιδιώκουν όλοι, όσοι έχουν συναίσθηση του επαγγέλματος και λειτουργήματος που εξασκούν.

Και δίπλα μας συνδαιτυμόνες, ομόεδροι και πάρεδροι οι μαθητές μας καθηγητές σήμερα και δάσκαλοι, δικηγόροι και επιστήμονες, δασικοί και ταμειακοί και οικονομολόγοι και γιατροί και μηχανικοί και ανώτατοι υπάλληλοι σε διάφορες υπηρεσίες, καύχημα και καμάρι μας και "χάρμα ιδέσθαι", αδιάφορο αν πολλών από αυτούς τα μαλλιά άρχισαν ν' ασπρίζουν ή έχουν ήδη ασπρίσει, ώστε να μην μπορεί να ξεχωρίσει κανείς τους δασκάλους και τους "προ 40ετίας" μαθητές. Αλήθεια! Πότε πέρασαν 40 χρόνια. Πόσο θα θέλαμε όλοι οι παρόντες εκεί να ξαναβρισκόμασταν στις αίθουσες του παλιού εκείνου Γυμνασίου που στεγαζόταν σ' ένα κτίριο που ανήκε σε κάποιον αλβανό μπέη, ένα κτίριο, που οπωσδήποτε τώρα πρέπει να αναπαλαιωθεί και να χρησιμοποιηθεί εξυπηρε-

τώντας κάποια πολιτιστική κίνηση της πόλεως. Στις γυμνές εκείνες αίθουσες με πενιχρότητα τα μέσα, με υποτυπώδη θέρμανση, όταν το χιόνι πλησίαζε το μέτρο και τουρτουρίζαμε, καθηγητές και μαθητές, χωρίς τα απαραίτητα εποπτικά όργανα, με έπιπλα και θρανία κάθε άλλο παρά ευχάριστα, με παιδιά που έρχονταν από τα χωριά και δεν είχαν "που την κεφαλήν κλίνη", πολλές φορές νηστικά και γυμνπεύοντα, χωρίς τον πλούτο των σημερινών βιβλίων, χωρίς τα απαραίτητα τετράδια και τη λοιπή γραφική ύλη, γινόταν δουλειά, "εργασία παιδευτική" σε όλο της το βάθος και πλάτος, εργασία ζηλευτή, οι καρποί της οποίας ήταν οι παριστάμενοι επιστήμονες - μαθητές μας, αδιάψευστη απόδειξη του πραγματικά γιγαντιαίου εκείνου έργου. Υπεράνθρωπες ήταν οι προσπάθειες που κατέβαλε καθημερινά διδακτικό και μαθητικό προσωπικό. Και να η πραγματικότητα.

Εκεί στα "Πλατανάκια" της Κόνιτσας τις στιγμές εκείνες δίπλα μας καμαρώναμε κοντά στον Κώστα Νούτση, τον τόσο εξυπηρετικό σήμερα γιατρό του "Ευαγγελισμού" και το Χαρίλαο Γκούτο, καθηγητή του Πανεπιστημίου, όλους εκείνους τους διαλεχτούς τελειοφοίτους του Γυμνασίου που σήμερα τιμούν ο καθένας από τη θέση του τόσο το Γυμνάσιο που αποφοίτησαν όσο και τους καθηγητές τους και προπαντός την υπεύθυνη θέση, στην οποία τους πρόδρισε η πολυετία: το Γιάννη Τζιομάκα, δικηγόρο εκλεκτό, το γιο του αξέχαστου δασκάλου Αποστόλου Τζιομάκα, ο οποίος με τους άλλους μακαρίτες πια δασκάλους Θωμά Ζών, Δημήτριο Τσαρτσάλη και Ευάγγελο Κρούσκο καταλεγόταν στην "αφρόκρεμα" της Α' βάθμιας εκ-

παίδευσης της πόλεως, διότι πραγματικά οι δάσκαλοι εκείνοι ήταν αφρόκρεμα, αφού συναγωνίζονταν ποιός να έχει περισσότερες επιτυχίες για την εισαγωγή των μαθητών τους στο Γυμνάσιο, εφόσον αυστηρότατες ήταν τότε, οι “εισαγωγικές” εξετάσεις, κάτι που σήμερα φαίνεται σαν όνειρο στα σημερινά παιδιά της ΣΤ΄ τάξεως του Δημοτικού Σχολείου· το Χρήστο Φασούλη διαπρεπή σήμερα δασάρχη με πάγκοινα αναγνωρισμένη την προσφορά του στο Δασαρχείο της περιοχής του, το Γεώργιο Δερμιτζάκη, έναν από τα βασικά στελέχη του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου με τις υπηρεσίες που προσφέρει στα κεντρικά γραφεία του ως προγραμματιστής, τη Βασιλική Παπαθεμιστοκλέους, φιλόλογο καθηγήτρια, με ιδιαίτερες ανησυχίες και οραματισμούς πολλούς για την ανύψωση της εκπαίδευσέως, την κ. Αλεξάνδρα Καραγιάννη, δασκάλα, που ξεκίνησε να’ρθει από την Καλαμάτα στη συγκέντρωση αυτή, το Βαγγέλη Μπούνα που, εδραίος και αμετακίνητος υπάλληλος του Δήμου Κονίτσης, πραγματικός Ακρίτης, “φύλαγε Θερμοπύλες” στο μετερίζι του και τόσους άλλους, των οποίων τα ονόματα τη στιγμή αυτή μου διαφεύγουν. Ιδιαίτέρως θα σταθώ στο Βαγγέλη Μπούνα, ο οποίος με το πηγαίο και αυθόρμητο γέλιο του και την ευχάριστη διήγηση πολλών επεισοδίων γυμνασιακών της εποχής εκείνης, με τα τόσα επιτυχή ανέκδοτά του, διανθισμένα με πλήθος άλλων παρεκβάσεων “έκλεψε” κυριολεκτικά την όλη παράσταση και μας καταγοήτευσε· ζωντάνεψε πραγματικά το παρελθόν με τόση ενάργεια και ακρίβεια, ώστε να γυρίσει ο νους μας στα περασμένα, στους τρόπους της ζωής εκείνης, που όσο φτωχή κι αν ήταν είχε

το μεγαλείο της. Απλή ζωή με τόσα βάσανα και φτώχεια αλλά μακριά από τα σημερινά τρωτά μιας ζωής χωρίς οικογενειακή θαλπωρή, διαποτισμένης με το δηλητήριο μιας άκρατης τεχνολογίας που κατέστρεψε το ήρεμο εκείνο και αξιοπρεπές περιβάλλον με όλα τα επακόλουθα δεινά. Και την απλή εκείνη και καλόκαρδη ζωή ξαναζωντάνεψε η ευχάριστη εκείνη συντροφιά, εκεί στα “Πλατανάκια” αποδεικνύοντας έμπρακτα ότι η αγωγή που πήρε τόσο από τους γονείς της την εποχή εκείνη όσο και από το σχολείο απέφερε καρπούς: και τέτοιος καρπός ευγενικών αισθημάτων και ευγνωμοσύνης προς τους δασκάλους ήταν η συνάντηση εκείνη - όσο κι αν η σημερινή μας εποχή βασανίζεται και ταιπωρείται από φθοροποιά υλιστικά κηρύγματα - ένα σάλπισμα πνευματικής ανατάσεως και ελπίδας για ένα καλύτερο μέλλον.

2. Κι αυτό το άγνωστο μέλλον - ή μάλλον μιαν ικμάδα του μέλλοντος αυτού - την είδαμε να ζωντανεύει - σαν ένας ευχάριστος οiwνός σε μιαν άλλη συγκέντρωση που λάβαμε μέρος εγώ και η γυναίκα μου Αδαμαντία, η οποία τόσο γοπεύθηκε, ώστε, ενθουσιασμένη, να αναφωνήσει: “Εδώ στην Κόνιτσα και το εξαίσιο περιβάλλον της συμβαίνει, το κάτι άλλο. Κάτι άλλο που δεν μπορεί να προσδιοριστεί σε σύγκριση με άλλες περιοχές· η ομορφιά της Κόνιτσας και των χωριών της με τα καταπράσινα τοπία της ξεπερνά κι αυτά ακόμη τα ελβετικά τοπία που είχαμε προ ετών επισκεφθεί”. Κι όλα αυτά, γιατί είχαμε το προνόμιο να βρεθούμε στην καταπληκτική συγκέντρωση των κατοίκων της Καστάνιανης και των γύρω χωριών, εκεί στην πλατεία του χωριού, κοντά στο Δημοτικό

Σχολείο της, που τώρα δυστυχώς παραμένει κλειστό και έρημο χωρίς μαθητές και την εκκλησία του Αγίου Νικολάου. Ναι! αυτό το μουσικό θέαμα που αντικρίσαμε τη βραδιά εκείνη της 8ης Αυγούστου ήταν κι αυτό το “κάτι άλλο”. Ποιός θα μπορούσε ποτέ να φανταστεί ότι στο απομονωμένο εκείνο χωριό θα έβλεπε μια μουσικοθεατρική παράσταση, που θα μπορούσαν να τη ζηλέψουν ακόμη και καθιερωμένοι μεγαλώνυμοι καλλιτέχνες; Επρόκειτο για μια παράσταση με “*παραδοσιακή και έντεχνη μουσική με ιστορικές-λαογραφικές αναφορές από τη φιλόλογο Λένα Γαλάνη (ορχήστρα, χορωδία, τραγούδι, χορός*”, σύμφωνα με το δίπτυχο του προγράμματος της “Ομοσπονδίας Αδελφοτήτων της επαρχίας Κόνιτσας”, τις πολυπαικτικές εκδηλώσεις της οποίας παρακολούθησε όλος εκείνος ο πληθυσμός των γύρω χωριών με τόσον ενθουσιασμό.

Η νύχτα με τα κατάμαυρα πέπλα της είχε, σκεπάσει τριγύρω τα πάντα και μόλις, διακρίνονταν οι πανύψηλες βουνοκορφές της κακοτράχαλης ηπειρωτικής γης, καθώς μέσα σ’ εκείνο το νυκτερινό σιωπηλό τοπίο εδέσποζε επιβλητική η μουσική των λαϊκών παραδοσιακών οργάνων κι ένα απόκοσμο τραγούδι, βγαλμένο από τα βάθη της ηπειρωτικής εκείνης γης, ακουγόταν θλιβερό για να ιστορήσει τα πάθη, του ηπειρωτικού λαού και τους καημούς της ξενιτιάς προπάτων, αφού η ξενιτιά ήταν δεμένη με τη μίσηρη ζωή του, ένα τραγούδι που πάντα συγκινεί. Βέβαια, η χορωδία δεν είχε περάσει από τις αίθουσες ενός “Μεγάρου Μουσικής” κι ούτε ποτέ είχε την εύνοια να έχει δασκάλους με περγαμηνές. Και όμως ήταν χορωδία λαϊκή, βγαλμένη από τα σπλάχνα του λαού, γι’ αυτό και άμεση ήταν η επικοινωνία της

με τους θεατές - ακροατές που παρακολουθούσαν εκστατικά τα δρώμενα. Μεταμένη την προσοχή, όλο εκείνο το πλήθος που έτυχε να βρίσκεται εκεί ζούσε μια μουσική μυσταγωγία, μια πανδαισία θεάματος και ήχων, οι οποίοι, ενώ στην αρχή στο α’ μέρος του προγράμματος σχετίστηκαν άμεσα με τη γενική ιστορία της Ηπείρου και τους ήρωές της από τα μυθικά ακόμη χρόνια ως τη σύγχρονη εποχή, στο β’ μέρος άλλαξε ριζικά το τοπίο: ομοιόμορφα ντυμένα αγόρια και κορίτσια με σύγχρονα μουσικά όργανα (πιάνο, βιολί, αρμόνιο, φλάουτο, κιθάρα, κλαρίνο) παρουσίασαν ένα σύνολο μιας δυναμικής ορχήστρας, λες και συναγωνιζόταν κάποια καμεράτα μιας μεγαλουπόλεως.

Αυτή ήταν η “Ορχήστρα Νέων της Κοινότητας Καστάνιανης” που μας καθήλωσε με τα συναρπαστικά και γοητευτικά τραγούδια του Χατζιδάκη και Θεοδωράκη, τραγούδια που με τόση ντοσταλγία σιγοτραγουδούσε καταμαγεμένο και το κοινό μέσα σ’ εκείνο το παιδευτικό περιβάλλον, δίπλα στο σχολείο και την εκκλησία του χωριού, τα δύο εκείνα βάθρα, που στερέωσαν το μεγαλείο του ελληνικού πολιτισμού. Ήταν μια βραδιά καταπληκτική, “*νύχτα γιομάτη θάματα, νύχτα σπαρμένη μάγια*”, όπως θα έλεγε και ο εθνικός μας ποιητής Διονύσιος Σολωμός, μια νύχτα γεμάτη φως αποτυπωμένο στα γελαστά και χαρούμενα πρόσωπα των κοριτσιών με τις ομορφοκεντημένες λαϊκές στολές τους, μια νύχτα που οι ώρες της παρακαλούσες να μην τελειώσουν ποτέ με την πρωτόγνωρη ειδικά για μένα εκείνη καταπληκτική ορχήστρα που αποθαυμάσαμε όλοι, μια νύχτα, για την οποία θερμότητα πρέπει να είναι τα συγχαρητήριά μας σε όλους εκείνους που συνετέλεσαν

στην πραγματοποίηση του μεγαλειώδους εκείνου θεάματος (και που παρακαλώ;) στην άσημη και ξεχασμένη από πολλούς εκείνη απόμερη γωνία της ελληνικής γης, την Καστάνιανη της Ηπείρου.

Ευτυχισμένος εκείνος που έκανε “το ταξίδι του Οδυσσέα” για να γυρίσει στην πατρική του γη, αφού “πολλών ανθρώπων ίδεν άστεα και νόον έγνω”. Κι ένα μέρος τέτοιας γης ήταν για μένα και η Κόνιτσα η χιλιαγαπημένη, η γραφική εκείνη πολίχνη με τα ανηφορικά της δρομάκια και τα πλακόστρωτα καλντερίμια της, με τα κεραμόσκεπα οικοδομήματά της, με τα παλιά της αρχοντικά και τις λουλουδισμένες αυλές των σπιτιών της, με τον Άγιο Νικόλαο που δεσπάζει στην Άνω Κόνιτσα και τους Αγίους Αποστόλους στην Κάτω Πόλη, με την “πάλαι ποτέ διαλάμπασαν” Αναγνωστοπούλειο Σχολή της, με το σημερινό περίλαμπρο ναό του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού, το καύχημα του μακαριστού μητροπολίτη της Σεβαστιανού, αλλά κυρίως με τους “καλούς κι αγαθούς” φιλόξενους, ευγενικούς, καταδεχτικούς, καλοσυνάτους και γελαστούς κατοίκους της, τους ανθρώπους εκείνους που πέρασαν τόσες δυσκολίες και βάσανα με κακουχίες και πολέμους και συμφορές πολλές, χωρίς να λιποψυχήσουν. Καρτερικοί και γενναίοι αντιμετώπισαν όλες τις αντιξοότητες της ζωής, ιδιαίτερος μάλιστα με τους τελευταίους σεισμούς που την επλήγωσαν κατάκαρδα, χωρίς να καμφθούν, να υποκύψουν, να λυγίσουν. Είναι εκείνοι, που άγρυπνοι φρουρούν τα ιερά χώματα της Ηπείρου

*“ποτέ από το χρέος μη κινούντες,
δίκαιοι κί'ισιοι σ' όλες των τες πράξεις
“ (Καβάφης)*

ακρίτες της ελληνικής γης, προς τους οποίους απέραντη πρέπει να είναι και η

ευγνωμοσύνη μας.

Τους άριστους μαθητές μου Κώστα Νούτση και Χαρίλαο Γκούτο δεν μπορώ παρά να ευχαριστήσω από τα βάθη της καρδιάς μου, γιατί με την ευκαιρία της επισκέψεως αυτής και το “αντάμωμα” των αγαπητών μου τελειοφοίτων των ετών 1957-1960, πραγματικά αναγεννήθηκα, λες και ξαναβαφτίστηκα στα ύδατα του ποταμού Αώου, εκεί κάτω στη γραφική τοξωτή του γέφυρα, τραγουδώντας το τραγούδι του, καθώς διασχίζει και ποτίζει τον κονιτσιώτικο κάμπο, λες και νοερά συναντήθηκα με τις ψυχές των αγαπημένων μου συναδέλφων Γκαραβέλα, Παπακωνσταντίνου και Μουδόπουλου, λες και ξανακοιμήθηκα στο φτωχό και απέριπτο δωμάτιό μου, εκεί, στο αρχοντικό του Ζδράβου με την καλήν αρχόντισσα, τη μακαρίτισσα Ζδράβαινα, που μόλις έφτασα στο σπίτι της, άρρωστος, την πρώτη βραδιά της αφίξεώς μου, καλόκαρδη και περιποιητική μου προσέφερε ένα ποτήρι ζεστό γάλα μια προσφορά που δε θα ξεχάσω ποτέ στη ζωή μου. Ο Κύριος να τους αναπαύει. Γι' αυτό και είμαι δεμένος με την πολipeία αυτή, τα ίχνη της οποίας ανεξίτηλα πάντα θα παραμένουν στη μνήμη μου με τις αξέχαστες στιγμές που πέρασα κοντά της, τόσο με την ιστορική συγκέντρωση στα “Πλατανάκια” - αξιομίμητο δείγμα σεβασμού των μαθητών προς τους δασκάλους των - όσο και με την υπέροχη μουσικοχορευτική βραδιά της Καστάνιανης, άλλο δείγμα μιμήσεως για πολλούς πολιτιστικούς φορείς των επαρχιών της πατρίδας μας!

Καλλιθέα 19-10-1998

*Χρήστος Γ. Ανδρεάδης
Φιλολόγος - Ιστορικός*

ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Ανοιχτή επιστολή προς τον κ. Δήμαρχο Κόνιτσας, τον Πρόεδρο & τα μέλη του Δημοτικού συμβουλίου

Θέμα: Η διαπλάτυνση του δρόμου προς το ύψωμα Προφήτης Ηλίας Κόνιτσας

Αξιότιμοι κύριοι,

Το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας έχει την υποχρέωση να επισημαίνει τα προβλήματα του χώρου στον οποίο ζούμε, να προλαβαίνει περιβαλλοντικές πιέσεις και να προτείνει λύσεις. Δεν μπορεί βέβαια, γιατί δεν είναι φορέας εξουσίας, να αποφασίζει και να υλοποιεί αποφάσεις. Γι' αυτό απευθυνόμαστε σε σας οι οποίοι έχετε ταχθεί να υπηρετείτε τον τόπο, να αποφασίζετε και να υλοποιείτε

Το θέμα που θέτουμε είναι αυτό της διαπλάτυνσης και της ασφαλτόστρωσης του δρόμου προς το ύψωμα Προφήτης Ηλίας. Ίσως έχετε ακούσει και άλλες διαμαρτυρίες για το πρόβλημα αυτό και να σκέφτεστε πως κάποιοι «οικολόγοι» γκρινιάζουν.

Σας επισημαίνουμε πως δεν πρόκειται για γκρίνια, αλλά για σοβαρό προβληματισμό που προέρχεται ύστερα από προσεκτική εξέταση του χώρου.

Σας μεταφέρουμε λοιπόν τον προβληματισμό μας:

- Η μελέτη του έργου και η Μελέτη των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων έχει λάβει υπόψη της την κλίμακα, το μέτρο, την αρμονία που επιβάλλει ο χώρος; Με άλλα λόγια ταιριάζει μια μεγάλη διάνοιξη δρόμου σε ένα μικρό λόφο;

- Ποιο είναι το επί πλέον όφελος από τη διαπλάτυνση του δρόμου; Τη λειτουργικότητά του χώρου εξασφάλισε ο ήδη υπάρχων με κάποιες βελτιώσεις μικρής κλίμακας.

- Έχει ληφθεί υπόψη το μόνιμο πρόβλημα που επιβάλλεται σε ένα τόσο όμορφο φυσικό τοπίο; Πόσο τον αλλοιώνει αισθητικά και σε τι κίνδυνο τον θέτει;

- Παρατήρησε κανείς πόσο άμεσος είναι ο κίνδυνος να υποστεί ο χώρος διάβρωση και να μετατραπεί σε σάρα, εξ αιτίας της διαπλάτυνσης και της μετακίνησης λίθων και βράχων, οι οποίοι κατακυλούν παρασύροντας δέντρα και θάμνους; Το πρόβλημα επιτείνεται σε συνδυασμό με τη βόσκηση που γίνεται στο μέρος αυτό.

Το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας κάνει έκκληση σε σας να επανεξετάσετε το έργο, να μικρύνετε την κλίμακά του, ώστε να δένει αρμονικά με το χώρο και να εξυπηρετεί, χωρίς να δημιουργεί περιβαλλοντικό πρόβλημα.

Ένα έργο σαν αυτό έτσι όπως εξελίσσεται αυτή τη στιγμή, όχι μόνο δε βοηθά αλλά καταφέρει πλήγμα στην αναμενόμενη αναβάθμιση του τόπου, που συνδέει την ανάπτυξή του με τον ήπιο τουρισμό.

Βέβαια γνωρίζουμε ότι οι διαδικασίες βρίσκονται σε εξέλιξη. Γνωρίζουμε όμως ότι τα τεχνικά προβλήματα λύνονται. Τα περιβαλλοντικά προβλήματα είναι δύσκολο να λυθούν αν δεν προληφθούν.

Με εκτίμηση

Οι εκπαιδευτικοί του ΚΠΕ Κόνιτσας

Τσούβαλη Κατερίνα
Οικονόμου Γιάννης
Χατζηαθανασίου Αγγελική
Μπιδέρης Δημήτρης
Παδιώτης Γιάννης

Η ΧΛΩΡΙΔΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΑΣ

του Θωμά Β. Ζιώγα

ραδίκι το: λαχανικά του γένους κιχώριον, κυρίως το κιχώριον το πυγμαίο και τα ομοιοειδή του, αρχ. Ελλ. “κιχώριον” και “κιχόρειον”, από όπου Σλ. cikori (=κιχώρι, Αρβ. kor). Στα αρχ. Ελλ. “ράδιξ” (=κλαδί) και Λατ. radix (=ράδιξ - ρίζα).

ρεβιθιά η: και ρουβιθιά -το κίκερ το κριόμορφον, της οικ. ψυχανθή, αρχ. Ελλ. “ερέβινθος”. Είναι το γνωστό όσπριο, το οποίο παλιά, πριν την εμφάνιση των αμερικανόφερτων φασολιών, ήταν βασική τροφή των γηγενών.

ρείκι το: φρυγανώδης και αειθαλής θάμνος του γένους ερείκη, όχι συχνός στα μέρη μας, που απαντάται στους θαμνοτόπους, η αρχ. Ελλ. “ερείκη”.

ρεπάνι το: και ραπάνι - το έξοχο λαχανικό ραφανίς η edώδιμος, αρχ. Ελλ. “ραφανίς”.

ρίγανη η: και ο ρίγας - το φρυγανώδες μυρεψικό φυτό ορίγανον το ηρακλεωτικόν, αρχ. Ελλ. “ορίγανον”, όχι συχνό στα μεγάλα υψόμετρα του τόπου μας.

ριζάρης ο: και ριζάρι - η χαμηλή ποα ρουβία η βαφική, με κίτρινα άνθη και πλούσια ρίζα χρήσιμη στη βαφική, γιατί δίδει ερυθρή ανεξίτηλη χρώση, το αρχ. Ελλ. “ερυθρόδανον”.

ρόβι το: ο καρπός και το ίδιο το φυτό όροβος ο κοινός, αλλιώς βίκια η ερβιλία, της οικ. ψυχανθή, εξαιρετη τροφή των βοοειδών, αρχ. Ελλ. “όροβος”.

ρογκότσι το: και ρογκόζι ή ραγκόζι - διάφορα ελόφυτα, βούρλα (β.λ.). Στα παλ. Σλ. ROGOZb (=ψίαθος, ψάθα, Αρβ. rrogoz).

ροδακινιά η: και δροκινιά - το οπωροφόρο ροδακινέα η κοινή, αλλιώς προύνος ο περσικός, με πολλές ποικιλίες, η οποία δεν γίνεται στα ορεινά, αρχ. Ελλ. “περσέα” ή “μηλέα η περσική”. Το όνομα από το Λατ. duracina persica > duracium (=σκληρόσαρκον) > Ελλ. δωράκινον ή ροδάκινον. Ο **γιαρμάς** είναι μια ποικιλία ροδάκινου, Τουρκ. yarma (=είδος ροδάκινου).

ρόμπουλο το: κωνοφόρο δένδρο του γένους πίνος ή πεύκη, η πεύκη η λευκόδερμος, της οικ. πευκίδες, που έχει κοκκινωπό ξύλο χρήσιμο στην καδοποιία. Στα Λατ. rubellus (=ερυθρός), εξού και “ρομπόλα” (ερυθρό κρασί της Κεφαλλονιάς), οπότε το όνομα σημαίνει **ερυθρό**, λόγω της πολλής ρητίνης που έχει.

ρούδι το: ο μέγας θάμνος ρους ο βυρσοδεψικός, κοινώς βυρσιά ή σουμάκι, με ξυλώδες στέλεχος και απλά φύλλα ελαφρώς πορτοκαλόχρωμα. Δίδει πορτοκαλόχρωμη βαφή, και απλά φύλλα ελαφρώς πορτοκαλόχρωμα. Δίδει πορτοκαλόχρωμη βαφή, και μαζί με φράξο (β.λ.) μαύρη χρώση. Είναι ο αρχ. Ελλ. “ρους”.

ρούκα η: η αυτοφυής πόα ερούκα η edώδιμος, κοινώς ρόκα, που είναι γαλα-

κτερή και μελιγόνα, γι' αυτό στα αρχ. Ελλ. αποκαλούνταν "εύζωμον" και συχνά "δράβη". Είναι χρήσιμη σαν σαλατικό. Η ονομασία απ' το Λατ. *egusa* (=είδος κράμβης).

ρουσιέτσ(ι)κες οι: είδος τουρτούρας (β.λ.), δηλ. άγριας κινάρας με ερυθρωπάτα αγκαθωτά εξωτερικά φύλλα και νοστιμότατη ασκαλία (ψίχα) - ετυμ. Ελλ. "ρούσιος" (=ερυθρός, Λατ. *russus*, Σλ. *rush*), οπότε **κοκκινίτσα** σημαίνει το όνομα.

σαλέπι το: βολβόριζο φυτό του γένους *όρχις*, κοινώς σενρικοβότανο. Οι βολβοί του ξηραίνονται και αλέθονται, για να παρασκευαστεί το ομώνυμο τονωτικό σιρόπι (= αρχ. Ελλ. "σεράπιον"), το οποίο πιστεύεται ότι έχει ανδρογόνες ιδιότητες, γι' αυτό ονομάζεται στα αρχ. Ελλ. "όρχις" και συχνά "σατύριον". Στα Τουρκ. *salep* (το φυτό *όρχις*), παραφθορά του αρχ. Ελλ. "σεραπιάς".

σβωλιάντζα η: ο ηδύοσμος ο άγριος ο οποίος είναι είδος μυρωδάτου αγριοδυόσμου (β.λ.) του γένους *μέντα* (β.λ.). Είναι ζιζάνιο με πλούσια διακλαδισμένη ρίζα η οποία δημιουργεί μεγάλους σβώλους στα χωράφια, γι' αυτό λέγεται έτσι.

σέλινο το: το αρτυματικό των φαγητών λαχανικό άπιον το βαρύοσμον, αρχ. Ελλ. "σέλινον".

σέσκουλα τα: λαχανικά του γένους *βέτα*, κυρίως η *βέτα* η κοινή, ποικιλία σικελική, δηλ. τα γνωστά μας τεύτλα, κοινώς παζιά (β.λ.) και παντζάρια (β.λ.), αρχ. Ελλ. "τεύτλον" και "σεύτλον", απ' όπου και η ονομασία τους. Καλλιεργούνται για το φύλλωμά τους που τρώγεται, αλλά σπανίως στα μέρη μας.

σημύδα η: τα δένδρα *βετούλη* η *κρεμοκλαδής* και *βετούλη* η *χνουδωτή*, όχι πολύ κοινά στα μέρη μας, αρχ. Ελλ. "σημύδα". Το έκχυμα των φύλλων της έχει πολλές θεραπευτικές ιδιότητες. Οι επιχώριοι συχνά την συγχέουν με τη φτελιά (β.λ.).

σιαφράνια τα: βολβόριζες άκαυλες πόες με πανέμορφα ευώδη άνθη, του γένους *κρόκος* (β.λ.), με πολλά είδη, που είναι φυτά μυρεψικά, φαρμακευτικά και βαφικά, αρχ. Ελλ. "κρόκος", Τουρκ. *saffran*, λέξη περσικής προέλευσης, Ιταλ. *zafferano*.

σίκαλη η: η βριζα (β.λ.). Επίσης τα είδη ορεινή και σιτηρά του γένους *σίκαλις*, της οικ. αγρωστίδες. Στα Λατ. *secale* (=βριζα).

σιλλυβιά η: είδος *δαμασκηνιάς* (β.λ.) με ξινούς ιόχρωμους καρπούς, τα λεγόμενα *σίλβα*. Το αρχ. Ελλ. "σίλλυβος" (=αγκαθωτή βοτάνη, Λατ. *sillybus*) δεν αναφέρεται σε τούτο το φυτό. Στα Σλ. *sliva* (=δαμάσκηνιά, προύνη) και Λατ. *silva* (=ύλη, δένδρο). Ίσως είναι η αρχ. Ελλ. "βράβυλος".

σινάπι το: φυτά του γένους *σίναπις*, κυρίως η *σίναπις* η *αρουραία*, ενοχλητικό ζιζάνιο των σιτηρών, με κίτρινα άνθη, αρχ. Ελλ. "σίναπις" - σχετ. *λαψάνα* (β.λ.).

σιούμο το: είδος πυκνόφυλλης και θαμνώδους δρυός και το εξ αυτής *κλαδί* για χειμερινή τροφή των αιγοπροβάτων - Στα Σλ. *shumagac* (=ρωπείο, πυκνά χαμόδενδρα) και *shuma* (=δάσος).

σιτάρι το: δημητριακά φυτά του γένους σίτος ή τρίτικον, της οικ. αγρωτίδες, αρχ. Ελλ. “σίτος”, “πυρός”, με πολλές ποικιλίες, π.χ. τη **ντεβέτα** {εννεαμήνι - Σλ. devet (=εννέα)}, το **τριμήνι** (=τρίμηνο), την κουτροουλιά ή το **κολοβό** {=χωρίς αγκάθια στο λεπυρό του - Ελλ. “κουτρούλης” (=φαλακρός, χωρίς μαλλιά)}, το **κοκκινόσταρο** (=ερυθρόκκοκο σκληρό σιτάρι).

σίτ(ι)κα τα: τα φυτά των τεναγοτόπων σκίρπος ο λιμναίος και ελειοχαρίς η ελώδης, κοινώς σύφα, αρχ. Ελλ. “βούτομον” - Στα Λατ. sitis (=δίψα), οπότε η λέξη σημαίνει **δίψακος**. Στα Αρβ. sitk -a (=σκίρπος).

σκάλια η: το τρυποσάκκι (β.λ.) που είναι μικρές πόες με ακιδωτές κορυφές, οι οποίες αγκιστρώνονται στα ενδύματα. Στα αρχ. Ελλ. “σκαλίας” (=αγκαθωτή κεφαλή φυτών).

σκαμιά η: η μουριά (β.λ.), αρχ. Ελλ. “σκάμιος”, εξού και το όνομα.

σκορπιά τα: κλαδιά, θάμνοι, ρωπάκια. Η λέξη απ’ τα αρχ. Ελλ. “σκάπος” (=ράβδος, κλάδος) και “κάρφος” (=φρύγανο).

σκάρφη η: το τοξικό φυτό ελλέβορος ο κυκλόφυλλος, κοινώς αγλέορας, της οικ. ρανουγκουλίδες, αρχ. Ελλ. “ελλέβορος”. Αλλού λέγεται και “**τσιμέρι**” εκ του Σλ. CIMERb (=ελλέβορος - δηλητήριο, ιός, φαρμάκι). Με αυτό ελλεβορίζουν τα ζώα, κοινώς τα σκαρφίζουν, δηλ. τα ποτίζουν με το πικρό αφέψημά του, που είναι ιατρικό. Επίσης συνιστάται στις φρενοβλάβειες. Ακόμη το εμπήγουν σαν **καρφί**-σε αποστήματα, για να πυορροούν, χωρίς να μολύνονται λόγω της τοξικότητας, μέχρι να αποθεραπευθούν, εξού πιθανώς και η ονομασία του.

σκίλλα η: και **σκύλλα** - φυτά δακοσμητικά με βολβούς και ωραία άνθη του γένους σκίλλα, η αρχ. Ελλ. “σκίλλα” ή “σκύλλα”.

σκληθήρα η: το δενδρώδες ή θαμνώδες φυτό άλνος ο κολλώδης, η ομηρική “σκληθήρη”. Το ξύλο της βράζεται μαζί με ξύλο φράξου (β.λ.) και δίνει μαύρη βαφή.

σκορδάκος ο: και **σκορδόχορτο** - το φρυγανώδες φυτό τεύκτριον το σκορδιοειδές που τρώγεται από τα ζώα. Φυτρώνει σε υγρά λιβάδια και όταν τρίβεται αναδίδει οσμή σκόρδου (β.λ.), η οποία μεταδίδεται και στο γάλα των ζώων.

σκόρδο το: το άλλιον το εδώδιμον, αρχ. Ελλ. “σκόροδον” και “άγλις”.

σκουλαρίκι της βασίλισσας το: άγριο ή ανθοκομικό λουλούδι με καρδιόσχημα άνθη, της οικ. βαλσαμινίδες, η βαλσαμίνη η σουλτανική, αλλιώς ιμπάτιενς μη μου άπτου.

σκουπαριά η: σπάνιο όνομα του φυτού γράβος (β.λ.) και κυρίως του μαυρόγραβου.

σκουπόχορτο το: φυτό απ’ το οποίο κατασκευάζον σκούπες, π.χ. το σόργον το σάρωθρον, το αρχ. Ελλ. “σάρος” - σχετ. φουκάλη (β.λ.).

σκρουπίδι το: και **σκρουπιδόχορτο** ή **σκορπιδόχορτο** - πόα ζιζάνιο, με πολλούς και χυμώδεις βλαστούς που απλώνουν και καλύπτουν το έδαφος, του γένους

δωρόνικον, κυρίως το είδος καυκάσιον, το οποίο δεν τρώγεται απ' τα μικρά ζώα, γιατί είναι δηλητηριώδες. Επίσης η πικρή και δύσοσμη πόα σκροφουλαρία η κύκνειος, καθώς και μερικά είδη του γένους ασπλένιον. Λέγεται στα αρχ. Ελλ. "σκορπίδιον" (=είδος σπάρτου ακανθώδους).

σκυλάκια τα: πόες του γένους αντίρρινον, αρχ. Ελλ. "βουκράνιον", με ωραία άνθη ποικίλων χρωμάτων, που όταν πιέζονται απ' τα πλάγια ανοίγουν όπως το στόμα του σκύλου, εξού και η ονομασία τους.

σκυλοβρούβα η: το φυτό σισύμβιον ή σισύμβριον το πολυκέρατον.

σκυλοκρέμμυδο το: το κρόμμυον ή άλλιον το νεαπολιτανικόν.

σκυλομαντάρα η: είδος δηλητηριώδους μανιταριού - σχετ. μαντάρα (β.λ.).

σκυλοπόδι το: πόα του γένους λυκόπους (όχι λυκοπόδιον), ο λυκόπους ο υψηλός. Φύεται σε υγρά εδάφη, έχει όρθιο βλαστό, μικρά λευκά άνθη και οδοντωτά φύλλα, όμοια με το πέλημα λύκου και σκύλου, εξού και το όνομα. Στα βλαχοχώρια λέγεται **σκλιπιτσιόρου**", που ομοίως σημαίνει "σκύλου πόδι".

σκυλόκορδο το: το άγριο φυτό άλλιον το μέλαν που είναι χρήσιμο στις λαϊκές μαγανείες. Ταυτίζεται με το το αρχ. Ελλ. "μώλυ", που είχε μαύρη ρίζα, λευκά άνθη και μαγική δύναμη.

σκυλόχορτο το: ενοχλητικό και τοξικά ζιζάνια του γένους μερκουριάλις, που φυτρώνουν σε δροσερά και σκιερά μέρη, βλαβερά για την κτηνοτροφία, ίσως το αρχ. Ελλ. "λινόζωστις".

σμάρια τα: και **σιούμαρα** - θάμνοι, χαμόκλαδα, ράμνοι. Η λέξη απ' το Σλ. shumarac (=ρωπείο, πυκνά χαμόδενδρα) και shuma (=δάσος).

σουρβιά η: το αγκαθωτό δένδρο σόρβος η ήμερος, αρχ. Ελλ. "όα", "οία" και στα Λατ. sorbus.

σοχαβοβότανο το: η πόα φικαρία η μεγανθής, της οικ. ρανουγκουλίδες, κοινώς σφουρδάκλα ή ζοχαδόχορτο, που είναι βότανο θεραπευτικό των αιμορροϊδων (σοχάδες).

σπαθάκι το: λουλούδι του γένους γλαδίολος, με λευκά κρινόμορφα άνθη και φύλλα σπαθωτά, ίσως το αρχ. Ελλ. "φασγάνιον" ή "ξίφιον". Στα Λατ. gladiolus (=ξίφος).

σπανάκι το: λαχανικό της οικ. χηνοποδίδες, το σπανάκι το λαχανώδες. Το όνομα, λόγω της ανατολίτικης προέλευσης του φυτού, απ' το Περσικό aspanah > μιν Ελλ. "σπινάκιον" > σπανάκι.

σπαράγγι το: η πόα ασπάραγος ο οξύφυλλος, ο αγριόκεδρος (β.λ.), που οι κλώνοι του ομοιάζουν με κέδρο (β.λ.), αρχ. Ελλ. "ασπάραγον το ακανθώδες". Θεωρείται φάρμακο για τις νεφρολιθιάσεις.

σπληνόχορτο το: η ομοιάζουσα με πτέρη πόα σκολοπένδριο το φαρμακευτικό που ανέκαθεν ήταν χρήσιμη για τη θεραπεία των σπληνιάρηδων, αρχ. Ελλ. "άσπληνον" και "σκολοπένδριον".

σταφύλι του κούκου το: και ψωμί του κούκου - η μικρή βολβόριζη πόα μούσκαρι το βοτρυανθές, με ιόχρωμα τσαμπιά ανθέων.

σταφύλι του φιδιού το: και ψωμί του φιδιού - πόα των αγρών με μικρά εντόμως ιώδη άνθη, ίσως η αρχ. Ελλ. “οφιοσταφυλή”.

στειροβότανο το: φυτό το οποίο, καθώς λέγουν, όταν το τρώνε τα ζώα στειρεύουν και δεν τεκνοποιούν. Ταυτίζεται με το αρχ. Ελλ. φυτό “άγχουσα” ή “έγχουσα”, που είναι η πόα αλκάννα η βαφική, κοινώς βαφόριζα, απ’ την οποία έφτιαχναν ψιμίθια οι γυναίκες. Επίσης έτσι ονομάζεται το φυτό αγχούσα η ιταλική, το αρχ. Ελλ. “βούγλωσσον”, κοινώς μουχλούτσι.

στρουγκάνι το: και **στρουγκάνι** ή **στειρουγκάνι** - το δηλητηριώδες φυτό ρανούγκουλος ο ολέθριος, που φυτρώνει σε τεναγώδεις τόπους και είναι κάποια δηλητηριώδης ποικιλία του αρχ. Ελλ. φυτού “βατράχιον” (με το φυτό νεραγκούλα). Η ονομασία του μάλλον σχετίζεται με το αρχ. Ελλ. “στρύχνος” (=δηλητηριώδες φυτό) ή το παλ. Σλ. struga (=τέλμα), οπότε σημαίνει **τελματόφυτο**. Επίσης έτσι λέγεται, σε μερικά χωριά, και η αυτοφυής στα μέρη μας δηλητηριώδης πόα βέρατρον το λευκόν, κοινώς στερόγειανι (=αυτό που στερεί την υγεία, Ρουμ. stirigoaie).

συκιά η: το γνωστό φυτό που ανήκει στο γένος φίκος, κυρίως ο φίκος ο σμυρναϊκός, ο οποίος δίνει γλυκά σύκα. Υπάρχει και το είδος φίκος η καρική, κοινώς **αγριοσυκιά**. Αμφότερα δεν είναι συνήθη στα μέρη μας. Στα αρχ. Ελλ. “συκέα”.

σφενταμιά η: και **σφεντανιά** η **σφουντάνι** - το δένδρο κλένιος (β.λ.), αρχ. Ελλ. “σφένδαμνος”.

ταγή η: το γνωστό δημητριακό βρόμη (β.λ.), η αβένα η ήμερος, της οικ. αγρωστίδες, αρχ. Ελλ. “βρόμος”. Ο καρπός της είναι έκτακτη τροφή για τα ιπποειδή. Η ονομασία εκ του αρχ. Ελλ. “ταγή” (=τακτοποίηση), εννοείται του σιτηρεσίου των ζώων.

τάλτα η: και **τάτουλα** - το δύσοσμο φυτό δατούρα το στραμώνιον, ζιζάνιο της οικ. σολανίδες και γι’ αυτό δηλητηριώδες, το οποίο αλλού λέγεται και βρωμόχορτο ή πορδόχορτο. Στα Τουρκ. tatula (=το φυτό δατούρα το στραμώνιο, Βουλγ. και Αραβ. tatula).

τζιτζυφιά η: και **τσιντσιφιά** - το αγκαθωτό φυτό ζίζυφος η εδώδιμος, αρχ. Ελλ. “ζίζυφος”.

τηντηλίνα η: και **τηντηλίδα** - το κτηνοτροφικό φυτό τριγωνέλλα, κυρίως τα είδη γκραική και κερατιοφόρος, το Λατ. foenum graecum, κοινώς μοσχοσίτι, το αρχ. Ελλ. “σιγόκερας” “βούκερας” και “τήλις”. Από το Βουλγ. detelina (=τριφύλλι). Η οσμή των κίτρινων ανθέων της διώχνει το σκώρο από τα μάλλινα.

τουρίτσα η: εννοείται κολλητσίδα (β.λ.). Είναι φυτά ποώδη του γένους τορίλις, π.χ. τα είδη μικρόκαρπη και οζώδης, που είναι χαμηλά ζιζάνια και κάνουν πάμπολες ψιλές στρογγυλές κολλητσίδες. Στα Λατ. torus (=σπείρα) > Γαλλ. tour

(=περιστροφή, γύρος, περιφέρεια), οπότε η ονομασία σημαίνει **στρογγυλίτσα**.

τουρτούρα η: και **τούρτα** - είδος αυτοφυούς αγκινάρας, η κινάρα η καρδούγκουλος αρχ. Ελλ. “σκόλυμος”. που η ασκαλία της, δηλ. το εσωτερικό της, είναι εδώδιμη. Στα Λατ. tortus και tortura (=στροφή), οπότε η ονομασία σημαίνει **στρογγυλή**.

τραντασπόρι το: το φυτό σκάνδιξ τὸ χτένι της Αφροδίτης, κοινώς μυρώνια ή κάντζικα, αρχ. Ελλ. “σκάνδιξ”, το οποίο στην αρτιβλαστία λαχανεύεται, γι’ αυτό “σκανδικοπώλις” αναφέρεται η μητέρα του τραγικού Ευριπίδη.

τριανταφυλλιά η: διάφορες ποικιλίες και είδη του γένους ροδή, αρχ. Ελλ. “ροδή” ή “ροδέα” και Λατ. rosa.

τρικουκιά η: διάφορα αγκαθωτά δένδρα ή θάμνοι του γένους κράταιγος, κυρίως τα είδη αξυάκανθα, με κόκκινους σαρκώδεις καρπούς, και χελδραϊχειος, ο αρχ. Ελλ. “κράταιγος”, που συχνά συγχέονται με την τσαπουρνιά (β.λ.).

τριφύλλι το: διάφορα φυτά για χορτονομή ή βοσκή, της τάξης χεδρωπά, της οικ. ψυχανθή, αρχ. Ελλ. “τριφύλλιον” και συχνά “λωτός”.

τρυποσάκκι το: είδος σκάλιας (β.λ.), που είναι μικρή πόα με μυτερές κορυφές, οι οποίες αποσπώνται και εισχωρούν στα ενδύματα και στα σακκιά, εξού και το όνομά του. Τέτοια π.χ. είναι η κριθή η μύουρος.

τσάϊ το: το γνωστό **τσάϊ του βουνού** και επισημότερα **τέιτον** που είναι πόα του γένους μέντα. Είναι παραλλαγή του φυτού μέντα η πουλέγεια και λέγεται ηδύοσμος ο γλήχων, αρχ. Ελλ. “βληχώ ή “γλήχων”. Είναι αρωματικό φυτό και δίδει υγιεινό ρόφημα. Το όνομά του από τη ρωσική λέξη tsai, κινέζικης προέλευσης.

τσαπουρνιά η: και **τσαπρουνιά** - το αγκαθωτό δένδρο προύνη η ακανθώδης, η αγριοδαμασκηνιά (β.λ.), την οποία συχνά συγχέουν με την τρικουκιά (β.λ.), με σαρκώδεις κόκκινους καρπούς τα λεγόμενα **τσάπουρνα**. Σε ένια χωριά εσφαλμένως έτσι ονομάζουν την αγριοκορομηλιά (β.λ.).

τσέρρος ο: και **τσερράδι** - είδος στενόφυλλης δρυός με λευκότερο του συνήθους φλοιό, η δρυς η κηρρίς, αλλιώς δρυς η ευθύφλοιος, αρχ. Ελλ. “άσπρις” και “αλίφλοιος”. Η ονομασία από το Λατ. cernus (=είδος δρυός, Σλ. cer), προερχόμενη εκ του αρχ. Ελλ. “κιρρός” (=υπόξανθος, κιρινωπός).

τσιάτσ(ι)κα η: φυτό με παράρριζα φύλλα και άφυλλο διακλαδισμένο στέλεχος ύψους ενός αναστήματος, με μικρά κυπελλόμορφα κίτρινα άνθη σε σκιάδια πολύανθα. Είναι το αγριομάραθο (β.λ.) σε ανθισμένη μορφή, που δημιουργεί μαραθώνες στα λιβάδια. Στην τοπική γλώσσα “τσιάσκα” (=κύπελλο, κύπη, καυκί, Σλ. cashka), από το αρχ. Ελλ. “καύκα”, εξού και το όνομά της, που σημαίνει **κυπελλωτή**.

τσιρλόειδο το: η ανθισμένη λαπούσια (β.λ.). Λένε ότι τα κίτρινα άνθη που προκαλούν διάρροια (τσιρλα), εξού και η ονομασία.

τσοκκαριά η: η φουντουκιά (β.λ.), η λεφτοκαρυά (β.λ.), επειδή οι καρποί της,

που τσιτακιστά λέγονται **“τσόκκαρα”** είναι **“κόκκορα”** (= μεγάλοι κόκκοι).

τσουκνίδα η: μεγάλο δασικό δένδρο, η πελέα ή ούλμος η ορεινή, της τάξης φηγάδη, αρχ. Ελλ. **“ορειπελέα”**.

τσουκνίδι το: πόες του γένους ουρτίκη, π.χ. η κνίδη η δίοικος, αλλιώς ουρτίκη η καυστική, της οποίας τα αρτίβλαστα λαχανεύονται, αρχ. Ελλ. **“ακαλύφη”** και **“κνίδη”**, απ’ όπου και το όνομα.

υπνοβότανο το: το δρογώδες φυτό μάκος (β.λ.), με ναρκωτικές και υπνωτικές ιδιότητες, γεγονός που υποδηλώνει και το όνομά του. Ίσως το ομηρικό **“νηπενθές”** (=παυσίλυπον, δηλ. αυτό που παύει τη θλίψη), το οποίο προκαλούσε λήθη κάθε κακού και ταυτίζεται με το **όπιο**, δηλ. το φυτό μήκων ή παπάβερ το υπνοποιόν.

φακή η: το φυτό έρβον η φακή, της οικ. ψυχανθή, αρχ. Ελλ. **“φακόν”**.

φασκομηλιά η: φυτά του φαρμακευτικού είδους σάλβια, π.χ. τα είδη σπονδυλωτή, τρίλοβος, φαρμακευτική, ραβδωτή, τενόρειος. Το ρόφημά του χρησιμοποιείται αντί τσαγιού, γι’ αυτό οι ξένοι το λένε **“τσαϊ ελληνικό”**. Η χρήση του δεν είναι πολύ διαδεδομένη στα μέρη μας. Στα αρχ. Ελλ. **“ελελίφασκος”**, απ’ όπου προέκυψε και η ονομασία.

φασολιά η: το κηπευτικό φυτό φασίολος ο κοινός, της οικ. ψυχανθή, που δίδει τα γνωστά όσπρια, λουβιά (β.λ.). Ο αρχ. Ελλ. **“φασήολος”** ή **“φάσηλος”** είναι φυτό, πιθανώς ο αρχ. Ελλ. **“λάθυρος”**, κοινώς λαθούρι, γιατί η φασολιά είναι νεοφερτο εξ Αμερικής φυτό. Είναι περιζήτητα τα βραστερά φασόλια των ορεινών μας χωριών.

φέλιουρας ο: και **φιλουριά** - το γνωστό δένδρο τιλία, αλλιώς φιλύρα η πιληματώδης, κοινώς φλαμουριά ή λίπα (β.λ.), που τα φύλλα του ευωδιάζουν και δίδουν υγιέστατο αφέψημα, αρχ. Ελλ. **“λακάρη”** και **“φιλύρα”**, από όπου παρέφθαρται το Αρβ. blygi (=φιλυριά).

φιδάγκαθο το: αγκαθωτά φυτά του γένους ερύγγιον, π.χ. είδη αρουραίων και πεδινόν, που το αφέψημά του θεωρείται διουρητικό, αρχ. Ελλ. **“ηρύγγιον”** και **“μυράκανθος”**.

φιδόχορτο το: και **φιδοβότανο** - τα δηλητηριώδη φυτά άρον το σικτόν, το αρχ. Ελλ. **“δρακόντιον”** και άρον το ιταλικόν, το αρχ. Ελλ. **“αρίσαρον”** ή **“άρον”**. Ακόμη το κονδυλόρριζο φυτό δρακούγκουλος ο κοινός, κοινώς δρακοντιά, που έχει σπάθη πολύ κυανοϊόχρωμη. Πιστεύεται πως, αν κανείς φάει τριμμένη την βολβώδη ρίζα τους, τότε θεραπεύεται η προφυλάσσεται από το φιδοδάγκωμα.

φουκάλη η: το φυτό υπερίκον το ούλον, απ’ το οποίο κάνουν πρόχειρες **φουσκάλες** (=σκούπες, φροκάλες), όπως λέγονται στην τοπική διάλεκτο, εξού και το όνομα - σχετ. σκουπόχορτο (β.λ.).

φουντουκιά η: η λεφτοκαρυά (β.λ.), η τσοκκαριά (β.λ.), αρχ. Ελλ. **“καρύα η ποντική”** ή **“καρύα η ηρακλεωτική”**. Η λέξη απ’ το αρχ. Ελλ. **“ποντικόν καρύον”**

(=καρύδι του Πόντου) > ποντικόν > φουντούκι και Τουρκ. findik (=λεπτοκά-
ρου).

φραγκομ(η)λιά η: η ντομάτα (β.λ.) ως φυτό.

φράξος ο: το δένδρο φράξινος ο όρνος, κοινώς μελιός ή μέλεγος, αρχ. Ελλ. “μελίη”, που σε ένια βλαχοχώρια λέγεται “**όλνου**” εκ των Λατ. orpnus ή fraxinus (=μελία). Τα φύλλα του δίδουν κίτρινη χρώση, πολύ χρήσιμη στη βαφική.

φράουλα η: φυτό του γένους φραγκάρια, π.χ. τα είδη λοφώδης και γνήσια, η αρχ. Ελλ. “χαμαικέρασος” - σχετ. χασιούνα (β.λ.). Στα Ιταλ. fragola (=φράουλα), εκ του Λατ. fraga ή fragum (=κούμαρα), λόγω ομοιότητας.

φτελιά η: το μεγάλο δένδρο ούλμος ο πεδινός, κοινώς βρουσιά, η αρχ. Ελλ. “πελέα”. Σε μερικά βλαχοχώρια λέγεται και “**ούλμου**”. Ο λευκός φλοιός του δίδει ελαφρώς ροδίζον εκχύλισμα, με το οποίο καθάριζαν τραύματα και πληγές.

φτέρα η: το φυτό περίδιον το αέτειον, αρχ. Ελλ. “περίς” ή “βλήχνον”.

χαμομήλι το: το λουλούδι ματρικαρία το χαμαίμηλον, που δίδει το γνωστό μαλακτικό ρόφημα, αρχ. Ελλ. “χαμαίμηλον”.

χασιούνα η: και **κασιούνα** - η άγρια φράουλα του βουνού, κυρίως η φραγκάρια η γνήσια - σχετ. μπλανούσκα (β.λ.) και φράουλα (β.λ.), η αρχ. Ελλ. “χαμαικέρασος”. Η ονομασία απ’ το αρχ. Ελλ. “κάπτω” > χάπτω > έχαισα > χασιούντα > Βλαχ. και Ρουμ. karsiuni ή kipsiuni, επειδή χάπτονται με βουλιμιά.

χελιδροσιά η: φυτά του γένους κληματίς, κυρίως το αποξυλωμένο είδος φλογώδης που είναι αναρριχώμενο, αρχ. Ελλ. “χελιδόνιον”. Τον οπό της τον βάζουν κατά σταγόνες σε τύλους, σπύλους, χόνδρους και τους θεραπεύει.

χόρτο το: και **χορτάρι** - γενικώς η χλόη. Επίσης κάθε ποώδες φυτό κατάλληλο για νομή, αλλά και μείγμα αυτών, που ξηραίνονται για χειμωνιάτικη ζωοτροφή.

χρυσάνθεμα τα: τα γνωστά ομώνυμα και πανέμορφα λουλούδια με πολλές ποικιλίες, αρχ. Ελλ. “χρυσάνθεμον”.

χωνάκια τα: λεπτά φυτά των αγρών, αναρριχώμενα ή όχι, με άνθη κωδωνοειδή σαν χωνάκια, ποικίλων χρωματισμών και κυρίως ιόχρωμα, των γενών καλυστέγη, κομβολβούλον, περιπλοκάς ιπομοία - σχετ. περιποκλάδα (β.λ.).

ψειρόχορτο το: η εριώδης και δύσομη πόα δελφίνιον η αγριοσταφίς, της τοξικής οικ. ρανουγκουλίδες, με ακαριοκτόνες ιδιότητες, εξού και το όνομά του.

ψιθιά η: και **αψιθιά** ή **αψιθιά** - το ποώδες φυτό αρτεμισία το αψίνθιον, με πικρή γεύση και δυνατό άρωμα, το πελίτι (β.λ.), κοινώς πσιδιά, αρχ. Ελλ. “άψινθος” και Γερμ. Wermut. Με αυτό παλιά έφτιαχναν ειδική ποικιλία κρασιού, τον “αψινθίτην οίνον”, το τωρινό αψέντι, με γεύση όμοια με το τωρινό ποτό **βερμούτ**.

ψυλλόχορτο το: το ποώδες φυτό πλαντάγον το ψύλλιον, το αρχ. Ελλ. “ψύλλιον” - σχετ. κοντόχορτο (β.λ.).

Αθήνα 8-2-98

Θωμάς Β. Ζιώγας

Επίσκεψη Μαθητών Λυκείου στην Καστανέα Κονίτσης

Την Πέμπτη στις 12 του φετινού Νοέμβρη οι μαθητές της Α΄ και της Γ΄ τάξης του Ενιαίου Λυκείου της Κόνιτσας μαζί με τους καθηγητές και τη διευθύντρια του Σχολείου κ. Μιχαηλίδου Επίχαρι ανέβηκαν σε μια επίσκεψη αναζήτησης και νοσταλγίας στην Καστανέα Κονίτσης.

Ήταν η ιδέα και προσφορά του ευγενικού πατριώτη κ. Νίκου Τζουμέρκα από την Πουρνιά Κόνιτσας που έδωσε την ώθηση αλλά και την δυνατότητα για να πραγματοποιηθεί αυτή η αληθινή επιτυχημένη εκδήλωση που ικανοποίησε βαθειά όλα τα μέρη.

Στην πλατεία, παρά την καταρρακτώδη φθινοπωριάτικη βροχή που αύξησε το κέφι των εκδρομέων και πρόσθεσε μια νότα ιδιαιτερότητας στην όλη εκδήλωση, ζωντανεύοντας παράλληλα τα χρώματα και τις ευωδιές της πανέμορφης φύσης, τους υποδέχθηκαν εκπρόσωποι του χωριού, που ευτυχώς δεν είχαν πάρει ακόμη την άγουσαν για τα θερμά κλίματα της πρωτεύουσας, η οποία φιλοξενεί το μεγαλύτερο μέρος των κατοίκων του χωριού κατά τη διάρκεια του χειμώνα. Οι κύριοι Στεργίου Κων/νος συνταξιούχος δάσκαλος, Γκόσιος Χριστόφορος συνταξιούχος Γραμματέας της κοινότητας, Ντέμος Δημήτριος πρόεδρος του ιστορικού Συλλόγου "Άγιος Νικόλαος", Γραβάνης Δημήτριος αντιπρόεδρος της κοινότητας και αρκετοί από τους κατοίκους της Καστανιανής μεταξύ των οποίων ο κ.

και η κ. Παπαδάμου Βασίλειου με την διαμένουσα στην Αθήνα θυγατέρα τους κ. Αγαθή Ιω. Ντέμου επεφύλαξαν στους επισκέπτες θερμότητα φιλοξενία και ξενάγηση σε όλα τα φυσικά και ιστορικά αρχιτεκτονικά αξιοθέατα του χωριού.

Μετά τις προσφωνήσεις τα κεράσματα και τα συμβολικά δώρα στο χώρο του Σχολείου και το προκύνημα στον κεντρικό ιερό ναό του αγίου Νικολάου, η συντροφιά περιδιάβηκε τους δρόμους του χωριού επισκέφθηκε τα γεφύρια και το καταπληκτικό Γκοσαϊίκο αρχοντικό και έφθασε μέχρι το εξωκλήσι των Δώδεκα Αποστόλων, που δεσπόζει στην άκρη του χωριού, σ' ένα φανταστικό φυσικό περιβάλλον. Στο μεταξύ οι πιο γλεντζέδες από τους μαθητές είχαν στήσει το χορό στο καφενείο του χωριού μαζί με τους ηλικιωμένους κατοίκους που έδειξαν να χαίρονται ιδιαίτερα για τη ζωντάνια και τη χαρά που γέμισε το χωριό σ' αυτή την αποχαιρετιστήρια πριν το χειμώνα εκδήλωση.

Ο αποχαιρετισμός έγινε σε πολύ θερμή ατμόσφαιρα και όλοι υποσχέθηκαν να ξαναγυρίσουν για μια εκδρομή στην πανέμορφη και αρχοντική Καστανέα.

Η ιδέα του κ. Τζουμέρκα και η χειρονομία του να καταθέσει σε Τράπεζα το ποσό για την πραγματοποίηση κάθε χρόνο από τους μαθητές του Λυκείου Κονίτσας εκδρομής στα χωριά της επαρχίας ήταν πραγματικά εμπνευσμένη και ευχόμαστε να βρεί πολλούς μιμητές.

E.M.

(=καρύδι του Πόντου) > ποντικόν > φουντούκι και Τουρκ. findik (=λεπτοκά-
ρου).

φραγκομ(η)λιά η: η ντομάτα (β.λ.) ως φυτό.

φράξος ο: το δένδρο φράξινος ο όρνος, κοινώς μελιός ή μέλεγος, αρχ. Ελλ. “μελίη”, που σε ένια βλαχοχώρια λέγεται “**όλνου**” εκ των Λατ. ornus ή fraxinus (=μελία). Τα φύλλα του δίδουν κίτρινη χρώση, πολύ χρήσιμη στη βαφική.

φράουλα η: φυτό του γένους φραγκάρια, π.χ. τα είδη λοφώδης και γνήσια, η αρχ. Ελλ. “χαμαικέρασος” - σχετ. χασιούνα (β.λ.). Στα Ιταλ. fragola (=φράουλα), εκ του Λατ. fraga ή fragum (=κούμαρα), λόγω ομοιότητας.

φτελιά η: το μεγάλο δένδρο ούλμος ο πεδινός, κοινώς βρουσιά, η αρχ. Ελλ. “πελέα”. Σε μερικά βλαχοχώρια λέγεται και “**ούλμου**”. Ο λευκός φλοιός του δίδει ελαφρώς ροδίζον εκχύλισμα, με το οποίο καθάριζαν τραύματα και πληγές.

φτέρα η: το φυτό περίδιον το αέτειον, αρχ. Ελλ. “περίς” ή “βλήχνον”.

χαμομήλι το: το λουλούδι ματρικαρία το χαμαίμηλον, που δίδει το γνωστό μαλακτικό ρόφημα, αρχ. Ελλ. “χαμαίμηλον”.

χασιούνα η: και **κασιούνα** - η άγρια φράουλα του βουνού, κυρίως η φραγκάρια η γνήσια - σχετ. μπλανούσκα (β.λ.) και φράουλα (β.λ.), η αρχ. Ελλ. “χαμαικέρασος”. Η ονομασία απ’ το αρχ. Ελλ. “κάπτω” > χάπτω > έχαισα > χασιούντα > Βλαχ. και Ρουμ. kapsiuni ή kipsiuni, επειδή χάπτονται με βουλιμιά.

χελιδρονιά η: φυτά του γένους κληματίς, κυρίως το αποξυλωμένο είδος φλογώδης που είναι αναρριχώμενο, αρχ. Ελλ. “χελιδόνιον”. Τον οπό της τον βάζουν κατά σταγόνες σε τύλους, σπύλους, χόνδρους και τους θεραπεύει.

χόρτο το: και **χορτάρι** - γενικώς η χλόη. Επίσης κάθε ποώδες φυτό κατάλληλο για νομή, αλλά και μείγμα αυτών, που ξηραίνονται για χειμωνιάτικη ζωοτροφή.

χρυσάνθεμα τα: τα γνωστά ομώνυμα και πανέμορφα λουλούδια με πολλές ποικιλίες, αρχ. Ελλ. “χρυσάνθεμον”.

χωνάκια τα: λεπτά φυτά των αγρών, αναρριχώμενα ή όχι, με άνθη κωδωνοειδή σαν χωνάκια, ποικίλων χρωματισμών και κυρίως ιόχρωμα, των γενών καλυστέγη, κομβολβούλον, περιπλοκάς ιπομοία - σχετ. περιποκλάδα (β.λ.).

ψειρόχορτο το: η εριώδης και δύσομη πόα δελφίνιον η αγριοσταφίς, της τοξικής οικ. ρανουγκουλίδες, με ακαριοκτόνες ιδιότητες, εξού και το όνομά του.

ψιθιά η: και **αψιθιά** ή **αψιθιά** - το ποώδες φυτό αρτεμισία το αψίνθιον, με πικρή γεύση και δυνατό άρωμα, το πελίνι (β.λ.), κοινώς πισιδιά, αρχ. Ελλ. “άψινθος” και Γερμ. Wegmut. Με αυτό παλιά έφτιαχναν ειδική ποικιλία κρασιού, τον “αψινθίτην οίνον”, το τωρινό αψέντι, με γεύση όμοια με το τωρινό ποτό **βερμούτ**.

ψυλλόχορτο το: το ποώδες φυτό πλαντάγον το ψύλλιον, το αρχ. Ελλ. “ψύλλιον” - σχετ. κοντόχορτο (β.λ.).

Αθήνα 8-2-98

Θωμάς Β. Ζιώγας

Επίσκεψη Μαθητών Λυκείου στην Καστανέα Κονίτσης

Την Πέμπτη στις 12 του φετινού Νοέμβρη οι μαθητές της Α΄ και της Γ΄ τάξης του Ενιαίου Λυκείου της Κόνιτσας μαζί με τους καθηγητές και τη διευθύντρια του Σχολείου κ. Μιχαηλίδου Επίχαρι ανέβηκαν σε μια επίσκεψη αναζήτησης και νοσταλγίας στην Καστανέα Κονίτσης.

Ήταν η ιδέα και προσφορά του ευγενικού πατριώτη κ. Νίκου Τζουμέρκα από την Πουρνιά Κόνιτσας που έδωσε την ώθηση αλλά και την δυνατότητα για να πραγματοποιηθεί αυτή η αληθινή επιτυχημένη εκδήλωση που ικανοποίησε βαθιά όλα τα μέρη.

Στην πλατεία, παρά την καταρρακτώδη φθινοπωριάτικη βροχή που αύξησε το κέφι των εκδρομέων και πρόσθεσε μια νότα ιδιαιτερότητας στην όλη εκδήλωση, ζωντανεύοντας παράλληλα τα χρώματα και τις ευωδιές της πανέμορφης φύσης, τους υποδέχθηκαν εκπρόσωποι του χωριού, που ευτυχώς δεν είχαν πάρει ακόμη την άγουσαν για τα θερμά κλίματα της πρωτεύουσας, η οποία φιλοξενεί το μεγαλύτερο μέρος των κατοίκων του χωριού κατά τη διάρκεια του χειμώνα. Οι κύριοι Στεργίου Κων/νος συνταξιούχος δάσκαλος, Γκόσιος Χριστόφορος συνταξιούχος Γραμματέας της κοινότητας, Ντέμος Δημήτριος πρόεδρος του ιστορικού Συλλόγου "Άγιος Νικόλαος", Γραβάνης Δημήτριος αντιπρόεδρος της κοινότητας και αρκετοί από τους κατοίκους της Καστανίανης μεταξύ των οποίων ο κ.

και η κ. Παπαδάμου Βασίλειου με την διαμένουσα στην Αθήνα θυγατέρα τους κ. Αγαθή Ιω. Ντέμου επεφύλαξαν στους επισκέπτες θερμότατη φιλοξενία και ξενάγηση σε όλα τα φυσικά και ιστορικά αρχιτεκτονικά αξιοθέατα του χωριού.

Μετά τις προσφωνήσεις τα κέρασματα και τα συμβολικά δώρα στο χώρο του Σχολείου και το προκύνημα στον κεντρικό ιερό ναό του αγίου Νικολάου, η συντροφιά περιδιάβηκε τους δρόμους του χωριού επισκέφθηκε τα γεφύρια και το καταπληκτικό Γκοσαϊίκο αρχοντικό και έφθασε μέχρι το εξωκλήσι των Δώδεκα Αποστόλων, που δεσπόζει στην άκρη του χωριού, σ' ένα φανταστικό φυσικό περιβάλλον. Στο μεταξύ οι πιο γλεντζέδες από τους μαθητές είχαν στήσει το χορό στο καφενείο του χωριού μαζί με τους ηλικιωμένους κατοίκους που έδειξαν να χαίρονται ιδιαίτερα για τη ζωντάνια και τη χαρά που γέμισε το χωριό σ' αυτή την αποχαιρετιστήρια πριν το χειμώνα εκδήλωση.

Ο αποχαιρετισμός έγινε σε πολύ θερμή ατμόσφαιρα και όλοι υποσχέθηκαν να ξαναγυρίσουν για μια εκδρομή στην πανέμορφη και αρχοντική Καστανέα.

Η ιδέα του κ. Τζουμέρκα και η χειρονομία του να καταθέσει σε Τράπεζα το ποσό για την πραγματοποίηση κάθε χρόνο από τους μαθητές του Λυκείου Κόνιτσας εκδρομής στα χωριά της επαρχίας ήταν πραγματικά εμπνευσμένη και ευχόμαστε να βρεί πολλούς μιμητές.

E.M.

ΤΟ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ ΒΑΣ. ΕΞΑΡΧΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΕΞΑΡΧΟΣ Ο ΕΥΕΡΓΕΤΗΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΤΟΥ

Είχα και δύο προσωπικά συνεχόμενα τηλεφωνήματα από τον Γενικό Δ/ντη του Υπ. Οικονομικών Δήμου σχετικά με το χώρο συνεδριάσεως, προφανώς λόγω ενοχλήσεως και παρεμβάσεων του Κ. Οικονόμου.

Όταν του εξήγησα, ότι, χώρος συνεδριάσεων ορίστηκε με σχετικό πρακτικό, φωτοαντίγραφο του οποίου είχε σταλεί στην υπηρεσία του, το γραφείο μου, που το χρησιμοποιούσα ως λογιστικό γραφείο αλλά και ως γραφείο του κληροδ/τος, κατόπιν εγγράφου εγκρίσεως της επιχειρήσεως που είχα συστήσει, συμφώνησε για την εγκυρότητα και μας έστειλε προς τούτο και σχετικό έγγραφο. Μας συνέστησε όμως κατά παράκληση του Υπουργού η συνεδρίαση που είχε οριστεί την 16-2-1977 να πραγματοποιηθεί στο γραφείο του Κ. Οικονόμου λόγω ασθενείας του.

Την επόμενη συνεδρίαση της 16-1-1978 αποχωρεί ο Κ. Οικονόμου στο μέσον αυτής μετά από αμφισβήτησης για το χώρο της συνεδρίασης και δεν συμμετείχε στις μετέπειτα συνεδριάσεις παρά τις έγγραφες νομότυπες προσκλήσεις μας.

Επειδή δεν ήταν δυνατό να συνεχίζεται αυτή η κατάσταση, καταθέσαμε αγωγή στο Πρωτοδικείο Αθηνών, για αντικατάστασή του, η οποία πραγματοποιήθηκε με την υπ' αριθ. 6580/78 απόφαση και διορισμού στη θέση του, του Ευάγγελου Κα-

φέ, καταγόμενου από την κοινότητα Πουρνιάς. Ο ίδιος δεν παρευρέθηκε στη δίκη λόγω ασθενείας του.

Κατά την κρίσιμη περίοδο 1976-1977-1978, η διοίκηση του κληροδ/τος εκτός από τα οικονομικά, διαχειριστικά και διοικητικά προβλήματα, είχε να αντιμετωπίσει και την ασυνήθη πολεμική ορισμένων κατοίκων της Κοινότητας Πουρνιάς.

Στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών είχε σχηματισθεί ογκώδης φάκελλος από αλληλογραφία κυρίως επιστολές κι' αναφορές ανώνυμες, με υποδείξεις, κατηγορίες, συκοφαντίες, σε σημείο να συναντούμε δυσφορία και δυσκολίες στην διεκπεραίωση των υποθέσεων του κληροδ/τος.

Αναφέρω χαρακτηριστικά το όνομα του Βασιλείου Νατσιόπουλου του Νικολάου κατοίκου Πουρνιάς, αν και η θύμησή του μου είναι τουλάχιστο δυσάρεστη και θάθελα να το αποφύγω, όμως ορισμένα πράγματα πρέπει να γίνονται γνωστά, διότι βοηθούν και διδάσκουν.

Ο άνθρωπος αυτός είχε όλο το χρόνο του διαθέσιμο και οικονομική ευχέρεια και θα μπορούσε να προσφέρει την βοήθειά του στο κληροδ/μα. Θα ικανοποιούσε έτσι καλύτερα τις όποιες φιλοδοξίες του. Προτίμησε όμως την πολεμική εναντίον όλων όσων είχαν σχέση ή ανάμειξη με το κληροδ/μα και όχι μόνον.

Στην αρχή ενήργησε καταθέτοντας α-

γωγές ως εκπρόσωπος της Εξελεγκτικής Επιτροπής περιόδου 1973-1976, κατόπιν πληρεξουσίου που πήρε αυτός γνωρίζει με ποιο τρόπο και μετέπειτα, επειδή δεν νομιμοποιούνταν γιατί το πληρεξούσιο αφορούσε την συγκεκριμένη τριετία, κάνοντας χρήση της καταγωγής του ο ίδιος συμπεριλαμβάνοντας και το όνομα της μητρός του.

Μέσα στο φόρτο εργασίας που είχαμε ήμασταν υποχρεωμένοι να απαντούμε στην Δ/ση Εθν. Κληροδ/των του Υπ. Οικονομικών σε σωρεία από επιστολές και αναφορές.

Έσυρε σε δικαστικούς αγώνες και υπέβαλε σε κόπους και έξοδα ηλικιωμένους ανθρώπους που συμμετείχαν στις διαχειριστικές επιτροπές του κληροδ/τος κατοίκους της Κοινότητας τους, 1) Λάμπρο Διακόπουλο, 2) Δημήτριο Αδάμου, 3) Δημήτριο Παπαγιαννούλη, 4) Μιλτιάδη Νατσιόπουλο και 5) Χρήστο Αδάμου. Κατέθεσε αγωγή εναντίον των μελών της Ε. Ε. (Εκτελεστικής Επιτροπής), 1) Κ. Οικονόμου, 2) Ν. Αργιάνη και 3) Δ. Πάνου. Επίσης κατέθεσε άλλη αγωγή εναντίον κάθε Εκτελεστικής και Διαχειριστικής Επιτροπής του κληροδ/τος.

Την 22 Ιουνίου 1979 καταθέτει μετά της μητρός του αίτηση στο Εφετείο Αθηνών κατά των μελών της Ε.Ε., 1) Ν. Βρυζώνη, 2) Ν. Τζιουμέρκα και 3) Ε. Καφέ και ζητεί να καταδικαστούν για μη νόμιμη διαχείριση του κληροδοτήματος.

Σε μια προσπάθεια μας να μετατραπεί ο τρόπος διοίκησης του κληροδ/τος να γίνει δηλ. Οργανισμός για την καλύτερη και εύρυθμη λειτουργία του, κατό-

πιν όλων όσως συνέβησαν, και εν γνώσει - σε περίπτωση μετατροπής- των δυσκολιών που ενδεχομένως μπορεί να προκύψουν π.χ. στη σύσταση του Διοικητικού Συμβουλίου, στο χώρο, χρόνο και τόπο των συνεδριάσεων, λόγω της μεγάλης αποστάσεως που χωρίζει την έδρα (Αθήνα) με την κοινότητα Πουρνιάς κ.λπ., παρεμβαίνει με δικό του σχέδιο Οργανισμού στην αρμόδια υπηρεσία του Υπ. Οικονομικών που ασκεί εποπτεία.

Εν των μεταξύ στους κατοίκους της κοινότητας Πουρνιάς δημιουργήθηκε σύγχυση και καχυποψία, ότι θα φύγει η διαχείριση από το χωριό και αναγκαστήκαμε να ματαιώσουμε τη σύσταση Οργανισμού.

Όλες τις δίκες που προκάλεσε τις έχασε με τις ανάλογες συνέπειες, οικονομικό κόστος, δικαστικά και άλλα έξοδα. Έκτοτε έπαψε να απασχολεί το κληροδ/μα και μόνο τελευταία, από πρόσφατες πληροφορίες, ξανάρχισε να κινείται με αναφορές που μόνο προβλήματα θα προκαλέσουν και πάλι στο κληροδοτήμα.

Τον Μάρτιο του έτους 1978 υποβάλλει ο Ε. Παπαχρήστου την παραίτησή του από μέλος της Ε.Ε. λόγω φόρτου εργασίας, υγείας αλλά και εξαιτίας δημιουργίας συνεχούς αγχώδους καταστάσεως - όπως αναφέρει στην παραίτησή του - κατά τις συνεδριάσεις της Ε.Ε., από την συμπεριφορά του Κ. Οικονόμου. Η παραίτηση υποβλήθηκε μετά την εκμίσθωση του ξενοδοχείου.

Ο Ε. Παπαχρήστου συνέβαλε ουσιαστικά και ανιοδιοτελώς για την σωτηρία του κληροδ/τος, γιατί κυρίως με την ε-

ρηγοποιούντα τον, σπέρνει όλες τις ενέργειές μου που αφορούσαν υποθέσεις του κληροδότης.

Αναφέρει μια σχετικά περικοπή προφορών από το υπ' αριθ. 12/10-11-1977 πρακτικό της βιβλικής συνεδρίασης της Ε.Ε. "... Ο Ν. Βρεζίνης δαδώνει ότι παρατίθεται πάσης οξύσεως καταβολής των εξόδων γραφείου ποσού δρχ. 15.000 πρὸς όφελος του κληροδότης. Ωστόσο τα δύο μέλη της Ε.Ε. Ν. Βρεζίνης και Ε. Παπακρήστον επαναλαμβάνουν την δαδωσιμ ότι την συμβολική αμοιβή εκ δρχ. 3.000 ενός εκάστου διαθέτουν στον Σύλλογο των Απανταχού Πορφυριτών ο "Εξαρκος"...

Οσοιαστικά ήταν και συμβολική του Μιλτιάδη Νασσιόπουλου τον οποίο χρηματοδοτούσε ως δικηγόρο, σκεδόν καθυστερητώς κατά την κρίση περιόδου, που απεικνύει κάπως πρόωρα.

Μετά την παραίτηση του Ε. Παπακρήστον, σύμφωνα με την υπ' αριθ. 6580/78 απόφαση του μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών διορίζονται δύο νέα μέλη της Ε.Ε. σε αντικατάσταση του Κ. Οικονόμου και Ε. Παπακρήστον, οι 1) Εκάγγελος Καφές και 2) Νικόλαος Τσιουκέρκας. Λόγω όριου απρόσμετου θανάτου του Ε. Καφέ μετά από ένα και μισό περίπου χρόνο, συμπληρώνεται η Ε.Ε. του κληροδότης δια του Βασίλειου Χαρισμάδα.

Η διοίκηση και διακίνηση του κληροδότης πλέον διεξάγεται ορατά από μέλη κανά και συνεργάστρα, κοινώς καταγενογής από την Κοινότητα Πορφυριτών.

Έργα έγιναν σημαντικά Μεταπολεμικά το μεγαλύτερο μέρος της πλάσι-

ας, ασφαλοσπρώθηκε τμήρα αραιητιό δρόμου από διασπαίρωσι, θέσιμ Μετ-υτράκο προς κωμό και τοποθετήθηκαν δύο ανεμετοδόντες τηλεοράσεως εντός του κωμού. Όλοι σκεδόν οι δρόμοι καθυτερίμια- εντός του κωμού έχουν διανοσθεί και επισπρωθεί έτσι ώστε να διέκωνται αποκάνητα και να εξυπαρ-τούνται οι ρόνηροι κάτοικοι του κωμού.

Κάθε χρόνο γίνεται συντήρηση στους δρόμους, στα σιλόκια οδρέυσεως και στο δίκτυο υδρέυσεως.

Δυστυχώς το έδαφος δεν είναι σταθερό και το κωμό υποφέρει από καθυ-πύση και διαδοσθήσεως.

Το έργο της πλάσιμ που διασπρωθή-θηκε κατόπιν προτάσεως του Ν. Τσιου-μέρκα και επισκέψεως μου στο κωμό για τον σκοπό αυτό, ήταν το πρώτο στην προτεραιότητα. Παρομένει όριος σκόρη ημετέλης, παρ' ότι επιβάλλεται η ολο-κλήρωσι του και η τοποθέτηση προλο-μής του Εκκευέτιμ.

Τον Φεβρουάριο του 1981 διοικου-γούνται νέα προδάρματα στο κληροδότη από το σκωρό που έυδαζε και την Αθή-να.

Στο ζευκοδοκείο "Εξάρκισον" η δικη-κή πλάσιμ του κληρίου παρουσιάζει ση-μαντικές μηχανοδωτικές τμηρές, διαμ δεν έχει δική του τοκοποσίμ, αλλά τφάνη-ται στην μεσοκοκία της γενκοκικής πο-λλής ποδικοποκίας. Έγινε εγκωίρωσι ο-ντικατάστασι των τμηρίων δια' οντικαπο-οκίας κοκόνων εγκρήσεως των αρρηθών αρκόν.

Τον Μάρτιο του έτους 1982 έγινε η σύνδωση της οντικαποκίας του κληρίου με τον κλητρική σκωρό που δεν είχε προγραμματισθεί μέτρα τότε, διαμ κρη-

σιμοποιούσε παλαιό δημοτικό αγωγό και παρουσίαζε συνεχώς προβλήματα αποφράξεων. Το εσωτερικό δίκτυο υδρεύσεως του ξενοδοχείου λόγω των συχνών διαρροών, όπως προανέφερα, αντικαταστάθηκε τμηματικά για να μη παρακωλύεται η λειτουργία του, κατόπιν αναγκαίων παρεμβάσεων σε τοίχους και οροφές.

Τον Ιούνιο του 1985 κουρασμένος και αγχωμένος από το βάρος των ευθυνών θεώρησα κατάλληλο το χρόνο για να παραιτηθώ. Μετά από πέντε περίπου μήνες παραιτήθηκε και ο Ν. Τζιουμέρκας, που κι αυτός προσέφερε τις υπηρεσίες του ανιδιοτελώς στο κληροδότημα.

Όπως αποδεικνύεται εξ' όσων μνημόνευσα με στοιχεία, μπορεί οποιοσδήποτε καλής θελήσεως να αντιληφθεί ότι, αν στην κρίσιμη εκείνη περίοδο δια την ύπαρξη του κληροδ/τος δεν έδειχνε η Ε.Ε. (Εκτελεστική Επιτροπή) τον ζήλο, την φροντίδα και την επιμέλεια που χρειάζονταν, σήμερα θα υπήρχαν μόνο ορισμένα υπόλοιπα της περιουσίας του ευεργέτη.

Μετά την παραίτησή μας, η διοίκηση και διαχείριση του κληροδ/τος συνεχίστηκε ομαλά από ικανά, κατάλληλα κι συνεργάσιμα πρόσωπα τους 1) Β. Χαρισιάδη, 2) Β. Χρησιτίδη και 3) Ι. Παπατρύφωνα που αγαπούν το χωριό από το οποίο κατάγονται και φροντίζουν με ζήλο τα συμφέροντα του κληροδ/τος.

Τονίζω ιδιαίτερα τις προσπάθειες και ενέργειές τους για την αναπροσαρμογή του μηνιαίου μισθώματος του ξενοδοχείου "Εξάρχειον" από δραχ. 340.000 που ήταν τον Μάρτιο του 1992, να ανέλθει σήμερα στο ποσό των

1.030.000 δραχ. Πολύ σημαντική θεωρείται η αύξηση, αν ληφθεί υπ' όψιν ότι η περιοχή Εξαρχείων παραμένει ακόμη υποβαθμισμένη και ότι τα παρόμοια εν γένει ξενοδοχεία της περιοχής υπολείπουν. Σ' αυτό βοήθησε και ο δικηγόρος του κληροδ/τος Δ. Φακιδάρης που αντιμετωπίζει με επιτυχία τις σχετικές αγωγές και προσφυγές. Αποφασιστική ήταν η τελευταία αντιμετώπιση αναπροσαρμογής ενώπιον του Συμβουλίου Εθνικών Κληροδ/των στο οποίο συμμετείχε και δικαστικός Αρειοπαγίτης και ενώ η κατάσταση εξελίσσονταν δυσμενώς για το κληροδότημα, επεμβαίνει ο Δ. Φακιδάρης με τις εξής περίπου φράσεις όπως μου αφηγήθηκε: "... εγώ έχω συνδεθεί συναισθηματικά μ' αυτό το κληροδ/μα κι έχω να πληρωθώ εδώ και πέντε χρόνια. Τα μέλη της Ε.Ε. κατάγονται από το ίδιο χωριό με τον ευεργέτη και είναι κι αυτοί μικροί ευεργέτες, μικροί "Ζάπες"...". Οι φράσεις αυτές και ο τόνος με τον οποίο ειπώθηκαν, εντυπωσίασαν και άλλαξαν την κατάσταση προς όφελος του κληροδ/τος.

Όμως έχω την γνώμη ότι θα πρέπει να προσεχθεί ιδιαίτερα το θέμα αναπροσαρμογής του μισθώματος. Διότι το κληροδότημα είχε την τύχη να έχει επαγγελματίες ικανούς μισθωτές που δουλεύουν με αλλοδαπούς πελάτες και έχουν τη δυνατότητα να καταβάλλουν με συνέπεια μέχρι σήμερα το μίσθωμα αλλά και να επιμελούνται του κτιρίου. Αυτό πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψιν για να υπάρχει συνέχεια.

Το κληροδ/μα Β. Εξάρχου αφού ξεπέρασε την πιο δύσκολη και κρίσιμη περίοδο βρήκε το σωστό του δρόμο. Α-

ρημοσύνη του, στήριξε όλες τις ενέργειές μου που αφορούσαν υποθέσεις του κληροδότης.

Αναφέρω μια σχετική περικοπή προσφορών από το υπ' αριθ. 12/10-11-1977 πρακτικό του βιβλίου συνεδριάσεων της Ε.Ε. "... Ο Ν. Βρυζώνης δηλώνει ότι παραγγίλει πάσης αξιώσεως καταβολής των εξόδων γραφείου ποσού δρχ. 15.000 προς όφελος του κληροδότης. Ωσαύτως τα δύο μέλη της Ε.Ε. Ν. Βρυζώνης και Ε. Παπαχρήστου επαναλαμβάνουν την δήλωση ότι την συμβολική αμοιβή εκ δρχ. 3.000 ενός εκάστου διαθέτουν στον Σύλλογο των Απανταχού Πουρνιωτών ο "Εξάρχος"...

Ουσιαστική ήταν και συμβολή του Μιλητιάδη Νατσιόπουλου τον οποίο χρησιμοποιήσαμε ως δικηγόρο, σχεδόν καθημερινώς κατά την κρίσιμη περίοδο, που ατυχώς κάθηκε πρόωρα.

Μετά την παραίτηση του Ε. Παπαχρήστου, σύμφωνα με την υπ' αριθ. 6580/78 απόφαση του μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών διορίζονται δύο νέα μέλη της Ε.Ε. σε αντικατάσταση του Κ. Οικονόμου και Ε. Παπαχρήστου, οι 1) Ευάγγελος Καφές και 2) Νικόλαος Τζιουμέρκας. Λόγω όριως απρόοπτου θανάτου του Ε. Καφέ μετά από ένα και μισό περίπου χρόνο, συμπληρώνεται η Ε.Ε. του κληροδότης δια του Βασίλειου Χαρισιάδη.

Η διοίκηση και διαχείριση του κληροδότης πλέον διεξάγεται ομαλά από μέλη ικανά και συντηγμένα, κοινής καταγωγής από την Κοινότητα Πουρνιώς.

Έργα έγιναν σημαντικά. Μετασκευάστηκε το μεγαλύτερο μέρος της πλατεί-

ας, ασφαλοστρώθηκε τμήμα αμαξιτού δρόμου από διασταύρωση, θέση Μεζντράκο προς χωριό και τοποθετήθηκαν δύο αναμεταδότες τηλεόρασεως εντός του χωριού. Όλοι σχεδόν οι δρόμοι καλύτερίμα- εντός του χωριού έχουν διανοιχθεί και επιστρώθει έτσι ώστε να διέρχονται αυτοκίνητα και να εξυπηρετούνται οι μόνιμοι κάτοικοι του χωριού.

Κάθε χρόνο γίνεται συντήρηση στους δρόμους, στα αυλάκια αδρευσεως και στο δίκτυο υδρευσεως.

Δυστυχώς το έδαφος δεν είναι σταθερό και το χωριό υποφέρει από καθιζήσεις και διοδισθήσεις.

Το έργο της ηλικίας που διαμορφώθηκε κατόπιν προτάσεως του Ν. Τζουμέρκα και επισκέψεως μας στο χωριό για τον σκοπό αυτό, ήταν το πρώτο στην προτεραιότητα. Παραμένει όμως ακόμη ημιτελής, παρ' ότι επιβάλλεται η ολοκλήρωσή του και η τοποθέτηση προτομής του Ευεργέτη.

Τον Φεβρουάριο του 1981 δημιουργούνται νέα προβλήματα στο κληροδότη από το σεισμό που έπληξε και την Αθήνα.

Στο ξενοδοχείο "Εξάρχειον" η δικτική πλευρά του κυρίου παρουσίασε σημαντικές ρηγματώσεις ζημιές, διότι δεν έχει δική του τοιχοποιία, αλλά εφάπτεται στην μεσοτοιχία της γειτονικής παλιός ποδκατοικίας. Έγινε εγκαίρως αντικατάσταση των ζημιών δι' αλληλοσπίσσης κατόπιν εγκρίσεως των αρμοδίων αρχών.

Τον Μάρτιο του έτους 1982 έγινε η σύνδεση της αποχετεύσεως του κτηρίου με τον κεντρικό αγωγό που δεν είχε προγραμματισθεί μέχρι τότε, διότι κρη-

σιμοποιούσε παλαιό δημοτικό αγωγό και παρουσίαζε συνεχώς προβλήματα αποφράξεων. Το εσωτερικό δίκτυο υδρεύσεως του ξενοδοχείου λόγω των συχνών διαρροών, όπως προανέφερα, αντικαταστάθηκε τμηματικά για να μη παρακωλύεται η λειτουργία του, κατόπιν αναγκαίων παρεμβάσεων σε τοίχους και οροφές.

Τον Ιούνιο του 1985 κουρασμένος και αγχωμένος από το βάρος των ευθυνών θεώρησα κατάλληλο το χρόνο για να παραιτηθώ. Μετά από πέντε περίπου μήνες παραιτήθηκε και ο Ν. Τζιουμέρκας, που κι αυτός προσέφερε τις υπηρεσίες του ανιδιοτελώς στο κληροδότημα.

Όπως αποδεικνύεται εξ' όσων μνημόνευσα με στοιχεία, μπορεί οποιοσδήποτε καλής θελήσεως να αντιληφθεί ότι, αν στην κρίσιμη εκείνη περίοδο δια την ύπαρξη του κληροδότης δεν έδειχνε η Ε.Ε. (Εκτελεστική Επιτροπή) τον ζήλο, την φροντίδα και την επιμέλεια που χρειάζονταν, σήμερα θα υπήρχαν μόνο ορισμένα υπόλοιπα της περιουσίας του ευεργέτη.

Μετά την παραίτησή μας, η διοίκηση και διαχείριση του κληροδότης συνεχίστηκε ομαλά από ικανά, κατάλληλα κι συνεργάσιμα πρόσωπα τους 1) Β. Χαρισιάδη, 2) Β. Χρησιτίδη και 3) Ι. Παπατρύφωνα που αγαπούν το χωριό από το οποίο κατάγονται και φροντίζουν με ζήλο τα συμφέροντα του κληροδότης.

Τονίζω ιδιαίτερα τις προσπάθειες και ενέργειές τους για την αναπροσαρμογή του μηνιαίου μισθώματος του ξενοδοχείου "Εξάρχειον" από δραχ. 340.000 που ήταν τον Μάρτιο του 1992, να ανέλθει σήμερα στο ποσό των

1.030.000 δραχ. Πολύ σημαντική θεωρείται η αύξηση, αν ληφθεί υπ' όψιν ότι η περιοχή Εξαρχείων παραμένει ακόμη υποβαθμισμένη και ότι τα παρόμοια εν γένει ξενοδοχεία της περιοχής υπολειπόμενα. Σ' αυτό βοήθησε και ο δικηγόρος του κληροδότης Δ. Φακιδάρης που αντιμετωπίζει με επιτυχία τις σχετικές αγωγές και προσφυγές. Αποφασιστική ήταν η τελευταία αντιμετώπιση αναπροσαρμογής ενώπιον του Συμβουλίου Εθνικών Κληροδότηων στο οποίο συμμετείχε και δικαστικός Αρειοπαγίτης και ενώ η κατάσταση εξελίσσονταν δυσμενώς για το κληροδότημα, επεμβαίνει ο Δ. Φακιδάρης με τις εξής περίπου φράσεις όπως μου αφηγήθηκε: "... εγώ έχω συνδεθεί συναισθηματικά μ' αυτό το κληροδότημα κι έχω να πληρωθώ εδώ και πέντε χρόνια. Τα μέλη της Ε.Ε. κατάγονται από το ίδιο χωριό με τον ευεργέτη και είναι κι αυτοί μικροί ευεργέτες, μικροί "Ζάπες"...". Οι φράσεις αυτές και ο τόνος με τον οποίο ειπώθηκαν, εντυπωσίασαν και άλλαξαν την κατάσταση προς όφελος του κληροδότης.

Όμως έχω την γνώμη ότι θα πρέπει να προσεχθεί ιδιαίτερα το θέμα αναπροσαρμογής του μισθώματος. Διότι το κληροδότημα είχε την τύχη να έχει επαγγελματίες ικανούς μισθωτές που δουλεύουν με αλλοδαπούς πελάτες και έχουν τη δυνατότητα να καταβάλλουν με συνέπεια μέχρι σήμερα το μίσθωμα αλλά και να επιμελούνται του κτιρίου. Αυτό πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψιν για να υπάρχει συνέχεια.

Το κληροδότημα Β. Εξάρχου αφού ξεπέρασε την πιο δύσκολη και κρίσιμη περίοδο βρήκε το σωστό του δρόμο. Α-

ξιοποιήθηκε η περιουσία του κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο και αποφέρει σήμερα σημαντικά για το μέγεθος του εισοδήματα, ανερχόμενα στο ποσό των 1.300.000 δρχ. μηνιαίως. Το ξενοδοχείο συντηρείται και διατηρείται σε πολύ καλή κατάσταση.

Συμπερασματικά πιστεύω ότι, χρήσιμοι και απαραίτητοι είναι οι έλεγχοι και η διαφάνεια για όσους διαχειρίζονται τα κοινά, όμως δεν επαρκούν, εάν δεν υπάρχει υπεύθυνη, αгаστή συνεργασία αυτών, ικανότητα και εντιμότητα.

Προσωπικά έπραξα κατά συνείδηση παρ' όλες τις αντιξοότητες και τους κατατρεγμούς.

Ηθική μου ικανοποίηση είναι η απονομή επαίνου από τον Σύλλογο Απανταχού Πουρنيωτών ο "Εξαρχος" και η αναφορά στο πρόσωπο μου, στην έκθεση ελέγχου του επιθεωρητού Εθνικών Κληροδ/των Η. Ηλιοπούλου, περικοπές των οποίων παραθέτω εν συνεχεία:

α) ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ 27-5-1979 ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΠΟΥΡΝΙΩΤΩΝ Ο "ΕΞΑΡΧΟΣ"

"...Διάφοροι προτάσεις: Για τις υπηρεσίες, πρωτοβουλία και ζήλο που έδειξαν για το κληροδ/μα των Εξαρχείων α) Ν. Βρυζώνης και β) Ε. Παπαχρήστου, ως εκτελεστές και ο Μιλτιάδης Νατσιόπουλος, προτείνεται παρά του Ν. Τζου-

μέρκα να τους απονεμηθεί έπαινος και να καθιερωθεί η απονομή και μελλοντικά στα μέλη που οι πράξεις τους αξίζουν επιβράβευση. Η ως άνω πρόταση ψηφίζεται από την Γεν. Συνεύλευση διαφωνούντος μόνο του Βασιλείου Ν. Νατσιόπουλου...".

Β) ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΛΗΡΟΔ/ΤΟΣ Β. ΕΞΑΡΧΟΥ ΧΡΗΣΕΩΝ 1979-1984 ΕΠΙΘ/ΣΗ ΕΘΝ. ΚΛΗΡΟΔ/ΤΩΝ - ΕΠΙΘ/ΤΗΣ Η. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

Σελίς 3

"... Ο έλεγχος των βιβλίων και στοιχείων έγινε παρουσία του Ν. Βρυζώνη ο οποίος πρόθυμα μας έδωσε κάθε στοιχείο, παρέσχε πληροφορίες και διευκόλυνε τα μέγιστα τον έλεγχο.

Στον Ν. Βρυζώνη αξίζει κάθε έπαινος γιατί όπως διαπιστώθηκε, προσέφερε αξιόλογη υπηρεσία στο κληροδοτήμα, καθ' όσον ενδιαφέρθηκε προσωπικά για τα θέματα του κληροδ/τος, με το να τακτοποιήσει τις διαχειριστικές ανωμαλίες της προηγούμενης διοίκησης, να επισκευάσει το ξενοδοχείο, να τηρήσει τα λογιστικά βιβλία του κληροδ/τος και να ενδιαφερθεί για την αξιοποίηση της περιουσίας με παράλληλη μείωση των εξόδων για να υπάρξουν έσοδα για την εκτέλεση του σκοπού...".

Αθήνα - Γενάρης 1998

Ν. Βρυζώνης

ΑΝΘΩΜΕΛΟ ΓΡΑΜΜΟΥ ΓΥΡΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΠΟΛΤΟΣ

ΖΑΡΡΟΣ ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑ ΤΗΛ. 0655 99089 0665 27597

RADIO-TAXI
A 84

ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ ΑΝΕΣΤΗΣ
ΤΗΛ. ΚΕΝΤΡΟΥ

094-680642

ΛΑΡΙΣΑ

ΟΙΚΙΑ ΤΗΛ. 552422

ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΣΚΟΡΠΙΑ ΚΙ ΑΝΑΚΕΤΕΜΕΝΑ

Αναστασίου Ευθυμίου

Ο Σπυρίδων Μήτσος που λεγόταν και Κρομμύδας επειδή καταγόταν από το χωριό Κρετσούνισα που παράγει πολλά κρεμμύδια και γι' αυτό είχε πάρει αυτό το επώνυμο, τα τελευταία χρόνια της τουρκοκρατίας ήταν δάσκαλος στο χωριό Πεκλάρι και το όνειρό του ήταν η απελευθέρωση της Ελλάδος. Το Χόμπυ του ήταν το κυνήγι και κυνηγούσε κυρίως ζαρκάδια και αγριόγιδα. Όταν δεν έβρισκε άγρια, χτυπούσε που και που κανένα ήμερο, αλλά ο Τουρκαλβανός ντραγάτης (αγροφύλακας) του χωριού ο Βεΐζης τον πήρε Χαμπέρι. Το εμπιστεύτηκε σε έναν Χουσμεκιάρη των αρχόντων του χωριού των Καραγιανναίων και σιγά-σιγά η φήμη ξαπλώθηκε στο χωριό "ο δάσκαλος σκοτώνει ήμερα γίδια". Αποφάσισε τότε ο Κρομμύδας να τον τιμωρήσει σκληρά. Τον παράσυρε και βγήκαν μαζί οι δύο τους στο βουνό και ο Βεΐζης εξαφανίστηκε.

Διαδόθηκε ότι γλίστρησε και έπεσε σε βάραθρο μόνος του. Η επικρατέστερη όμως άποψη είναι ότι τον σκότωσε και κύλησε το πτώμα του στους απάτητους γκρεμούς όπου τον έφαγαν τα σιέρμπια (όρνεα) και δεν ξαναφάνηκε.

Σε λίγες μέρες εξαφανίστηκε κι ο ντραγάτης της Κορτίνιστας ο Σαϊντής, τον οποίο τραυμάτισε δήθεν κατά λάθος ο δάσκαλος.

Οι Τούρκοι έκαναν ανακρίσεις και αποφάσισαν να συλλάβουν το δάσκαλο. Άλλοι φίλοι του τον ειδοποίησαν κι έφυγε νύχτα με σκοτάδι στη Ρουμανία, απ' όπου ξαναγύρισε σε λίγα χρόνια σαν οπλαρχηγός επικεφαλής ανταρτικού σώματος. Ήταν τουρκομάχος, γενναίος πολεμιστής, και κατατάχτηκε στον Ελληνικό Στρατό σαν μόνιμος υπαξιωματικός. Έλαβε μέρος σε διάφορες μάχες από το 1912 ως τα 1922. Έμεινε δε γνωστός ως Καπετάν Κρομμύδας.

4-11-1998 Βούρμπανη.

Πυρώσου-πυρώσου πουλάκι μου

Υπήρχε σ' ένα ορεινό χωριό ένας παπάς που είχε ολιγομελή οικογένεια, την παπαδιά κι ένα μοναχογιό που τον πάντρεψε και κατόπι τον έστειλε στο ταξίδι, όπως έκαναν όλοι οι νέοι του χωριού διότι το έδαφος ήταν άγονο και δεν επαρκούσε να ζήσουν ανθρώπινα οι κάτοικοί του.

Η παπαδιά έκανε τις εσωτερικές δουλειές του σπιτιού, η νύφη τις εξωτερικές κι ο παπάς στην εκκλησία του περιμένοντας τα πενιχρά τυχερά των φτωχών ενοριτών του.

Ήταν χειμώνας κι έκανε ένα κρύο τσουχτερό. Η παπαδιά είχε πάει σε κάποια φιλική επίσκεψη και η νύφη αφού τελείωσε τις δουλειές της, πήρε μια αγκαλιά καψόξυλα παραμάσχαλα, έριξε τα μισά στο τζάκι και η φωτιά δυνάμωσε.

Ο παπάς ήταν ακόμη στην εκκλησία διάβαζε τον εσπερινό του, και η νύφη κάθισε και ζεσταινόταν γιατί ήταν ξεπαγιασμένη από το κρύο. Σε λίγο γύρισε κι ο πεθερός, κι εκείνος παγωμένος. Κάθισαν ο ένας απέναντι στον άλλο και απολάμβαναν τη θαλπωρή της φωτιάς.

Της νύφης, χωρίς ασφαλώς να το προσέξει, μαζεύτηκε παραπάνω απ' ό,τι έπρεπε το φόρεμά της και καθώς δεν φορούσαν εσώρουχο οι γυναίκες την εποχή εκείνη, ο παπάς είδε ότι δεν έπρεπε να ιδεί.

Σκανδαλισμένος τότε, άρπαξε το μασιά και της κοπάνησε μια δυνατή ανάμεσα στα σκέλη.

- Τσακίσου συμμαζέψου, τι μου απολύθηκες έτσι; της είπε.

Εκείνη κατακοκκίνησε σαν παπαρούνα, αγαπούσε όμως τη φωτιά και τη ζέστη και όταν ήταν ολομόναχη στο σπίτι, έριχνε ξύλα μπόλικά στο τζάκι, άνοιγε τα δυό της σκέλια (κατσιάρωνε) θερμαινόταν καλά και σιγανοτραγουδούσε ένα τραγούδι δικής της έμπνευσης.

"Πυρώσου, πυρώσου πουλάκι μου και τώρα κατά τη θύρα μ' έρθ' ο παπάς π' την εκκλησιά και σε βαρέσ' με το μασιά".

μιοσιούνη του, σπύριξε όλες τις ενέργειές μου που αφορούσαν υποθέσεις του κληροδότης.

Αναφέρω μια σχετική περικοπή προφορών από το υπ' αριθ. 12/10-11-1977 πρακτικό του βιβλίου συνεδριάσεων της Ε.Ε. "... Ο Ν. Βρυζώνης δηλώνει ότι παραλείπεται πάσης αξιώσεως καταβολής των εξόδων γραφείου ποσού δρχ. 15.000 προς όφελος του κληροδότης. Ωσαύτως τα δύο μέλη της Ε.Ε. Ν. Βρυζώνης και Ε. Παπαχρήστου επαναλαμβάνουν την δήλωση ότι την συμβολική αμοιβή εκ δρχ. 3.000 ενός εκάστου διαθέτουν στον Σύλλογο των Απανταχού Πουρνιωτών ο "Εξάρχος"...

Ουσιαστική ήταν και συμβολή του Μιλτιάδη Ναισιόπουλου τον οποίο χρησιμοποιήσαμε ως διεκπεραιωτή, σχεδόν καθημερινώς κατά την κρίσιμη περίοδο, που ατυχώς χάθηκε πρόωρα.

Μετά την παραίτηση του Ε. Παπαχρήστου, σύμφωνα με την υπ' αριθ. 6580/78 απόφαση του μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών διορίζονται δύο νέα μέλη της Ε.Ε. σε αντικατάσταση του Κ. Οικονόμου και Ε. Παπαχρήστου, οι 1) Ευάγγελος Καφές και 2) Νικόλαος Τζιουμέρκας. Λόγω όμως απρόοπτου θανάτου του Ε. Καφέ μετά από ένα και μισό περίπου χρόνο, συμπληρώνεται η Ε.Ε. του κληροδότης δια του Βασιλείου Χαρισιάδη.

Η διοίκηση και διαχείριση του κληροδότης πλέον διεξάγεται ορατά από μέλη ικανά και συνεργάσιμα, κοινής καταγωγής από την Κοινότητα Πουρνιώς.

Έργα έγιναν σημαντικά. Μετασκευάστηκε το μεγαλύτερο μέρος της πλατεί-

ας, ασφαλτοστρώθηκε τμήμα αμαξιτού δρόμου από διασταύρωση, θέση Μεζντράκο προς χωριό και τοποθετήθηκαν δύο αναμεταδότες τηλεοράσεως εντός του χωριού. Όλοι σχεδόν οι δρόμοι -καλντερίμια- εντός του χωριού έχουν διανοιχθεί και επιστρωθεί έτσι ώστε να διέρχονται αυτοκίνητα και να εξυπηρετούνται οι μόνιμοι κάτοικοι του χωριού.

Κάθε χρόνο γίνεται συντήρηση στους δρόμους, στα αυλάκια αδρεύσεως και στο δίκτυο υδρεύσεως.

Δυστυχώς το έδαφος δεν είναι σταθερό και το χωριό υποφέρει από καθιζήσεις και διολισθήσεις.

Το έργο της πλατείας που διαμορφώθηκε κατόπιν προτάσεως του Ν. Τζουμέρκα και επισκέψεώς μας στο χωριό για τον σκοπό αυτό, ήταν το πρώτο στην προτεραιότητα. Παραμένει όμως ακόμη ημιτελής, παρ' ότι επιβάλλεται η ολοκλήρωσή του και η τοποθέτηση προτομής του Ευεργέτη.

Τον Φεβρουάριο του 1981 δημιουργούνται νέα προβλήματα στο κληροδότημα από το σεισμό που έπληξε και την Αθήνα.

Στο ξενοδοχείο "Εξάρχειον" η δυτική πλευρά του κτιρίου παρουσίασε σημαντικές ρηγματώδεις ζημιές, διότι δεν έχει δική του τοιχοποιία, αλλά εφάπτεται στην μεσοτοιχία της γειτονικής παλιός πολυκατοικίας. Έγινε εγκαίρως αντικατάσταση των ζημιών δι' αυτεπιανοσίας κατόπιν εγκρίσεως των αρμοδίων αρχών.

Τον Μάρτιο του έτους 1982 έγινε η σύνδεση της αποχετεύσεως του κτιρίου με τον κεντρικό αγωγό που δεν είχε πραγματοποιηθεί μέχρι τότε, διότι κρη-

σιμοποιούσε παλαιό δημοτικό αγωγό και παρουσίαζε συνεχώς προβλήματα αποφράξεων. Το εσωτερικό δίκτυο υδρεύσεως του ξενοδοχείου λόγω των συχνών διαρροών, όπως προανέφερα, αντικαταστάθηκε τμηματικά για να μη παρακωλύεται η λειτουργία του, κατόπιν αναγκαίων παρεμβάσεων σε τοίχους και οροφές.

Τον Ιούνιο του 1985 κουρασμένος και αγχωμένος από το βάρος των ευθυνών θεώρησα κατάλληλο το χρόνο για να παραιτηθώ. Μετά από πέντε περίπου μήνες παραιτήθηκε και ο Ν. Τζιουμέρκας, που κι αυτός προσέφερε τις υπηρεσίες του ανιδιοτελώς στο κληροδότημα.

Όπως αποδεικνύεται εξ' όσων μνημόνευσα με στοιχεία, μπορεί οποιοσδήποτε καλής θελήσεως να αντιληφθεί ότι, αν στην κρίσιμη εκείνη περίοδο δια την ύπαρξη του κληροδότης δεν έδειχνε η Ε.Ε. (Εκτελεστική Επιτροπή) τον ζήλο, την φροντίδα και την επιμέλεια που χρειάζονταν, σήμερα θα υπήρχαν μόνο ορισμένα υπόλοιπα της περιουσίας του ευεργέτη.

Μετά την παραίτησή μας, η διοίκηση και διαχείριση του κληροδότης συνεχίστηκε ομαλά από ικανά, κατάλληλα κι συνεργάσιμα πρόσωπα τους 1) Β. Χαρισιάδη, 2) Β. Χρησιτίδη και 3) Ι. Παπατρύφωνα που αγαπούν το χωριό από το οποίο κατάγονται και φροντίζουν με ζήλο τα συμφέροντα του κληροδότης.

Τονίζω ιδιαίτερα τις προσπάθειες και ενέργειές τους για την αναπροσαρμογή του μηνιαίου μισθώματος του ξενοδοχείου "Εξάρχειον" από δραχ. 340.000 που ήταν τον Μάρτιο του 1992, να ανέλθει σήμερα στο ποσό των

1.030.000 δραχ. Πολύ σημαντική θεωρείται η αύξηση, αν ληφθεί υπ' όψιν ότι η περιοχή Εξαρχείων παραμένει ακόμη υποβαθμισμένη και ότι τα παρόμοια εν γένει ξενοδοχεία της περιοχής υπολειπόμενα. Σ' αυτό βοήθησε και ο δικηγόρος του κληροδότης Δ. Φακιδάρης που αντιμετωπίζει με επιτυχία τις σχετικές αγωγές και προσφυγές. Αποφασιστική ήταν η τελευταία αντιμετώπιση αναπροσαρμογής ενώπιον του Συμβουλίου Εθνικών Κληροδότηων στο οποίο συμμετείχε και δικαστικός Αρειοπαγίτης και ενώ η κατάσταση εξελίσσονταν δυσμενώς για το κληροδότημα, επεμβαίνει ο Δ. Φακιδάρης με τις εξής περίπου φράσεις όπως μου αφηγήθηκε: "... εγώ έχω συνδεθεί συναισθηματικά μ' αυτό το κληροδότημα κι έχω να πληρωθώ εδώ και πέντε χρόνια. Τα μέλη της Ε.Ε. κατάγονται από το ίδιο χωριό με τον ευεργέτη και είναι κι αυτοί μικροί ευεργέτες, μικροί "Ζάπες"...". Οι φράσεις αυτές και ο τόνος με τον οποίο ειπώθηκαν, εντυπωσίασαν και άλλαξαν την κατάσταση προς όφελος του κληροδότης.

Όμως έχω την γνώμη ότι θα πρέπει να προσεχθεί ιδιαίτερα το θέμα αναπροσαρμογής του μισθώματος. Διότι το κληροδότημα είχε την τύχη να έχει επαγγελματίες ικανούς μισθωτές που δουλεύουν με αλλοδαπούς πελάτες και έχουν τη δυνατότητα να καταβάλλουν με συνέπεια μέχρι σήμερα το μίσθωμα αλλά και να επιμελούνται του κτιρίου. Αυτό πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψιν για να υπάρχει συνέχεια.

Το κληροδότημα Β. Εξάρχου αφού ξεπέρασε την πιο δύσκολη και κρίσιμη περίοδο βρήκε το σωστό του δρόμο. Α-

ρημοσύνη τους, σέρβει όλες τις ενέργειές μας που αφορούσαν υποθέσεις του κληροδότης.

Αποφέρει μια σατική περικοπή προφορών από το υπ' αριθ. 12/10-11-1977 πρακτικό του διεθνούς συνεδρίου της Ε.Ε. "... Ο Ν. Βρεζίνεβιτς δηλώνει ότι παραπέμπει πόσης οξυόσκως καταβολής των εξόδων γραφείου ποσού δραχ. 15.000 πρὸς όφελος του κληροδότης. Ομοίως το δέο μέλη της Ε.Ε. Ν. Βρεζίνεβιτς και Ε. Παπακρίστον επαναλαμβάνουν την δήλωση ότι την συμβολική ομοιότητα εκ δραχ. 3.000 ενός εκάστου διαθέτουν στον Σύλλογο των Ασιατικών Ποικιλιών ο "Εξορκισμός"...

Ουσιαστικά ήταν και συμβολική του Μιλτιάδη Ναυτιλοπούλου τον οποίο κροσποποιήσατε ως δικαστηριακή, σκεδόν καθαυτηνώς κατά την κρίση περίοδο, που απλά κήθηκε πρόωγα.

Μετά την παραίτηση του Ε. Παπακρίστον, σύμφωνα με την υπ' αριθ. 6580/78 απόφαση του γονορροϊκού Πρωτοδικείου Αθηνών διορίζονται δύο νέα μέλη της Ε.Ε. σε αντικατάσταση του Κ. Οικονόμου και Ε. Παπακρίστον, οι 1) Εκάγγελος Κορής και 2) Νικόλαος Τσιουφτέρης. Λόγω όφους απρόσμενου θανάτου του Ε. Κορής μετά από ένα καιρού περίοδο κρίνει, συμπληρώνεται η Ε.Ε. του κληροδότης δια του Βασίλειου Χαριστήδη.

Η διαίτηση και διακρίση του κληροδότης πλέον διεξάγεται ομοιότητα από μέλη κενά και συνεργάστρια, κοινώς καταγεγραμμένη από την Κοινότητα Ποικιλίας.

Έργα έγιναν σημαντικά Μεταπολεμικά το μεγαλύτερο μέρος της ιδιαιδί-

ας, ασφαλιστηριακά τμήμα ομοιότητα δρόμου από διακρίση, θέση Μετακρίση προς κληροδότη και τοποθετήθηκαν δύο αναμεταδόμενες υποθέσεις εντός του κληροδότη. Όλοι σκεδόν οι δρόμοι καθυστερήσαν εντός του κληροδότη έχουν διακοπεί και επιστρέφει έτσι ώστε να διακρίνεται ομοιότητα και να εξυπηρετούνται οι μέλη κληροδότη του κληροδότη.

Κάθε χρόνο γίνεται συνεδρίαση στους δρόμους, στο σύνολο ομοιότητας και στο δικό του ομοιότητας.

Δυστυχώς το εδαφος δεν είναι ομοιότητα και το κληροδότη υποφέρει από καθυστερήσεις και διακοπές.

Το έργο της ιδιαιτίας που διακοπρήθηκε κοινώς προοιότητα του Ν. Τσιουφτέρη και επισκέψατος μας στο κληροδότη για τον σκοπό ομοιότητα, ήταν το πρώτο στην προτεραιότητα. Παραμένει όφους ομοιότητα κληροδότη, παρ' ότι επιβάλλεται η ομοιότητα του και η τοποθετήση προοιότητας του Εξορκιστή.

Τον Φεβρουάριο του 1981 διακοπρήθηκαν νέα προοιότητα στο κληροδότη από το ομοιότητα που έδωσε και την Αθήνα.

Στο (κοινότητα "Εξορκιστή" η δικαστική ιδιαιτία του κληροδότη παρουσιάζει σημαντικές μηχανοκίνητες μηχανές, διακοπεί έτσι διακοπεί της τοποθετήσης, αλλά εφάρμογται στην μηχανοκίνητη της μηχανοκίνητης πολιτικής μηχανοκίνητης. Έγινε εγκρίση ομοιότητας της μηχανοκίνητης διακοπής κοινώς εγκρίση της μηχανοκίνητης μηχανοκίνητης.

Τον Μάρτιο του έτους 1982 έγινε η ομοιότητα της μηχανοκίνητης του κληροδότη με την κληροδότη μηχανοκίνητη που δεν είναι μηχανοκίνητη μέλη της, διακοπεί κλη-

σιμοποιούσε παλαιό δημοτικό αγωγό και παρουσίαζε συνεχώς προβλήματα αποφράξεων. Το εσωτερικό δίκτυο υδρεύσεως του ξενοδοχείου λόγω των συχνών διαρροών, όπως προανέφερα, αντικαταστάθηκε τμηματικά για να μη παρακωλύεται η λειτουργία του, κατόπιν αναγκαίων παρεμβάσεων σε τοίχους και οροφές.

Τον Ιούνιο του 1985 κουρασμένος και αγχωμένος από το βάρος των ευθυνών θεώρησα κατάλληλο το χρόνο για να παραιτηθώ. Μετά από πέντε περίπου μήνες παραιτήθηκε και ο Ν. Τζιουμέρκας, που κι αυτός προσέφερε τις υπηρεσίες του ανιδιοτελώς στο κληροδοτήμα.

Όπως αποδεικνύεται εξ' όσων μνημόνευσα με στοιχεία, μπορεί οποιοσδήποτε καλής θελήσεως να αντιληφθεί ότι, αν στην κρίσιμη εκείνη περίοδο δια την ύπαρξη του κληροδότης δεν έδειχνε η Ε.Ε. (Εκτελεστική Επιτροπή) τον ζήλο, την φροντίδα και την επιμέλεια που χρειάζονταν, σήμερα θα υπήρχαν μόνο ορισμένα υπόλοιπα της περιουσίας του ευεργέτη.

Μετά την παραίτησή μας, η διοίκηση και διαχείριση του κληροδότης συνεχίστηκε ομαλά από ικανά, κατάλληλα κι συνεργάσιμα πρόσωπα τους 1) Β. Χαρισιάδη, 2) Β. Χρησιτίδη και 3) Ι. Παπατρύφωνα που αγαπούν το χωριό από το οποίο κατάγονται και φροντίζουν με ζήλο τα συμφέροντα του κληροδότης.

Τονίζω ιδιαίτερα τις προσπάθειες και ενέργειές τους για την αναπροσαρμογή του μηνιαίου μισθώματος του ξενοδοχείου "Εξάρχειον" από δραχ. 340.000 που ήταν τον Μάρτιο του 1992, να ανέλθει σήμερα στο ποσό των

1.030.000 δραχ. Πολύ σημαντική θεωρείται η αύξηση, αν ληφθεί υπ' όψιν ότι η περιοχή Εξαρχείων παραμένει ακόμη υποβαθμισμένη και ότι τα παρόμοια εν γένει ξενοδοχεία της περιοχής υπολειπούνται. Σ' αυτό βοήθησε και ο δικηγόρος του κληροδότης Δ. Φακιδάρης που αντιμετωπίζει με επιτυχία τις σχετικές αγωγές και προσφυγές. Αποφασιστική ήταν η τελευταία αντιμετώπιση αναπροσαρμογής ενώπιον του Συμβουλίου Εθνικών Κληροδότηων στο οποίο συμμετείχε και δικαστικός Αρειοπαγίτης και ενώ η κατάσταση εξελίσσονταν δυσμενώς για το κληροδοτήμα, επεμβαίνει ο Δ. Φακιδάρης με τις εξής περίπου φράσεις όπως μου αφηγήθηκε: "... εγώ έχω συνδεθεί συναισθηματικά μ' αυτό το κληροδοτήμα κι έχω να πληρωθώ εδώ και πέντε χρόνια. Τα μέλη της Ε.Ε. κατάγονται από το ίδιο χωριό με τον ευεργέτη και είναι κι αυτοί μικροί ευεργέτες, μικροί "Ζάπες"...". Οι φράσεις αυτές και ο τόνος με τον οποίο ειπώθηκαν, εντυπωσίασαν και άλλαξαν την κατάσταση προς όφελος του κληροδότης.

Όμως έχω την γνώμη ότι θα πρέπει να προσεχθεί ιδιαίτερα το θέμα αναπροσαρμογής του μισθώματος. Διότι το κληροδοτήμα είχε την τύχη να έχει επαγγελματίες ικανούς μισθωτές που δουλεύουν με αλλοδαπούς πελάτες και έχουν τη δυνατότητα να καταβάλλουν με συνέπεια μέχρι σήμερα το μίσθωμα αλλά και να επιμελούνται του κτιρίου. Αυτό πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψιν για να υπάρχει συνέχεια.

Το κληροδοτήμα Β. Εξάρχου αφού ξεπέρασε την πιο δύσκολη και κρίσιμη περίοδο βρήκε το σωστό του δρόμο. Α-

μπισιοσύνη του, στήριξε όλες τις ενέργειές μου που αφορούσαν υποθέσεις του κληροδότης.

Αναφέρω μια σχετική περικοπή προσφορών από το υπ' αριθ. 12/10-11-1977 πρακτικό του βιβλίου συνεδριάσεων της Ε.Ε. "... Ο Ν. Βρυζώνης δηλώνει ότι παραιτείται πάσης αξιώσεως καταβολής των εξόδων γραφείου ποσού δρχ. 15.000 πρὸς όφελος του κληροδότης. Ωσαύτως τα δύο μέλη της Ε.Ε. Ν. Βρυζώνης και Ε. Παπαχρήστου επαναλαμβάνουν την δήλωση ότι την συμβολική αμοιβή εκ δρχ. 3.000 ενός εκάστου διαθέτουν στον Σύλλογο των Απανταχού Πουρνωτιών ο "Εξάρχος"...

Ουσιαστική ήταν και συμβολή του Μιλτιάδη Νατσιόπουλου τον οποίο χρησιμοποιήσαμε ως διεκπεραιωτή, σχεδόν καθημερινώς κατά την κρίσιμη περίοδο, που ατυχώς χάθηκε πρόωρα.

Μετά την παραίτηση του Ε. Παπαχρήστου, σύμφωνα με την υπ' αριθ. 6580/78 απόφαση του μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών διορίζονται δύο νέα μέλη της Ε.Ε. σε αντικατάσταση του Κ. Οικονόμου και Ε. Παπαχρήστου, οι 1) Ευάγγελος Καφές και 2) Νικόλαος Τζιουμέρκας. Λόγω όμως απρόοπτου θανάτου του Ε. Καφέ μετά από ένα και μισό περίπου χρόνο, συμπληρώνεται η Ε.Ε. του κληροδότης δια του Βασιλείου Χαρισιάδη.

Η διοίκηση και διαχείριση του κληροδότης πλέον διεξάγεται ομαλά από μέλη ικανά και συνεργάσιμα, κοινής καταγωγής από την Κοινότητα Πουρνωτιάς.

Έργα έγιναν σημαντικά. Μετασκευάστηκε το μεγαλύτερο μέρος της πλατεί-

ας, ασφαλτοστρώθηκε τμήμα αμαξιπού δρόμου από διασταύρωση, θέση Μεζντράκο προς χωριό και τοποθετήθηκαν δύο αναμεταδότες τηλεοράσεως εντός του χωριού. Όλοι σχεδόν οι δρόμοι -καλητερίμια- εντός του χωριού έχουν διανοιχθεί και επιστρωθεί έτσι ώστε να διέρχονται αυτοκίνητα και να εξυπηρετούνται οι μόνιμοι κάτοικοι του χωριού.

Κάθε χρόνο γίνεται συντήρηση στους δρόμους, στα αυλάκια αδρεύσεως και στο δίκτυο υδρεύσεως.

Δυστυχώς το έδαφος δεν είναι σταθερό και το χωριό υποφέρει από καθιζήσεις και διολμοθήσεις.

Το έργο της πλατείας που διαμορφώθηκε κατόπιν προτάσεως του Ν. Τζουμέρκα και επισκέψεως μας στο χωριό για τον σκοπό αυτό, ήταν το πρώτο στην προτεραιότητα. Παραμένει όμως ακόμη ημιτελής, παρ' ότι επιβάλλεται η ολοκλήρωσή του και η τοποθέτηση προτομής του Ευεργέτη.

Τον Φεβρουάριο του 1981 δημιουργούνται νέα προβλήματα στο κληροδότημα από το σεισμό που έπληξε και την Αθήνα.

Στο ξενοδοχείο "Εξάρχειον" η δυτική πλευρά του κτιρίου παρουσίασε σημαντικές ρηγματώδεις ζημιές, διότι δεν έχει δική του τοιχοποιία, αλλά εφάπτεται στην μεσοτοιχία της γενονικής παλιάς πολυκατοικίας. Έγινε εγκαίρως αντικατάσταση των ζημιών δι' αυτεπιστασίας κατόπιν εγκρίσεως των αρμοδίων αρχών.

Τον Μάρτιο του έτους 1982 έγινε η σύνδεση της αποχετεύσεως του κτιρίου με τον κεντρικό αγωγό που δεν είχε πραγματοποιηθεί μέχρι τότε, διότι κρη-

σιμοποιούσε παλαιό δημοτικό αγωγό και παρουσίαζε συνεχώς προβλήματα αποφράξεων. Το εσωτερικό δίκτυο υδρεύσεως του ξενοδοχείου λόγω των συχνών διαρροών, όπως προανέφερα, αντικαταστάθηκε τμηματικά για να μη παρακωλύεται η λειτουργία του, κατόπιν αναγκαίων παρεμβάσεων σε τοίχους και οροφές.

Τον Ιούνιο του 1985 κουρασμένος και αγχωμένος από το βάρος των ευθυνών θεώρησα κατάλληλο το χρόνο για να παραιτηθώ. Μετά από πέντε περίπου μήνες παραιτήθηκε και ο Ν. Τζιουμέρκας, που κι αυτός προσέφερε τις υπηρεσίες του ανιδιοτελώς στο κληροδότημα.

Όπως αποδεικνύεται εξ' όσων μνημόνευσα με στοιχεία, μπορεί οποιοσδήποτε καλής θελήσεως να αντιληφθεί ότι, αν στην κρίσιμη εκείνη περίοδο δια την ύπαρξη του κληροδότης δεν έδειχνε η Ε.Ε. (Εκτελεστική Επιτροπή) τον ζήλο, την φροντίδα και την επιμέλεια που χρειάζονταν, σήμερα θα υπήρχαν μόνο ορισμένα υπόλοιπα της περιουσίας του ευεργέτη.

Μετά την παραίτησή μας, η διοίκηση και διαχείριση του κληροδότης συνεχίστηκε ομαλά από ικανά, κατάλληλα κι συνεργάσιμα πρόσωπα τους 1) Β. Χαρισιάδη, 2) Β. Χρηστίδη και 3) Ι. Παπατρύφωνα που αγαπούν το χωριό από το οποίο κατάγονται και φροντίζουν με ζήλο τα συμφέροντα του κληροδότης.

Τονίζω ιδιαίτερα τις προσπάθειες και ενέργειές τους για την αναπροσαρμογή του μηνιαίου μισθώματος του ξενοδοχείου "Εξάρχειον" από δραχ. 340.000 που ήταν τον Μάρτιο του 1992, να ανέλθει σήμερα στο ποσό των

1.030.000 δραχ. Πολύ σημαντική θεωρείται η αύξηση, αν ληφθεί υπ' όψιν ότι η περιοχή Εξαρχείων παραμένει ακόμη υποβαθμισμένη και ότι τα παρόμοια εν γένει ξενοδοχεία της περιοχής υπολειπόμενα. Σ' αυτό βοήθησε και ο δικηγόρος του κληροδότης Δ. Φακιδάρης που αντιμετωπίζει με επιτυχία τις σχετικές αγωγές και προσφυγές. Αποφασιστική ήταν η τελευταία αντιμετώπιση αναπροσαρμογής ενώπιον του Συμβουλίου Εθνικών Κληροδότηων στο οποίο συμμετείχε και δικαστικός Αρειοπαγίτης και ενώ η κατάσταση εξελίσσονταν δυσμενώς για το κληροδότημα, επεμβαίνει ο Δ. Φακιδάρης με τις εξής περίπου φράσεις όπως μου αφηγήθηκε: "... εγώ έχω συνδεθεί συναισθηματικά μ' αυτό το κληροδότημα κι έχω να πληρωθώ εδώ και πέντε χρόνια. Τα μέλη της Ε.Ε. κατάγονται από το ίδιο χωριό με τον ευεργέτη και είναι κι αυτοί μικροί ευεργέτες, μικροί "Ζάπες"...". Οι φράσεις αυτές και ο τόνος με τον οποίο ειπώθηκαν, εντυπωσίασαν και άλλαξαν την κατάσταση προς όφελος του κληροδότης.

Όμως έχω την γνώμη ότι θα πρέπει να προσεχθεί ιδιαίτερα το θέμα αναπροσαρμογής του μισθώματος. Διότι το κληροδότημα είχε την τύχη να έχει επαγγελματίες ικανούς μισθωτές που δουλεύουν με αλλοδαπούς πελάτες και έχουν τη δυνατότητα να καταβάλλουν με συνέπεια μέχρι σήμερα το μίσθωμα αλλά και να επιμελούνται του κτιρίου. Αυτό πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψιν για να υπάρχει συνέχεια.

Το κληροδότημα Β. Εξάρχου αφού ξεπέρασε την πιο δύσκολη και κρίσιμη περίοδο βρήκε το σωστό του δρόμο. Α-

ΟΙ ΙΕΡΟΙ ΝΑΟΙ ΤΟΥ ΠΑΛΑΙΟΣΕΛΛΙΟΥ

ΤΟΥ ΗΛΙΑ Ε. ΠΑΠΑΖΗΣΗ

Αρχικά μέσα στο Παλαιοσέλλι υπήρχαν οι κάτωθι παλαιοί Ναοί που δε σώζονται σήμερα:

Του Αγίου Νικολάου

Ήταν ο Άγιος Νικόλαος ο πρώτος πολιδούχος του χωριού, βρισκόταν ο Ναός του στην περιοχή που έχει το όνομά του, αλλά κάηκε περί τα μέσα του 19ου αιώνα, μάλλον από αμέλεια.

Της Κοιμήσεως της Θεοτόκου

Τον Ναόν τούτον, κατεδάφισαν οι κάτοικοι του χωριού για να διευρύνουν τον χώρο, όπου ανεγέρθη ο Κεντρικός Ναός της Αγίας Παρασκευής, με τη ρητή όμως υπόσχεση στην Παναγία, ότι θα ανεγείρουν άλλον Ναό της, στη θέση που υπάρχει σήμερα το εικόνισμά της.

Κατά την παράδοση για τον σκοπόν αυτόν οι κάτοικοι του χωριού εξέλεξαν ερανική επιτροπή, η οποία εράνους σε έκταση ενήργησε και συγκέντρωσε σεβαστό χρηματικό ποσό, αλλά δυστυχώς για άγνωστα εμπόδια, το Ναό της Κοίμησης της Θεοτόκου δεν ανεγέρθη. Κατά την παράδοση πάλιν η ερανική εκείνη επιτροπή, το χρηματικό ποσό που είχε στα χέρια της δεν το διέθεσε για άλλους σκοπούς, ούτε το καταχράστηκε, για ασφάλεια το έθαψε στην περιοχή, όπου το εικόνισμα της Παναγίας, με τον πόθο και την ελπίδα να ανεγερθεί κάποτε ο υποσχεθείς Ναός της.

Πέρασαν χρόνια, πολλά χρόνια και ο Ναός της Κοιμήσεως της Θεοτόκου που οι κάτοικοι υποσχέθηκαν δεν ανεγέρθη. Και το Παλαιοσέλλι που ιδιαίτερα τιμά, γιορτάζει και πανηγυρίζει τη μνήμη της, στερείται ακόμη του Ναού της.

Η δοθείσα υπόσχεση των προγόνων προς τη Θεοτόκο, ότι θα ανεγείρουν άλλο Ναό, αποτελεί τάμα, που πρέπει να εκπληρωθεί, αποτελεί απόδοση οφειλόμενου χρέους και για εξιλέωση των προγόνων, που δεν μπόρεσαν να ανεγείρουν τον υποσχεθέντα Ναό, αλλά και των επιγόνων τους την εξιλέωση για την αδιαφορία που επέδειξαν, η σημερινή γενιά του Παλαιοσελλίου για να μην εξακολουθεί να φέρει το φορτίο του οφειλόμενου χρέους προς την Παναγία οφείλει να αναλάβει την πρωτοβουλία και μέριμνα να ανεγερθεί ο υποσχεθείς Ναός της Κοιμήσεως της Θεοτόκου και ότι η Αειπάρθενος, που είναι η ελπίδα πάντων των Χριστιανών, δεν θα παύει να σκέπει, να φρουρεί, να φυλάσσει και τους κατοίκους του χωριού, από κάθε κακό, κίνδυνο, προσβολή.

Επίσης παλαιός Ναός της Αγίας Παρασκευής που βρίσκονταν απέναντι από τον κατεδαφισθέντα Ναό της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, κατεδαφίστηκε και αυτός μετά την ανέγερση του ομώνυμου κεντρικού Ναού του χωριού.

Όλα δε τα σκεύη, εικόνες, βιβλία κ.λ.π. που βρίσκονταν στους κατεδαφισθέντες Ναούς και ό,τι από τον Ναό του Αγίου Νικολάου διασώθηκαν, μεταφέρθηκαν στον ανεγερθέντα κεντρικό Ναό της Αγίας Παρασκευής και συγκεκριμένα, οι εικόνες αναρτήθηκαν στον γυναικωνίτη του Ναού τούτου.

Σήμερα μέσα στο χωριό υπάρχουν, ο Κεντρικός Ναός της Αγίας Παρασκευής που είναι η Πολιδούχος του χωριού. Ανεγέρθη το έτος 1864, είναι ρυθμού Βασιλικής και μεγαλοπρεπής.

Δυστυχώς, ο ιερός αυτός Ναός που με

πολλούς αγώνες ανεγέρθη, παρουσιάζει αισθητή κλίση οφειλόμενη όχι στην κακοτεχνία του κτιρίου, αλλά στη καθίζηση του εδάφους και ευχόμεσθε, με τα υπάρχοντα σημερινά τεχνικά μέσα να αποσοβηθεί κάθε κίνδυνος και να διασωθεί το εξαίρετο αυτό μνημείο, που είναι και διατηρητέο.

Επίσης μέσα στο χωριό υπάρχει και μικρός Ναός του Αγίου Νικολάου. Οικοδομήθηκε στην περιοχή του τη δεκαετία του 1950, από ανώνυμες εισφορές κατοίκων του χωριού και μέριμνα και φροντίδα του Ιερέα του χωριού Παναγιώτη Πριμηκύρη.

Όσον αφορά τα εξωκλήσια του χωριού, δεν σώζεται ο Ναός των Γενεθλίων Ιωάννου του Προδρόμου. Ο Ναός αυτός βρισκονταν ανατολικά του χωριού στη θέση "Άρμπουροι" κατέρρευσε αλλά δυστυχώς δεν ξαναχτίστηκε. Αποτελεί ανάμνηση.

Σήμερα σκορπισμένα στην περιφέρεια του χωριού υπάρχουν έξι (6) εξωκλήσια και είναι τα εξής:

Του Προφήτη Ηλία

Βρίσκεται νότια του χωριού σε εξαίρετη κατάφυτη περιοχή με θέα την οροσειρά της Τύμφης (Γκαμήλα), τον ρούν του Αώου ποταμού και την υπερύψηλη χαώδη χαράδρα του (τα Τράχαλα ή Τρόχαλα). Ως δε προκύπτει από δυσδιάκριτη εντοιχισμένη χρονολογία, ο Ναός αυτός μάλλον έχει ιστορηθεί περί τα τέλη του 18ου αιώνας, πότε όμως ακριβώς εθεμελιώθει άγνωστον.

Του Αγίου Αθανασίου

Προς Νότο του χωριού και σε κατάφυτη λοφώδη έκταση, βρίσκεται ο Ναός του Αγίου Αθανασίου Πατριάρχου Αλεξανδρείας. Χρονολογία κατασκευής του δεν υπάρχει. Όμως, η όλη δομή του Ναού, η ύπαρξη σ' αυτό παλαιού ιερού Ευαγγελίου και η ένδειξη, ότι κάποτε στην ανατολική πλευρά της περιοχής του Ναού, υπήρχε

Νεκροταφείο, βεβαιώνουν ότι ο Ναός αυτός είναι πολύ παλαιός.

Του Αγίου Γεωργίου του Τροπαιοφόρου

Κατά την παράδοση ο Ναός αυτός οικοδομήθηκε σε ανάμνηση του ομώνυμου τοιούτου, που υπήρχε στη θέση "Παλημονάστηρου" και κατεστράφη μαζί με το οικοδομικό Μοναστηριακό συγκρότημα. Λόγω κατολισθήσεως του εδάφους ο Ναός αυτός έχει ανακαινισθεί δύο φορές - Βρίσκεται νοτιοδυτικά του χωριού σε ευχάριστη κατάφυτη περιοχή.

Της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος

Βρίσκεται Βορειοδυτικά του χωριού σε δασωμένη κορυφή, ύψους 1.300 μέτρων περίπου, με θέα καταπληκτική. Κάθε χρόνο στις 6 Αυγούστου ανήμερα της γιορτής, οι κάτοικοι του χωριού με χαρά και Ευχαρίστηση ανεβαίνουν στο Θαβώρειο τούτο όρος για να προσκυνήσουν την του Χριστού Μεταμόρφωση και τον εκτεταμένο ορίζοντα να θαυμάσουν.

Χρονολογία ανέγερσης του Ναού τούτου δεν υπάρχει. Το κτίριο αναμφισβήτητα είναι έργο του 19ου αιώνα, το εσωτερικό όμως του Ναού έχει ανακαινιστεί λόγω πυρκαγιάς.

Του Αγίου Δημητρίου

Βρίσκεται κοντά στο χωριό ανατολικά αυτού. Έχει ανεγερθεί περί τα μέσα του 19ου αιώνα και είναι το μόνο εξωκλήσι που έχει στο εσωτερικό του και Δεσποτικό Θρόνο.

Του Αγίου Αντωνίου

Οικοδομήθηκε τη δεκαετία του 1960, με τη πρωτοβουλία και φροντίδα του ιερέα του χωριού Πρωτοπρεσβύτερου Παναγιώτου Πριμηκύρη. Βρίσκεται νοτιοδυτικά του χωριού και στη θέση όπου άλλοτε το εικόνισμα του Αγίου.

Όλα τα εξωκλήσια που αναφέραμε, αν και σκορπισμένα σε διάφορα μέρη της πε-

ριφέρειας του χωριού, βρίσκονται σε καλή κατάσταση, περιποιημένα, κλειδωμένα και τούτο οφείλεται κατά μεγάλο μέρος στους κατοίκους του χωριού, οι οποίοι για την αποτελεσματικότερη παρακολούθηση της κατάστασης των Ναών αυτών, πιστά και με σεβασμό τηρούν τη παμπάλαιη και πατροπαράδοτη αρχή και τάξη, στο κάθε εξωκλήσι να επιτροπεύει και μια οικογένεια του χωριού που πρόθυμη και ευχάριστα αποδέχεται και τιμή της να προσφέρει τις υπηρεσίες της στο εξωκλήσι που την επιτροπεία αναλαμβάνει με το δικαίωμα ακόμη να διαχειρίζεται τις πενιχρότατες εισπράξεις (αν υπάρχουν) και μικροεισφορές για τις ανάγκες του Ναού. Ευτυχώς οι τέτοιες πρόθυμες οικογένειες δεν έλειψαν από το χωριό, εξακολουθούν να υπάρχουν και ευχόμαστε η επικρατούσα αυτή πατροπαράδοτη τάξη να συνεχίσει για την καλή επίβλεψη των εξωκκλησιών.

Για την υπάρχουσα καλή κατάσταση στα εξωκλήσια του χωριού, ενεργός υπήρξε και η συμμετοχή του Ιερέα του χωριού Παναγιώτη Πριμηκύρη, συνταξιούχου τώρα, αλλά παρά το γήρας του, το ενδιαφέρον για την καλή διατήρηση γενικά των Ναών εξακολουθεί να υπάρχει.

Στο πέραςμα του χρόνου (1925) η τότε επιτροπή τού κεντρικού Ναού του Χωριού, εξέφρασε την επιθυμία να αναλάβει και την επιτροπεία των εξωκκλησιών. Συνάντησε όμως την άρνηση των κατοίκων και συνεχίζεται ως γράφομε η πατροπαράδοτη τάξη.

Από πληροφορίες και θύμησή μας, αναφέρουμε ονόματα ατόμων και οικογενειών, που κατά καιρούς στα εξωκλήσια του Χωριού επιτρόπευσαν.

Στον Προφήτη Ηλία.

Ο Ιερομόναχος Ιερόθεος Καρώνης. Η αδελφή του Χαίδω Καρώνη, η οικογένεια Κωνσταντίνου Πέκη και η οικογένεια του

Ιερέα Παναγιώτη Πριμηκύρη.

Στον Άγιο Αθανάσιο

Οι οικογένειες:

- Ευθυμίου Ζήκου ή Τζίκα
- ιερέως Παπαζήση Σακελλάριου
- Ευθυμίου Παπαζήση
- και του Στεργίου Αθαν. Κουρτίνου

Στον Άγιο Γεώργιο

Ο Ιερομόναχος Ιωακείμ Χατζής

Οι οικογένειες:

- του Ιωάννου Παπαευθυμίου
- του Αναστασίου Παπαευθυμίου
- του Βασίλη Χαρίστη Βαγανά και του Ελευθερίου Γ. Μιχώτα.

Στην Μεταμόρφωση του Σωτήρος

Οι οικογένειες:

- του Αναστασίου Ιωαν. Πέκη
- του Ιωάννου Αν. Πέκη
- Κώστα Χαρίση
- Γεωργίου Δημ. Πίσα
- και του Δημητρίου Γεωργίου Πίσα,

Στον Άγιο Δημήτριο

Οι οικογένειες:

- Αναστασίου Καραστύλου ή Καφέ
- Ευθυμίου Παπαζήση
- Ηλία Δημ. Τζίμα
- και του Γεωργίου Αθ. Ζδράλη

Στον Άγιο Αντώνιο

Στο μικρό δε Ναό του Αγίου Νικολάου, που βρίσκεται μέσα στο χωριό, εθελοντικά προσφέρει τις υπηρεσίες της, η οικογένεια Γεωργίου Θ. Γρέντζιου.

Αλλά και Επιτροπή του Κεντρικού Ναού του χωριού, δεν παύει να ενδιαφέρεται για την καλή κατάσταση των εξωκκλησιών, εξακολουθεί να συμπαρίσταται και να συμμετέχει ενεργά όταν οι ανάγκες των Ναών τούτων είναι μεγάλες.

Αλή Πασάς και Χάμκω

ΜΙΑ ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ Κ. Ι. ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

Υπό Χαρίλαου Γκούτου

1. Ο Κ. Δημαράς, ειδικευμένος στην νεοελληνική ιστορία, έγραψε στο "Βήμα της Κυριακής" της 30.4.1983: "Ο 19ος αιώνας έχει αμέτρητες απόψεις που μας είναι άγνωστες, είτε ατελώς γνωστές, είτε κατά σφαλερό τρόπο γνωστές· απαιτεί την προσοχή και την φροντίδα μας προκειμένου να παραδώσουμε σε όσους τυχόν θελήσουν να μας διαδεχθούν κάτι πιο άρτιο σε γνώσεις και σε κρίση από ό,τι εβρήκαμε".

Με αυτήν την φροντίδα, ο κ. Γιάννης Λυμπερόπουλος, γνωστός ιστορικός και διανοητής, Κονιτσιώτης, προχώρησε στην εκπόνηση μιας αξιόλογης μελέτης, που φέρει τον τίτλο "Ο Αλή Πασάς και οι βαθύτερες καταβολές των πολιτισμικών επιδιώξεών του" έκδοση του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου Κόνιτσας, 1998 σελ. 70. Σε ένθετο υπόμνημά του σημειώνει εύστοχα ότι, ενώ η άνθιση της πολιτικής και πολιτιστικής ζωής στην Ήπειρο στα χρόνια του Αλή Πασά (1789-1822) "κρίνεται ως μια από τις σημαντικότερες περιόδους του Νεοελληνικού Διαφωτισμού στον ελλαδικό χώρο", δεν έχουν ερευνηθεί οι καταβολές των πολιτισμικών επιδιώξεων αυτού του ηγέτη και ότι πρέπει να ιδρυθεί στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων "Ινστιτούτο Μελέτης της Εποχής του Αλή Πασά", διότι "όσο πιο πολύ σκάβουμε την εποχή αυτή, τόσο πιο πολύ θα μας προκύπτουν νέα στοιχεία του Ελλαδικού κόσμου στην πιο κρίσιμη εποχή του, πριν και μετά την επανάσταση του 1821, σημαντικά για τον

προσδιορισμό της νεοελληνικής ταυτότητάς μας".

Κατά τον καθηγητή Β. Σφυρόερα: "σήμερα θεωρείται βέβαιο ότι ο Αλής υπήρξε μια από τις πιο ισχυρές προσωπικότητες της εποχής του και η ιστορική έρευνα έχει οριστικά απομακρυνθεί από τη "μυθολογία" γύρω από τη δράση του και έχει απορρίψει απόψεις που επικράτησαν τον 19ο αιώνα για τη σκληρότητά του" (Εγκυκλ. Πάπυρος Λαρούς Μπριτάννικα τ. σ 1997 σελ. 376). Ωστόσο, στην μέχρι τώρα ιστοριογραφία δεν έχουν εξηγηθεί μεθοδικά και δεν έχουν τονισθεί τα σπουδαία θετικά πολιτιστικά αποτελέσματα, τα οποία επέτυχε ο Αλή Πασάς κυβερνώντας με εκσυγχρονιστική νοοτροπία για 33 έτη την Ήπειρο, την Ν. Αλβανία, την Δ. Μακεδονία, την Θεσσαλία, την μεγαλύτερη έκταση της Στερεάς Ελλάδας και έμμεσα την Πελοπόννησο και τα οποία σήμερα αγνοούνται παντελώς ή εν πολλοίς από τους μη ειδικούς και δε προβάλλονται είτε επειδή και άλλες προσωπικότητες του 19ου αιώνα έχουν παρόμοια τύχη (Καποδίστριας, Τρικούπης κλπ), είτε επειδή θεωρείται ότι ο Αλή Πασάς δεν ήταν Έλληνας, χωρίς να λαμβάνονται υπ' όψιν η συγγένεια των Ελλήνων και των νότιων Αλβανών, οι δεσμοί του Αλή με τον ελληνικό πολιτισμό και με συνεργάτες του Έλληνες, καθώς και το γεγονός ότι και άλλοι ηγέτες μας δεν ήσαν Έλληνες όπως π.χ. ο Μ. Κωνσταντίνος και ο Ιουστινιανός.

2. Ο κ. Λυμπερόπουλος, θεωρώντας, σωστά, ότι η προσωπικότητα του ανθρώπου διαμορφώνεται κατά την παιδική και την εφηβική ηλικία υπό την επίδραση του οικογενειακού και του πολιτιστικού περιβάλλοντός του, επισημαίνει ως παράγοντες του περιβάλλοντος του Αλή στο Τεπελένι κατά την παιδική και την εφηβική ηλικία του που επέδρασαν καθοριστικά στην διαμόρφωση της αντιφατικής προσωπικότητάς του, αφ' ενός την "άγρια" φάρα του αλβανού πατέρα του, που πέθανε όταν ο Αλής ήταν εννέα ετών, και γενικά τις συνθήκες βίας και αδικίας που επικρατούσαν τότε στην περιοχή αλλά και σε όλο το οθωμανικό κράτος, αφ' ετέρου δε το ανώτερο πολιτιστικό επίπεδο της Κονιτσιώτισσας μάνας του, τους δεσμούς του με Έλληνες και τον μπεκτασίδισμό (μουσουλμανική αίρεση) που είχε επικρατήσει σε εκείνες τις περιοχές. Παρόμοιο αντιφατικό χαρακτήρα είχαν και άλλοι ηγέτες, όπως ο Μ. Πέτρος της Ρωσίας (1672-1725) και ο Μ. Φρειδερίκος της Πρωσίας (1712-1786).

Αναφορικά με τον έντονο επηρεασμό του Αλή από την μάνα του την Χάμκω, ο κ. Λυμπερόπουλος επικαλείται τον Πουκεβίλ, ο οποίος έγραψε τα ακόλουθα: "Τελικά μόνον σαν έγινε έφηβος, και είχε πεθάνει ο πατέρας του, έμαθε να διαβάσει και φάνηκε να εξημερώνεται. Γύρισε την αγάπη του προς την μητέρα του και υπέκυψε στις εύκολες θελήσεις της. Και δεν είχε πλέον κανένα άλλο νόμο παρά μόνο τις συμβουλές της", καθώς και ότι ο Αλής του εξομολογήθηκε τα εξής: "Οφείλω τα πάντα στη μητέρα μου... Από τις συμβουλές της ξάναβε η φαντασία μου, δίνοντάς μου έτσι δύο φορές ζωή, μια σαν άνθρωπο και μία σαν βεζύρη, σαν μου αποκάλυπτε το μυ-

στικό της μοίρας μου. Από τότε δεν έβλεπα το Τεπελένι παρά σαν τον τόπο γέννησής μου, τον οποίο έπρεπε να ξεπεράσω".

Συνθέτοντας σχετικές διάσπαρτες μαρτυρίες, ο κ. Λυμπερόπουλος εντοπίζει, ορισμένες πολιτιστικές καταβολές, νοοτροπίες και δραστηριότητες της Χάμκως που επέδρασαν θετικά στον Αλή και που δύσκολα συμβιβάζονται με τις αόριστες κατηγορίες εναντίον της. Στην Κόνιτσα, όπου διαμορφώθηκαν ο χαρακτήρας και η νοοτροπία της Χάμκως, οι περισσότεροι κάτοικοι ήσαν χριστιανοί, οι δε υπόλοιποι ήσαν κατά το πλείστον απόγονοι εξισλαμισμένων Ελλήνων, μπεκτασίδες ή κρυπτοχριστιανοί, είχαν ως μητρική γλώσσα τους την ελληνική, σέβονταν την χριστιανική θρησκεία και ένιωθαν αλληλέγγυοι με τους χριστιανούς.

Οι Κονιτσιώτες διατήρησαν τις ελληνικές παραδόσεις του δεσποτάτου της Ηπείρου. Ο πατέρας της Χάμκως και οι άλλοι μπέδες της Κόνιτσας θεωρούσαν τους εαυτούς τους ως αυτόχθονες. Όταν οι πρόγονοί τους αναγκάστηκαν να εξισλαμισθούν, προτίμησαν τον μπεκτασίδισμό που συγγενεύει με τον χριστιανισμό. Ο συγγραφέας αναφέρεται σε παραδείγματα αγαθών μπέδων της Κόνιτσας, καθώς και άλλων Κονιτσιωτών που κατείχαν ανώτερες διοικητικές θέσεις ή επηρέαζαν την Υψηλή Πύλη. Η Χάμκω εγνώριζε να γράφει στα ελληνικά και φρόντισε να τα μάθει και ο Αλής, περιφρονούσε δε την άξεστη φάρα του συζύγου της στο Τεπελένι και όταν χήρευσε αγωνίσθηκε δυναμικά, ακόμη και έξω από το σπίτι, σαν αμαζόνα και όχι σαν μωαμεθανή. Αυτή και ο Αλής φιλοξένησαν στο σπίτι τους τον καταδιωκόμενο Κοσμά τον Αιωλό και όταν καταδιώχθηκαν από τους τουρκαλβανούς κα-

τέφυγαν σε χριστιανούς. Έτσι ο Αλής ανεξάρτητα αν είχε ή όχι ελληνική καταγωγή, είχε διαποτισθεί από τον ελληνικό πολιτισμό, εμπνεόταν από αυτόν και ήθελε να τον ενισχύσει και να τον επαναφέρει στο προσκήνιο.

3. Η ιδέα να ερευνηθούν οι πολιτιστικές καταβολές του Αλή Πασά και η ως άνω εφαρμογή της αποτελούν πρωτότυπη συμβολή του κ. Λυμπερόπουλου στην προαγωγή της σχετικής ιστοριογραφίας. Η προσπάθειά του αξίζει να συνεχισθεί. Αλλά η εν λόγω μελέτη του είναι χρήσιμη και επειδή αποδεικνύει ότι οι κατηγορίες εναντίον του Αλή και της μάνας του είναι άδικες, καθώς και επειδή αποδίδει μια νέα συνοπτική εικόνα αυτών των δύο προσώπων (που όμως θα ήταν πληρέστερη αν είχε τοποθετηθεί στο ευρύτερο περιβάλλον της εποχής τους), επισημαίνει ότι και οι θρησκευτικοί παράγοντες μπορούν να επηρεάζουν τις ιστορικές εξελίξεις (όμως οι πράξεις μεμονωμένων κληρικών που είναι λανθασμένες

από πολιτική άποψη δεν πρέπει να οδηγούν σε γενικεύσεις, ούτε σε επίκριση αυτών των κληρικών αν είναι σύμφωνες με το δόγμα τους) και περιέχει αξιόλογες πληροφορίες για την ιστορία της Κόνιτσας.

Συγχαίρουμε τον επιτυχημένο νομικό και ιστορικό κ. Λυμπερόπουλο για την νέα ενδιαφέρουσα ιστοριογραφική μελέτη του (προηγήθηκαν: "Παζαριού ανατομή" 1971, "Ορεινοί και μεθόριοι" 1972, "Αναζητώντας τις καταβολές" 1975, "Τράμπυα-Βούνειμα" 1980, "Η γούρνα που κόχλαζε (Ιούλιος 1944)" 1980, "Αρχαιολογική ανίχνευση της περιοχής της Κόνιτσας" και άλλα ιστορικά, οικονομολογικά και λογοτεχνικά δημοσιεύματα του) και ευχόμαστε να επιτύχει στην προσέγγιση και άλλων άγνωστων ή δυσανάγνωστων όψεων του παρελθόντος και του παρόντος της επαρχίας Κονίτισης, το δε έργο του πάντοτε να καρποφορεί και να αποβαίνει διδακτικό.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Στο χωριό Δίστρατο Κόνιτσας η περιουσία του Νόδα Καραγιάννη και του Κων/νου Γούλα.

Τηλ. 0297370- 019164680 - 012920431

ΠΕΤΡΟΣ ΑΠ. ΠΑΠΑΝΩΤΗΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΠΑΡ' ΑΡΕΙΩ ΠΑΓΩ

Ομήρου ό. 2ος όροφος
ΑΘΗΝΑΙ Τ.Κ. 105 64

τηλ.: 3242626
τηλ. - Fax: 3244988
φ.ν.: 094-676109

Υπεύθυνος Τζίμας Γεώργιος

ΠΑΛΛΙΟΣΣΕΛΙ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΤΗΛ: 0655 71225 0651 - 78205

ΓΕΩΡΓΙΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ-ΤΣΙΒΙΛΗ

Δικηγόρος

Παρνασσού 32-36
163 45 ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ- ΑΘΗΝΑ

Τηλ. Γρ. : 9255742
οικία: 9716539

**ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ
ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΠΩΓΩΝΙΣΚΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ
Ο "ΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ" ΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ
'Η "ΞΑΝΑΖΩΝΤΑΣ ΤΗ ΔΟΞΑ ΤΟΥ ΣΑΡΑΝΤΑ"**

ΕΙΣ την πολυτελή αίθουσα του κέντρου "ΜΠΑΜΠΗΣ" στην Κηφισιά, η Αδελφότης Πωγωνίσκου Ηπείρου "Ο ΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ" εόρτασε το έπος του 1940-1941, μέσα σε μια ατμόσφαιρα εθνικής εξάρσεως και πατριωτικού φρονηματισμού ενώπιον ενός εκλεκτού ακροατηρίου 300 περίπου ατόμων. Διότι, όπως είπε ο πρόεδρος της Αδελφότητος κ. Θεμιστοκλής Στ. Γκατσόπουλος στη σχετική προσφώνηση του, ο εορτασμός και η απότιση φόρου τιμής και ευγνωμοσύνης τόσο προς το ιστορικό αυτό γεγονός όσο και προς τους θρυλικούς πραγματικούς πρωτεργάτες αυτού, αποτελεί τουλάχιστον δια τους Ηπειρώτες, ιεράν υποχρέωσιν και ύψιστο καθήκον, δεδομένου ότι τύχη αγαθή επεφύλασσε στην Ήπειρο και τους Ηπειρώτες την μεγάλην δόξαν των Διγενών Ακρικών του Βυζαντίου, του να είναι αυτοί οι πρωταγωνιστές της διαφυλάξεως των συνόρων και της ακεραιότητος της πατρίδος, επιτυχάνοντας το μεγαλύτερο εθνικό και συνάμα νικηφόρο κατόρθωμα της νεωτέρας Ελλάδος, μετά την επανάστασιν του 1821.

Μετά την προσφώνηση του προέδρου της Αδελφότητος, την αυλαία της εορτής άνοιξε η φημισμένη "ΧΟΡΩΔΙΑ ΚΗΦΙΣΙΑΣ 1937" που συνεκλόνησε το ακροατήριο με το Δοξαστικό ύμνο προς την άορατο προστάτιδα του στρατού και του έθνους μας, την υπέρμαχο στρατηγό, την Παναγία μας, και με τον παιάνα του Αισχύλου "Παῖδες Ἑλλήνων ἴτε...." Λαβών τον λόγον, εν συνεχεία, ο βασι-

κός ομιλητής φιλόλογος κ. Κωνσταντίνος Στ. Γκατσόπουλος, περιέγραψε με άψογη αφηγηματικότητα, γλαφυρότητα και σαφήνεια το χρονικό του έπους 1940-1941, με επίκαιρα στιγμιότυπα της τότε εποχής, κατά τις πρώτες ώρες του πολέμου αλλά και κατόπιν, από την Αθήνα, την Κυβέρνηση, τα επιτελεία, την 8ην Μεραρχίαν Ηπείρου, το Μέτωπο, τους γενναίους μαχητές μας, τα κακοτράχαλα Ηπειρωτικά και Βορειοπειρωτικά βουνά και εδάφη, τις γυναίκες Ηπειρώτισσες της Πίνδου κ.λ.π., ενώ ετόνισε και εξήρε την τεραστία συμβολή, στην επιτυχή έκβαση του Ελληνοϊταλικού πολέμου, του πρωθυπουργού του ΟΧΙ αειμνήστου Ιωάννου Μεταξά, του θρυλικού και αποφασιστικού Διοικητού της 8ης Μεραρχίας Ηπείρου στρατηγού Χαράλαμπου Κατσιμήτρου, και των Ηπειρωτισσών γυναικών της Πίνδου. Η περιγραφή του κου Κωνσταντίνου Στ. Γκατσόπουλου διανθισμένη με επιλεγμένα και αρμόζοντα στα διάφορα σημεία της ομιλίας του μνημειώδη λογοτεχνικά κείμενα και ποιήματα, λυρικο-επικά μουσικά ακούσματα και προβαλλόμενες φωτεινές διαφάνειες, συνεκίνησαν βαθύτατα, συνήρπασαν και εκράτησαν αμείωτο το ενδιαφέρον του πυκνού ακροατηρίου.

Συγκρατούμε και παραθέτουμε μερικά αποσπάσματα της ομιλίας του κ. Κωνσταντίνου Στ. Γκατσόπουλου.

"Στην προκάλυψη στο Καλπάκι και στην Πίνδο, η ΗΠΕΙΡΟΣ σχεδόν μόνη τις πρώτες ημέρες (όταν δεν είχαν ακόμη μετακινηθεί οι Μεραρχίες που συ-

γκροτήθηκαν σε χρόνο ρεκόρ από την επιστράτευση) έγινε ο ΑΤΛΑΣ που κράτησε στους ώμους του τον πόλεμο και πρόσφερε το έδαφός της το σπέρνο της βωμό της πατρίδος και πρόταξε τα στήθη των παιδιών της γρανίτη που κράτησε το χείμαρρο του εισβολέα.

“Από την πρωτοφανή γιγαντομαχία της Πίνδου ξεπήδησε και ένας άλλος πρωτότυπος τύπος ήρωα: Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΗΣ ΠΙΝΔΟΥ.

Άλλης μορφής Σουλιώτισσες αυτές, μάννες μαυροντυμένες και ρυτιδωμένες, γυναίκες και αδελφές πολεμιστών ξερακιανές με ροζιασμένα χέρια και κοντρά σιγκούνια, αυτοεπιστρατεύθηκαν για τη σωτηρία της πατρίδας. Έγιναν υποζύγια που φορτώθηκαν στην πλάτη τους κιβώτια με πυρομαχικά, δέματα με ρουχισμό κι αρβύλες κι άλλα εφόδια, σακκιά με ψωμιά ζυμωμένα από τις ίδιες. Σχημάτιζαν Καραβάνι που σκαρφάλωνε εκεί, που δεν υπάρχει ούτε μονοπάτι, για να συνδράμουν τα παλληκάρια...”.

“Μετά τα τρόπαια της ΚΟΡΥΤΣΑΣ (22/11) και του ΑΡΓΥΡΟΚΑΣΤΡΟΥ (8/12) ο Τσώρτσιλ τηλεγραφούσε: Έλληνες επολεμήσατε σαν ήρωες και μας ευχαρίσατε την νίκη. Το αξίζετε να την μοιραστούμεν... Όμως θαυμασμοί και υποσχέσεις ξεχάστηκαν μετά τον πόλεμο. Στη διάσκεψη της Ειρήνης επρυτάνευσε η ασυνέπεια, η υποκρισία και οι σκοπιμότητες.

Και η ΒΟΡΕΙΟΣ ΗΠΕΙΡΟΣ παραμένει ΑΛΥΤΡΩΤΗ”.

Ο ιστορικός ερευνητής και νομικός κ. Νικόλαος Α. Αλικάκος ο οποίος έλαβε ακολούθως τον λόγο, περιέγραψε με λογοτεχνική απλότητα και γλαφυρότητα τις προπαρασκευαστικές ενέργειες και άγνωστες πτυχές του έπους του 1940-

1941 καθώς και την μεγαλοφυή προσωπικότητα του στρατηγού Χαράλαμπου Κατσιμήτρου, Διοικητού της 8ης Μεραρχίας Ηπείρου και βασικού συντελεστή της νίκης του Ελληνοϊταλικού πολέμου. Αλλά από την περιγραφή της πολυσχιδούς προσωπικότητας του στρατηγού Χαράλ. Κατσιμήτρου και από τις πρώτες σελίδες του συγκλονιστικού βιβλίου αυτού “Η ΗΠΕΙΡΟΣ ΠΡΟΜΑΧΟΥΣΑ” αναδύεται η άγνωστη στους πολλούς, ηρωική μορφή, προσωπικότητα, και αποφασιστική προσφορά του δασκάλου, τότε, του παραμεθορίου χωριού Μολυβδοσκεπάστου ΣΤΑΥΡΟΥ ΜΑΤΘ. ΓΚΑΤΣΟΠΟΥΛΟΥ, που όπως προκύπτει από επαινετικά σχόλια και χαρακτηρισμούς του στρατηγού Χαράλ. Κατσιμήτρου, αλλά και από άλλα στοιχεία τα οποία συνέλεξε ο ομιλητής κος Νικολ. Αλικάκος, ο φλογερός αυτός πατριώτης είχε συγκροτήσει ομάδα πληροφοριών, η οποία εισερχόμενη στο Αλβανικό έδαφος με διάφορα προσχήματα, συνέλεγε και μετεβίβαζε στην Μεραρχία πολυτίμους πληροφορίας περί των κινήσεων και των σχεδίων των Ιταλών, συντελέσας ούτω σημαντικώς στην επιτυχή έκβαση του αγώνος.

Ο πατριώτης αυτός με προφανή κίνδυνο της ζωής του, το βράδυ της 27ης Οκτωβρίου 1940, εισήλθε με την ομάδα του στο Αλβανικό έδαφος και απέκοψε τις τηλεφωνικές γραμμές, συντελέσας έτσι στην επιβράδυνση της επιθέσεως των Ιταλών. Οι Ιταλοί πληροφορηθέντες την δράση του αιμνήστου σήμερα, Σταύρου Μαθ. Γκατσόπουλου, κατεδίκαναν αυτόν δια τον εν Αλβανία Στρατοδικείο τους, ερήμην εις θάνατον.

Μετά την εισβολή των Γερμανών διωκόμενος και καταζητούμενος υπό των Ιταλών κατέφυγε με την πολυμελή οικο-

γένειά του στην Κηφισιά, ξένος και υπό τας χειρίστας των συνθηκών (κατοχής, πείνας κ.λ.π.). Αυτή ήταν σε αδρές γραμμές η δράσις και η προσφορά του δάσκαλου ΣΤΑΥΡΟΥ Μ. ΓΚΑΤΣΟΠΟΥΛΟΥ. Κατέληξε ο ομιλητής κ. Νικόλαος Α. Αλικάκος.

Ακολουθώς ο πρόεδρος της Αδελφότητας Πωγωνίσκου "ΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ" ευχαρίστησε τους λαμπρούς ομιλητές της εκδηλώσεως κ. Κωνσταντίνο Σ. Γκατσόπουλο κ. Νικόλαο Α. Αλικάκο για την άψογη αφηγηματικότητα και πληρότητα του αντικειμένου της ομιλίας τους, καθώς επίσης τις κυρίες και κυρίους Μαρία Α. Οικονόμου, Εμυ Τσικαλάκη, Εύη Αλικάκου, Σταύρο Κ. Γκατσόπουλο και Νικόλαο Λαγουδάκη, για την ενεργότερη συμμετοχή τους και την άρτια οργάνωση της εκδηλώσεως. Ευχαρίστησε ακόμη το Λύκειο Ελληνίδων Κηφισιάς για την σταθερή προσήλωσή του στη διατήρηση και διάδοση της παραδόσεως σε χορούς, τραγούδια, έθιμα, και προσεκάλεσε την εξαιρετική ομάδα του να κλείσει την εκδήλωση μέσα σε μια πανηγυρική και λεβέντικη ατμόσφαιρα με χορούς, σε σκοπούς Ηπειρωτικής Μουσικής.

Αξίζει να σημειωθεί ότι για την όντως Ηπειρωτική και Εθνική αυτή πανδαισία, συνετέλεσε και το ουζάκι, ή άλλο ποτό με τους εκλεκτούς σπεσιαλιτέ μεζέδες

του Κέντρου ΜΠΑΜΠΗΣ, που παρέθεσε η Αδελφότης του Πωγωνίσκου, καθώς και οι πατροπαράδοτες Ηπειρωτικές τυρόπιπες φκιαγμένες με την αυθεντική τέχνη των Ηπειρωτισσών μελών της Αδελφότητος Κυριών Μαρίας Κουρκούτα Γεωργίας Θεοδώρου και Γεωργίας Νικολάκη - Γκατσοπούλου, προσφερθείσες δωρεάν.

Τέλος ο κ. Πρόεδρος της Αδελφότητας ευχαρίστησε όλους τους εκλεκτούς προσκεκλημένους στην εκδήλωση αυτή και εσημείωσε την παρουσία μεταξύ αυτών του βουλευτού Ιωαννίνων κ. Αντωνίου Φούσσα, των Δημάρχων Κηφισιάς συμπατριώτη κου Κωνσταντίνου Τασσούλα και του νεοεκλεγέντος κ. Βασ. Βάρσου, και των κυριών Ναβάς Φωκά-Μεταξά και Ιωάννας Φωκά, κόρης και εγγονής του αιμνήστου πρωθυπουργού της νίκης Ιωάννου Μεταξά.

Τελευταίως ο πρόεδρος της Αδελφότητας ευχαρίστησε θερμώς τον Νομάρχη Ιωαννίνων κ. Νικόλαο Ζαρμπαλάν και τους αρμοδίους υπηρεσιακούς παράγοντες της Νομαρχίας αυτής, για την τεράστια συμβολή τους στην ασφαλίστρωση του δρόμου προς Πωγωνίσκον.

Για όλα αυτά αξίζουν θερμά συγχαρητήρια στον πρόεδρο και το Διοικ. Συμβούλιο της Ηπειρωτικής Αδελφότητος Πωγωνίσκου "ΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ".

Κώστας Χρ. Νικολάκης

ΜΑΡΙΚΑΠΗ-ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ-ΜΑΤΣΗ

ΜΑΙΕΥΤΗΡ · ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΟΣ · ΟΓΚΟΛΟΓΟΣ
ΔΡ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΘΕΙΣΑ ΣΤΗΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΟΛΠΟΣΚΟΠΗΣΗ
ΣΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ
* THE BIRMINGHAM AND MIDLAND HOSPITAL FOR WOMEN *
BIRMINGHAM ΑΓΓΛΙΑ
ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΜΑΙΕΥΤΗΡΙΟΥ "ΛΗΤΩ"

ΔΕΧΕΤΑΙ: ΔΕΥΤΕΡΑ · ΤΕΤΑΡΤΗ · ΠΕΜΠΤΗ 6 - 8 Μ.Μ. ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΡΑΝΤΕΒΟΥ

ΑΤΡΕΙΟ
ΤΕΡΠΑΝΔΡΟΥ 2 & ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ
ΓΚ 151 26 ΠΕΡΙΟΧΗ Ν. ΛΕΣΒΟΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ
ΤΗΛ. 8331 52

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΓΚΟΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Ερμού 73 - Πλατεία Αγ. Σοφίας
Τηλ. 269342 - Θεσ/νίκη.

ΠΩΣ ΒΓΑΛΑΜΕ ΦΕΤΟΣ ΤΟ ΡΑΚΙ ΣΤΗΝ ΟΞΥΑ

Από τη μέρα που αγοράσαμε τα σταφύλια και τα στυμπίσαμε, όλοι περιμέναμε να περάσουν οι σαράντα μέρες για να αρχίσει να δουλεύει το ρακοκάζανο. Έχουμε ένα καλό συνήθειο, ακόμα και όταν στυμπίζουμε τα σταφύλια, αυτό το στυμπισμα των σταφυλιών παίρνει μαζικό πανηγυρικό χαρακτήρα. Παίρνουν μέρος στο στυμπισμα άνθρωποι απ' όλα τα σπίτια - άνδρες γυναίκες και βοηθούν για να στυμπιστούν τα σταφύλια την ίδια μέρα και το κάθε σπίτι αφού τελειώσει το στυμπισμα κάτι βάνει επάνω στο τραπέζι για τσίμπημα...

Να λοιπόν και φέτος, πέρασαν οι σαράντα μέρες και το τσιπουράδικο άνοιξε διάπλατα τις πόρτες του για να μας δεχθεί όλους, με τη διαφορά ότι φέτος στο τσιπουράδικο μας έγινε και μια καινοτομία. Εκείνος ο δαίμονας ο Δήμο Πορφύρης είχε προσέξει από πέρυσι ότι ο καπνός που έβγαινε απ' τα ξύλα που καίγονταν το τζάκι δεν τον απορροφούσε όλο και ενοχλούσε όσους ήμασταν μέσα στο τσιπουράδικο. Ο Δήμος, λοιπόν έπιασε και τοποθέτησε μέσα στο τσιπουράδικο απορροφητήρα για να καθόμαστε μέσα άνετα, αλλά όχι μόνον αυτό απ' τα καθίσματα που μας χάρισε ο Δήμαρχος της Κόνιτσας, τα δύο τα αφήσαμε έξω από το τσιπουράδικο για να καθόμαστε όχι μόνον το καλοκαίρι να ξαποσταίνουμε, αλλά και όταν βγάζουμε τα τσίπουρα

γιατί δε μας χωράει όλους μέσα.

Κατά τα άλλα, το εσωτερικό στο τσιπουράδικο το βρήκαμε όπως το αφήσαμε πέρυσι, με τη διαφορά ότι το κρεβάτι ξαναστρώθηκε καλά για να καθόμαστε και το τραπέζι είναι στον τόπο του για να

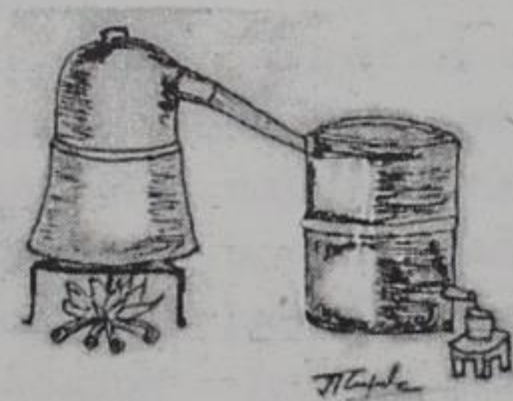
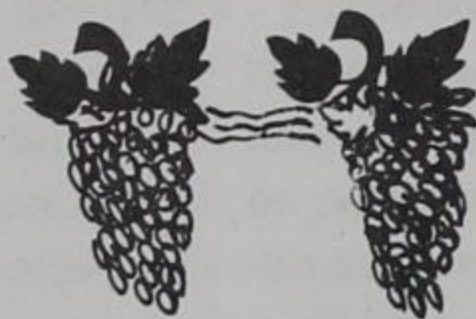
δεχθεί τις πιατέλες γεμάτες με τις ληξουργιές που θα σκαπειούμε.

Και φέτος απ' ό,τι δείχνουν τα κουκιά, καλά θα πάμε με τα καζάνια. Αγοράσαμε τρισήμιση τόνους σταφύλια. Τα δικά μας φέτος είναι πολύ λίγα γιατί χάλασαν. Σύμφωνα με τους δικούς μας μέτριους λογαριασμούς υπολογίζουμε να βγάλουμε 70 με 80 καζάνια ρακί από 15 οικο-

γένειες.

Αυτό το πανηγύρι θα κρατήσει μια εβδομάδα και είναι αρκετό για να κάψουμε την κάπα μας.

Σεφτέ στο καζάνι έκανε φέτος ο Νίκος Τσίμας την Κυριακή 1η Νοέμβρη, ο οποίος είχε και τα πιο πολλά καζάνια, 11 τον αριθμό. Το απόγιομα στο τσιπουράδικο είχαμε λαϊκό προσκύνημα. Χωριανοί και χωριανές έρχονταν να πουν στο Νίκο "καλοξοδεμένα" και δοκίμαζαν το καινούργιο τσίπουρο. Αυτό το "προσκύνημα" κράτησε πέρα απ' τα μεσάνυχτα. Η πιατέλα δόξα τω θεώ είχε ληξουργιές: σπκωτάκι τηγανητό λουκάνικα στα κάρβουνα και το πρωϊ πατσιά παρακαλώ. Μην νομίσετε ότι τα παραλέω. Όχι. Απλούστατα, αυτοί που έχουν τα

πιο πολλά σταφύλια, μένουν το χειμώνα στο χωριό, αυτή την εποχή αγοράζουν απ' τον τσέλιγκα προτού να φύγει, γίδα για παστρομά κι έτσι εξασφαλίζεται και ο μεζές για τα τσίπουρα.

Φυσικά αυτό δεν έγινε μόνον απ' το Νίκο Τσίμα και οι άλλοι μπακατίσιοι του χωριού, έκαναν το ίδιο, αλλά κι αυτοί που δε μένουν όλο το χρόνο στο χωριό είχαν κάνει το κουμάντο τους και οι ληξουργιές απ' το τραπέζι δεν έλειπαν.

Είναι αλήθεια ότι αυτόν τον καιρό σε όλα τα χωριά βγάζουν ρακί και σ' όλα τα χωριά κάτι γίνεται, παντού ανάβει το κέφι. Ε, λοιπόν εμείς στο χωριό μας αυτό το κέφι το τραβούμε για τα καλά, "την καίμε την κάπα μας".

Ξέρω ότι ο φίλος μου ο Γιώργος Ψύλλας απ' τη Βούρμπιανη που είναι στη Θεσσαλονίκη όταν θα το διαβάσει αυτό, θα λέει: είχε δεν είχε ο Σελτσιώτης, πάλι παινεύει το καλύβι του, αλλά νομίζω ότι έχω δίκιο να το παινέψω. Δε λέω, οι Βουρμπιανίτες είναι πολύ καλοί, αλλά την κάπα σαν τους καντήληδες δεν την καίνε.

Απ' ό,τι έχω υπόψη μου, και σε άλλα χωριά -όπως επί παραδείγματι στη Μονλυβδόσκεπαστη- όταν μπαίνει σε λειτουργία το ρακοκάζανο δίνεται πολύ επίσημος χαρακτήρας, πηγαίνουν ακόμα και επίσημες αντιπροσωπείες απ' τα Γιάννινα. Φυσικά η δική μας χάρη δεν φθάνει ως εκεί, αλλά και εμείς κάτι κάνουμε, όλο και κάποιοι μας έρχονται.

Από μουσαφिरαίους, πρώτη που έκανε ποδαρικό ήταν η καλή μας γιάτρισσα η Κυριακούλα, η οποία εκτός απ' το καθήκον της νάρθει σαν γιατρός στο χωριό μας, είχε ακούσει να παινεύουμε πολύ την καλύβα μας και ήθελε να σχηματίσει προσωπική γνώμη αν πραγματικά και στα τσίπουρα την καίμε την κάπα μας. Η

Κυριακούλα κατά τη γνώμη μας, μας βρήκε στη φόρμα μας. Δοκίμασε το τσίπουρο, πήρε κι αυτή ληξουργιά που βρήκε στην πιατέλα. Τη ρώτησα να μου πει τη γνώμη της και μου είπε ότι τη γνώμη της θα τη διαβάσουμε στο περιοδικό "Κόνιτσα". Θα την περιμένουμε με κρατημένη ανάσα. - Ακούσαμε και κάτι που δε μας άρεσε, ότι σε κανένα άλλο χωριό στη λάκκα μας δε γίνεται σιαματάς σαν το δικό μας με τα τσίπουρα. Να μη ξεχνούμε ότι ο κόσμος στα χωριά μας είναι λίγος, όλοι τους είναι ηλικιωμένοι και έχουν ανάγκη από κάποια ψυχαγωγία με οποιαδήποτε μορφή κι αν γίνεται αυτή, αρκεί μονάχα να γίνεται.

Άλλοι καλοί μουσαφिरαίοι μας ήρθαν απ' τις Χιονάδες "σε τιμή ευκαιρίας" και να πως: Την Πέμπτη με το ίδιο λεωφορείο κατεβαίνουμε μαζί στην Κόνιτσα. Το πρωί που ήρθαν στο χωριό μας, τους καλέσαμε να επισκεφθούν το τσιπουράδικο μας που ήταν σε λειτουργία και μας είπαν όταν θα γυρίσουμε από την Κόνιτσα και πράγματι κράτησαν το λόγο τους. Γυρίζοντας απ' την Κόνιτσα κατεβήκαμε όλοι μαζί και πήγαμε στο τσιπουράδικο. Οι καλοί μας φίλοι Ευριπίδης Ζωγράφος, Γιώργος Πασχάλης, Θανάσης Λιάτσος και ο καλός οδηγός του λεωφορείου Τόλης.

Όλοι μας πήγαμε στο τσιπουράδικο. Πρώτ' απ' όλα δοκιμάσαμε, άλλοι το καινούργιο τσίπουρο κι άλλοι το περσινό κρασί. Ο Χρήστο Πορφύρης που έβγαζε ρακί εκείνη την ώρα "για καλό και για κακό", είχε και μια νταμιζάνα περσινό κρασί.

Έφυγαν κατευχαριστημένοι και μας κάλεσαν τη Δευτέρα στις 9 Νοέμβρη να πάμε στις Χιονιάδες, γιατί κι αυτοί κάνουν τα εγκαίνια στο ρακοκάζανό τους. Θα φροντίσουμε να ικανοποιήσουμε την επιθυμία τους.

Οι μέρες κατακυλούν ευχάριστα ιδιαίτερα τα βράδια γιατί τα βράδια όλοι οι "πιστοί" βρισκόμαστε στο τσιπουράδικο. Δόξα τω θεώ κάρβουνα έχουμε μπόλικο και η ψησιέρα κάνει χρυσές δουλειές. Τα λουκάνικα και οι μπριζόλες γεμίζουν την πλατέλα, αλλά εξαφανίζονται στο πι και φι. Τα εξαφανίζουν το ρακί και το κρασί.

Έτσι φθάνουμε στο αποκορύφωμα του Σαββάτου που κλείνει η αυλαία στο τσιπουράδικο.

Στο Γρηγόρη Κυπαρίσση έπεσε το τιμητικό καθήκον να κλείσει το τσιπουράδικο με τα εκλεκτά προϊόντα γιατί μόνον αυτός άφησε να βράσουν μόνον οι ρόγες απ' τα σταφύλια χωρίς τα κλωνάρια τους, δηλ. χωρίς τα "τσέτινα", όπως συνηθίζουμε να τα λέμε. Ο Γρηγόρης αισθάνεται διπλή χαρά γιατί ήρθαν και τρεις φίλοι του απ' τα Γιάννινα για να απολαύσουν το πανόραμα λειτουργίας του ρακοκάζανου.

Περάσαμε πραγματικά ευχάριστα νυχτοξημερώματα κοντά στο ρακοκάζανο. Όλες αυτές τις μέρες και τις νύχτες όλο

το χωριό ήταν στο πόδι και βοηθούσε ο ένας τον άλλο όπως μπορούσε για να βγάλει το ρακί και το κρασί αυτά τα μερόνυχτα, χαραχτηκαν βαθιά στην ψυχή μας, θα μας μείνουν αξέχαστα.

Επιθυμία μας είναι να είμαστε όλοι καλά και του χρόνου με περισσότερο κόσμο να βγάλουμε περισσότερο ρακί και κρασί.

Όσο για τον "καζανιάρη" Παύλο Βαδάση, του ευχόμαστε ολόψυχα να είναι καλά και του χρόνου. Το ρακοκάζανο να λειτουργήσει ακόμα πιο πολύ βελτιωμένο, γιατί είναι κακά τα ψέματα, τώρα που τέλειωσαν τα τσίπουρα, πολλοί από εμάς θα φύγουμε, θα πάμε στα "χειμαδιά" και το χωριό δυστυχώς - όπως και πολλά άλλα χωριά στη λάκκα μας - θα πάρει τη μορφή της απονέκρωσης. Ας είμαστε καλά και την ερχόμενη άνοιξη εμείς οι απόμαχοι της δουλειάς ας φροντίσουμε νάρθουμε νωρίτερα στο χωριό.

Καλό Χειμώνα και καλοξοδεμένα τα μπερεκέτια μας.

Οξυά Νοέμβρης 1998
Θανάσης Πορφύρης

**ΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ
ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ
ROOMS FOR RENT
(500 μ. από την είσοδο στην πόλη)
Με θέρμανση, μπάνιο κλπ.**

ΘΩΜΑΣ ΝΙΤΣΑΣ

Τηλ. 22065

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ "Το Γεφύρι" Με 40 κλίνες, εστιατόριο, μπάρ, θέρμανση, πάρκιγκ κλπ. Στην ειδυλλιακή τοποθεσία της γέφυρας Αώου στην Κόνιτσα. Τηλ. 0655-23780

ΜΕ ΟΛΗ ΤΗ ΔΥΝΑΜΗ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ ΜΑΣ, ΤΟΥΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΠΡΟΟΔΟ

Δικαιολογημένα όλη ο ΟΞΥΑ νιώθει περηφάνεια γιατί πολλά παιδιά της φοιτούν σε ανώτερα εκπαιδευτικά και τεχνικά ιδρύματα. Αναφέρω χαρακτηριστικά τα ονόματά τους.

Αθανασόπουλος Θάνος. Πέτυχε στο Πανεπιστήμιο Πάτρας στο μαθηματικό. Το ίδιο και η αδελφή του **Μαριαλένα Αθανασοπούλου**, είχε πετύχει πέρυσι στο Πανεπιστήμιο Σάμου στο μαθηματικό, φέτος βελτίωσε τη βαθμολογία της και μεταφέρθηκε στην Αθήνα στον ίδιο κλάδο.

Βαβανάτσος Αλέξανδρος. Πέτυχε στα Τ.Ε.Ι. Κοζάνης στη μηχανολογία, ενώ ο αδελφός του **Γρηγόρης Βαβανάτσος**, σπουδάζει ναυπηγική στην Αγγλία. **Ζούκη Αραλία.** Πέτυχε στο Πανεπιστήμιο Αθηνών στο οικονομικό (οργάνωση και διοίκηση επιχειρήσεων) **Καβαδία Μαρία.** Αριστούχος, στο τμήμα Ιστορίας, στην Ιόνιο Ακαδημία Κέρκυρας και **Μπουκάκης Γιώργος**, στη Γεωπονική σχολή Αθηνών. Επίσης σπουδάζουν και τα δυο εγγόνια του Σωτήρη Ευθυμίου απ' τη Θεοτόκο. **Η Σταυρούλα Καρανίκα** στον 4ο χρόνο στη Νομική Αθηνών και ο **Σωτήρης Καρανίκας** ο οποίος ενώ φοιτούσε στη Σιβιτανίδειο σχολή στην Αθήνα έδωσε εξετάσεις και πέτυχε στη σχολή τουριστικών επαγγελματιών στην Κέρκυρα.

Δυστυχώς η γνωριμία με όλα αυτά τα παιδιά είναι δύσκολη γιατί, αν και ζουν όλα στην Αθήνα τα βλέπουμε στις εκδηλώσεις του συλλόγου και λίγο το καλοκαίρι με τις διακοπές στο χωριό.

Εύκολο δεν είναι από τέτοιου είδους συναντήσεις να σχηματίσεις ολοκληρωμέ-

νη γνώμη για όλα τα παιδιά παίρνοντας υπόψη και τη διαφορά ηλικίας που κάνει ακόμη πιο δύσκολη την επικοινωνία ενός ηλικιωμένου με φοιητές.

Γενικά όλα τα παιδιά όταν ανταμώνουν τα διακρίνει ένας πατριωτικός ενθουσιασμός και δε λεν τίποτε άλλο παρά μόνον για το χωριό και τότε θα ξαναβρεθούν στο χωριό να παίξουν μπάσκετ και τα βράδια να παίρνουν όλα μέρος στις ψυχαγωγικές βραδυές, που οργανώνουν μονάχα τους αυθόρμητα.

Παρά τη διαφορά του φύλου, μεταξύ τους συμπεριφέρονται σαν αδέρφια.

Πολύ καλά νιώθουμε τη χαρά αυτών των παιδιών και τη χαρά των γονιών τους και τους λέμε ότι η χαρά τους είναι και δική μας χαρά, είναι χαρά όλου του χωριού, γιατί αυτό και τους ευχόμαστε ολόψυχα καλή πρόοδο. Κάθε άνθρωπος καλής θέλησης όταν ακούει κάτι καλό, νιώθει περήφανος. Πόσο μάλλον όταν ακούει για τα βλαστήρια του χωριού μας που προσπαθούν φιλόπονα να γίνουν χρήσιμα όχι μόνον για τον εαυτό τους αλλά και για τη χαλεπή δυστυχώς - κοινωνία μας. Η σημερινή ζωή έχει απαιτήσεις και η πολύπλευρη κατάρτιση κάθε νέου, είναι απαραίτητο εφόδιο για την παραπέρα ζωή του. Η μόρφωση και η τεχνική κατάρτιση είναι όπλα που δε σκουριάζουν ποτέ.

Τους ευχόμαστε και πάλι ολόψυχα καλή πορεία στις σπουδές τους. Το παραδειγμά τους να το μιμηθούν όλοι οι μαθητές του χωριού μας και των άλλων χωριών.

*Οξυά, Οκτώβρης 1998
Θανάσης Πορφύρης*

Π Μ Ο Λ Υ Β Δ Ο Σ Κ Ε Π Α Σ Τ Η

(Το κείμενο του Σωκράτη Ράγγα, που πήραμε από την “Αδελφότητα Μολυβδοσκεπαστινών της Αθήνας”, το ξαναδημοσιεύουμε, γιατί είχαν παραληφθεί τα ντοκουμέντα τεκμηρίωσης, όπως και οι ΝΟΜΟΙ-ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ της μετονομασίας του χωριού. Έτσι, πιστεύουμε ότι βοηθούμε από την πλευρά μας για την τακτοποίηση του θέματος).

(Περ. Κόνιτσα).

Αθήνα 18.6.1998

Προς την Αδελφότητα Μολυβδοσκεπαστινών Αθήνας

Πριν από πολλά χρόνια είχα ξαναθέσει το θέμα του σεβασμού της σωστής επίσημης μετονομασίας του χωριού σας (του χωριού μας) “Δεπαλίτσα”. Τώρα επανέρχομαι, γιατί, στο μεταξύ, έχει γίνει “επίσημη” αλλά αθέλητη κακοποίηση του νέου ονόματος του χωριού.

Το επίσημο, το πραγματικό, το αυθεντικό, το σωστό και το όμορφο νέο όνομα της Δεπαλίτσας είναι θηλυκό “Η ΜΟΛΥΒΔΟΣΚΕΠΑΣΤΟΣ” δηλαδή “Η ΜΟΛΥΒΔΟΣΚΕΠΑΣΤΗ” και καθόλου-μα καθόλου - “Το Μολυβδοσκεπάστο” αυτό το αθέλητα, κακοποιημένο και λαθεμένο ουδέτερο.

Εδώ δεν ενδιαφέρει γιατί και πως έγινε αυτό το αθέλητο λάθος. Δεν αναζητείται σ’ αυτό καμιά ευθύνη. Εκείνο που ενδιαφέρει, όταν συνειδητοποιούμε το σωστό, είναι να μη συνεχίζουμε το λάθος. Και την πρώτη ευθύνη πρέπει να την αναλάβει η Αρχή του χωριού, ο Πρόεδρος και το Κοινοτικό Συμβούλιο, που έχει όχι μόνο υποχρέωση αλλά και απόλυτη εξουσία να διορθώσει το λάθος και να αποκαταστήσει αμέσως τη σωστή

επίσημη ονομασία του χωριού. Η αποκατάσταση κοστίζει μηδέν. Μια σφραγίδα που θα λέει σήμερα “ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΟΛΥΒΔΟΣΚΕΠΑΣΤΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ” και αύριο ίσως “χωριό ΜΟΛΥΒΔΟΣΚΕΠΑΣΤΗ ΚΟΝΙΤΣΑΣ”.

Τα έγγραφα από σήμερα κιόλας μπορούν να γράφονται με αποκαταστημένο το σωστό όνομα του χωριού και με το σωστό πια πανώπιλο. Τη δεύτερη ευθύνη την έχουν εκείνοι -φορείς και άτομα που συνειδητοποιούν βαθιά το πρόβλημα και μπορούν να βοηθήσουν την Κοινότητα, για την άμεση λύση του.

Είναι περιττό να προσθέσω ότι δεν ενδιαφέρει αν το πει οποιοσδήποτε “Μολύβι” ή “Μολυβδοσκεπάστο” που ακόμα ξέρει στραβά το όνομα. Σημασία έχει πως θα το πουν και πως θα το γράψουν η Αρχή του χωριού και οι Φορείς και τι θα λεν οι επίσημες ταμπέλες και τα σήματα. Γιατί τότε και οι παραπάνω Αρχές θα συμμορφωθούν αμέσως σωστά και όλοι θα μάθουν το σωστό, επίσημο, όμορφο όνομα του χωριού “ΜΟΛΥΒΔΟΣΚΕΠΑΣΤΗ”. Το όνομα είναι ΚΑΤΕΥΘΕΙΑΝ παρμένο ΑΤΟΦΙΟ από την ΙΣΤΟΡΙΚΟΤΗΤΑ και την ομορφιά του ονομαστού Μοναστηριού “ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΜΟΛΥΒΔΟΣΚΕΠΑΣΤΗ”.

Το σωστό όνομα του σημαινόμενου, του ονομαζόμενου, είναι η ταυτότητά του κι οφείλουμε σεβασμό. Το αυθεντικό όνομα του χωριού εκφράζει μια πραγματικότητα. Το όνομά του είναι η ψυχή του. Γι’ αυτό απαιτείται ευαισθησία.

Το αληθινό όνομα του χωριού είναι και μια ιστορία. Αξίζει να τη γνωρίζουμε σωστά και να λέμε και να γράφουμε το

όνομα άσφαλτο. Το πραγματικό όνομα του χωριού αποτελεί πολιτιστική αξία. Οι ποικίλες πολιτιστικές εκδηλώσεις, που γίνονται, αποδείχνουν περίτρανα πόσο τούτο το χωριό εκτιμάει και αγαπάει τις πολιτιστικές αξίες. Η προφύλαξή τους λοιπόν από την παραφθορά είναι θέμα αρχής και πολιτιστικής αισθητικής. Η άμεση αποκατάσταση της σωστής επίσημης ονομασίας του χωριού είναι ζήτημα τιμής και ηθικής τάξης. Το σωστό είναι πάντα και αληθινό και όμορφο και ωφέλιμο.

Δεν είναι παράδοξο, οι ξένοι στα άρθρα τους, ο Γιάννης Λυμπερόπουλος και άλλοι, να γνωρίζουν, να σέβονται και να γράφουν σωστά το επίσημο όνομα του χωριού στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" και στα βιβλία τους "ΜΟΛΥΒΔΟΣΚΕΠΑΣΤΗ" και το χωριό να κρατάει ΕΠΙΣΗΜΑ το λαθεμένο;

Κι ο Αχιλλεύς "Κολιός και άλλοι χωριανοί να γράφουν στην "ΚΟΝΙΤΣΑ" παραφθαρμένα και εσφαλμένα "ΤΟ ΜΟΛΥΒΔΟΣΚΕΠΑΣΤΟ"!!! Ο φίλος μου ο Αχιλλέας που προτιμάει το "Αχιλλεύς" δεν ξέρει από τον παπα-Γιώργη και το Σταύρο Γκατσόπουλο ότι το όνομα του χωριού του είναι θηλυκό, "ΜΟΛΥΒΔΟΣΚΕΠΑΣΤΟΣ" στην καθαρεύουσα και "ΜΟΛΥΒΔΟΣΚΕΠΑΣΤΗ" στη Δημοτική επισυνάπτω ντοκουμέντα για πλήρη τεκμηρίωση. Ευχαριστώ πολύ το φίλο μου Σπύρο Δάφνη για την συμβολή του στην εξεύρεσή τους.

- ΕΠΙΣΥΝΑΠΤΩ, τέλος, τους ΝΟΜΟΥΣ της Μετονομασίας. Προσέξτε, πόσο τονίζουν με το άρθρο το θηλυκό όνομα, "Σαν να φοβούνται" ΟΙ ΝΟΜΟΙ, μήπως ξεγεννηθεί εκτρωματικά κανένα "ουδέτερο". Όπερ και εγένετο.

- ΕΠΙΤΑΣΣΕΙ, λοιπόν, και ο ΝΟΜΟΣ την άμεση αποκατάσταση του ονόματος.

ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ

1. "Εις το τοπωνυμικόν όμως περιλαμβανόμεν ημείς, πλην τούτων, και δύο άλλα χωρία, το Αηδονοχώρι (άλλοτε Οσανίτσαν) και την Μολυβδοσκεπάστον (άλλοτε Δεπαλίτσαν)". (Κωνστ. Δ. Στεριοπούλου, Τοπωνυμικόν της Επαρχίας Κονίτσης, σελ. 207).

2. "Δεπαλίτσα..., το σημερινόν χωρίον Μολυβδοσκεπάστος" (Κ.Δ.Σ., Τοπωνυμικόν της επαρχίας Κονίτσης, σελ. 238).

3. "Μολυβδοσκεπάστη, η, ... εκ της ομωνύμου εκκλησίας, εξ της μετωνομάσθη το χωρίον. Η εκκλησία ήτο άλλοτε μολυβδοσκεπής". (Κ.Δ.Σ., Τοπωνυμικόν της επαρχίας Κονίτσης, σελ. 239).

4. "Επισκοπή, η, ... τοποθεσία Μολυβδοσκεπάστης εκ της κεντρικής εκκλησίας". (Κ.Δ.Σ. Τοπωνυμικόν της επαρχίας Κονίτσης, σελ. 240).

5. "ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΗΣ 18 ΟΚΤΩΒΡΗ 1981" (αποτελέσματα επαρχίας Κονίτσης): "Μολυβδοσκεπάστη: ΠΑΣΟΚ 31, Ν.Δ. 107, ΚΚΕ 6, ΚΚΕ Εσ., Κόμμα Προοδ. 4". (περ. "Κόνιτσα", Οκτ.-Νοεμβ. 1981, π.Β', τ. 22-23, σελ. 295).

6. "Και η Δεπαλίτσα που σήμερα λέγεται Μολυβδοσκεπάστη (Κ. Βελιαρούτη, περ. "Κόνιτσα" Οκτ.-Νοεμ. 1982, π. Β', τ. 34-35 σελ. 109).

7. "Το τελευταίο τριήμερο του Ιουνίου στο ακριτικό χωριό Μολυβδοσκεπάστη γιορτάστηκε και εφέτος με λαμπρότητα η μνήμη των Αγίων Αποστόλων (περ. "Κόνιτσα", Ιούνης-Ιούλης 1983, Χ.Δ., τ. 42-43, σελ. 57).

8. "Το μεγάλο παζάρι, όμως, τα Παζάρια όπως, τα λεγαν, γίνονταν τον πολύ παλιό καιρό στη Δεπαλίτσα". "Ενώ στα Παζάρια της Μολυβδοσκεπάστης "εσυνάζετο πλήθος ανθρώπων", απ' όλες τις γωνιές της Ηπείρου

και της Αλβανίας...". (Γιάννη Λυμπερόπουλου, περ. "Κόνιτσα", Σεπτ.-Οκτ. 1985, Π. Τρίτη, τ. 4, σελ. 78).

ΝΟΜΟΙ - ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ ΜΕΤΟΝΟΜΑΣΙΕΣ
"ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΟΝΙΤΣΑΣ
ΚΟΙΝΟΤΗΣ ΜΟΛΥΒΔΟΣΚΕΠΑΣΤΟΥ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΡΧΙΚΗΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΕΩΣ:
Κοινότης Δεπαλίτσας, Β.Δ. 7.5.1919,
ΦΕΚ. Α 184/1919.

ΕΔΡΑ: Μολυβδοσκεπάστος, η
ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΙ ΑΡΧΙΚΩΣ ΑΠΑΡΤΙΣΑ-
ΝΤΕΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ:

Δεπαλίτσα
Ιερά Μονή Μολυβδοσκεπάστου
ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΙ ΑΠΟΤΕΛΟΥΝΤΕΣ ΝΥΝ
ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ:
Μολυβδοσκεπάστος, η".

ΜΕΤΟΝΟΜΑΣΙΑΙ:

Ο Συνοικ. και η Κοινότης μετωνομάσθησαν εις Συνοικ. και Κοινότητα Μολυβδοσκεπάστου Δ 2-12-1929, ΦΕΚ.Α 431/1929.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΤ' ΑΠΟΓΡΑΦΑΣ

Έτους 1920 Δεπαλίτσα πληθ. 366

Έτους 1928 Δεπαλίτσα πληθ. 313

Έτους 1940 Μολυβδοσκεπάστος, η πληθ. 282

Έτους 1951 Μολυβδοσκεπάστος, η πληθ. 233

Έτους 1961 Μολυβδοσκεπάστος, η πληθ. 200...".

(Από το Βιβλίο-Αρχείο του Υπ. Εσωτερικών, σελ. 538 και 539).

Με πολύ εκτίμηση και αγάπη

Σωκράτης Ράγγας

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΛΜΙΝΤΕΡΗΣ
ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟΣ

ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 421B
ΠΛ. ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ
ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ. 6390049

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΗΛ. ΚΟΥΚΕΣΗΣ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Μουλαχίμίδου 5 Ιωάννινα. 1ος όροφος
(Μέγαρο Ιατρού ΤΖΟΓΙΑ, Όπισθεν ΟΤΕ)
Τηλ. Ιατρείου 21776, Οικίας 77585

ΔΕΧΕΤΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΞΕΝΩΝΕΣ

ΜΟΛΙΣΤΑΣ

ΕΥΑΓ. ΣΕΡΙΦΗΣ

☎ 0655 - 24.090 - 23.743

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Πραγματοποιήθηκε στην Κόνιτσα την Κυριακή 26-6-1998, το Ετήσιο μνημόσυνο του Ευεργέτη και Ιδρυτού της Αναγνωστοπούλειου Γεωργικής Σχολής Κόνιτσας Μιχαήλ Αναγνωστοπούλου, εκ Παπίγκου καταγομένου. Μετά το μνημόσυνο, στον Ιερό ναό Αγίου Νικολάου, ετελέσθη τρισάγιο στον εντός του κτήματος της Σχολής τάφο του, όπου φυλάσσονται τα οστά του.

Μετά το πέρας αυτών των Θρησκευτικού περιεχομένου, εκδηλώσεων στην αίθουσα τελετών συγκεντρώσεων της Σχολής, έλαβε χώρα η βράβευση των αριστούχων αποφοίτων για το έτος 1997-98 από το Τεχνικό - Επαγγελματικό Λύκειο, το Γενικό Λύκειο και το Γυμνάσιο Κονίτσας. Είναι ένας θεσμός που θα καθιερώσει και θα πραγματοποιεί η Αναγνωστοπούλειος Γ. Σχολή κάθε χρόνο σαν αναγνώριση, και επιβράβευση των προσπαθειών των αριστευσάντων αποφοίτων, με την ελπίδα και ευχή να συνεχίσουν να αριστεύουν και στην μετέπειτα ακαδημαϊκή τους ζωή. Οι βραβευθέντες αριστούχοι ήταν:

α) Από το Τεχνικό-Επαγγελματικό Λύκειο:

Πασσιάς Χρήστος του Παναγιώτη από Κόνιτσα

β) Από το Γενικό Λύκειο: Κατσάρη Μαρίνα του Βασιλείου, από Κόνιτσα

γ) Από το Γυμνάσιο Κονίτσας: Ράπη Κλεοπάτρα του Αριστείδη, από Κόνιτσα.

Τα βραβεία ήταν: α) Ειδικό έντυπο αριστείου, β) βιβλιάριο με κατάθεση 100.000 δρχ. στην Εμπορική Τράπεζα στο όνομά τους, για τους αριστούχους των Λυκείων και 70.000 δρχ. για τον αριστούχο του Γυμνασίου και γ) Ένα βιβλίο με τίτλο: Ήπειρος - 4.000 χρόνια ιστορίας και πολιτισμού, της Εκδοτικής Αθηνών.

Στην Εορτή απονομής των βραβείων στους αριστούχους αποφοίτους παρέστησαν.

α) Ο Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως - Πωγωνιανής και Κονίτσας κ. Ανδρέας.

β) Ο πρόεδρος του κληροδοτήματος από την Βοστώνη των Η.Π.Α. και ΒR.

Potts με τη σύζυγό του.

γ) Ο πληρεξούσιος του κληροδοτήματος στην Ελλάδα κ. Χαράλ. Σούτερ, ομοτ. Καθηγητής Γεωπ. Πανεπ. Αθηνών.

δ) Ο Δήμαρχος Κονίτσας κ. Πρόδρομος Χατζνεφραιμίδης.

ε) Η δισέγγονη του Μιχ. Αναγνωστοπούλου κ. Μαρία Αναγνωστοπούλου, αρχαιολόγος.

στ) Ο ειδικός πληρεξούσιος και Διευθυντής της Σχολής Κ. Βασιλείος Χαβέλας, γεωπόνος.

ζ) Οι Λυκειάρχες και η Γυμνασιάρχης Κονίτσας, Προϊστάμενοι Δημοσίων Υπηρεσιών της πόλεως Κονίτσας και πάρα πολύς κόσμος κάτοικοι της πόλεως και των γύρω χωριών.

Στο Πρόεδρο του κληροδοτήματος κ. Βr Potts και την σύζυγό του, η Σχολή προσέφερε ένα αντίτυπο του βιβλίου - Ήπειρος - 4.000 χρόνια ιστορίας και πολιτισμού, στην Αγγλική γλώσσα για να εμβαθύνει στην ιστορία αυτού του τόπου, που ως εκ της θέσεως του, θα επισκέπτεται πλέον τακτικά, καθώς και κεντήματα έργα μαθητριών της.

Την επίδοση των βραβείων και λοιπών δώρων, έκαναν οι ανωτέρω αναγραφόμενοι επίσημοι που παρευρίσκοντο σ' αυτή την εορταστική συγκέντρωση, στην μνήμη του ευεργέτη και ιδρυτή της Σχολής Μιχαήλ Αναγνωστοπούλου.

Μετά την ομιλία του Διευθυντού, ομίλησαν δι' ολίγων: ο πρόεδρος του κληροδοτήματος κ. Βr. Potts, ο γενικός πληρεξούσιος κ. Χαράλ. Σούτερ, ο Δήμαρχος Κονίτσας και η δισέγγονη του Μιχ. Αναγνωστοπούλου κ. Μαρία Αναγνωστοπούλου.

Ακολούθησε μικρή δεξίωση των παρευρεθέντων οι οποίοι επισκέφθηκαν τις εγκαταστάσεις της Σχολής και την Έκθεση με ενθυμήματα του Μιχ. Αναγνωστοπούλου (Φωτογραφίες, άρθρα βιβλία για τον Μιχ. Αναγνωστοπούλο και την Σχολή, που ίδρυσε στην Κόνιτσα).

Βασίλ. Χαβέλας
Γεωπόνος

Ο Τραχανάς

Λήμα κατατεθέν στη δίαιτα της Ελληνικής επαρχίας ο τραχανάς. Ποιός μεγάλωσε στο χωριό και δεν τον ξέρει. Τον ξέρει και τον παραξέρει αφού μασουλώντας τον μεγάλωσε και πήρε μπόι και βγήκε άνθρωπος στην κοινωνία. Δε λέω πως στις πόλεις ήταν άγνωστος. Αλλά να εκεί έφτανε σαν πεσκέσι απ' το χωριό, όπως να πούμε το κουάκερ και η σόγια από την Αμερική. Το δοκίμαζαν, μπορεί και να τους άρεσε, αλλά δεν το καθιέρωναν στο διαπολόγιό τους.

Εύκολος στην παρασκευή με υλικά που βρίσκονταν σε αφθονία και με μικρό κόστος. Σιτάρι απ' τ' αμπάρια, χοντροαλεσμένο και γάλα απ' τα χωραφιάτικα. Δεν έλειπε από κανένα σπίτι και σε μεγάλες ποσότητες. Εύκολος και στο μαγείρεμα: μπόλικο νερό στον τέτζερη να βράσει και να πάρει ένα, δυό κόχλους, κι ώσπου να πάρεις ένα βαθύ ανασασμό, νάτος σερβιρισμένος στο πιάτο. Τις κρύες μέρες του χειμώνα αχνιστό τον ρουφούσες και γκαρδιωνόσουν και στυλωνόσουν στα πόδια σου, έτομος ν' αναμετρηθείς με την καθημερινή βιοπάλη. Τα καλοκαίρια τον κατέβαζες κρύο κι έριχνες δροσιά στα αναμένα σπλάχνα σου. Και με το κρέας, αν είχες, τον ανακάτευες και σκέτη νοστιμιά, τον απολάμβανες. Και πίπτα όμως ψημένη με χοιρινό λίπος δεν πήγαινε πίσω. Ήταν το φαγητό της φτώχειας.

Νερόβραστος με λίγο λάδι ή χοιρινό λίπος. Αν έριχνες μέσα και καμιά τσιγαρίδα ακόμα καλύτερα.

Κάθε βδομάδα ο τέτζερης έβραζε δύο και τρεις φορές τραχανά.

Ταιριαστό συμπλήρωμα στο τραπέζι το τυρί, πάντοτε λιγοστό ίσα για τη μυρουδιά, γιατί δεν περίσσευε. Εύκολος κι αποτελεσματικός τρόπος να μπουκώνουν τα στό-

ματα της πολυπρόσωπης φαμελιάς εκείνου του καιρού, μαζί και οικονομικός. Μπορεί σε άλλα φαγητά να ήταν σφιχτές, να το πήγαιναν τσίμα-τσίμα οι νοικοκυρές. Στον τραχανά, όμως, ήταν απλόχερες. Και συμπλήρωμα υπήρχε για τους αχόρταγους. Δε λέω, ήταν κι οι φακές μα έπεφταν μολύβι στο στομάχι, έτσι και το παραγέμιζες. Και καλά το βράδυ μ' αν ήταν μεσημέρι και σε κυνηγούσαν οι δουλειές, που να βρεις την ώρα να κωνέψεις; Το ίδιο και με τα ρεβύθια. Τα φασόλια δεν ήταν κι αυτά αλαφρά. Είχαν ακόμα κι ένα άλλο μειονέκτημα: έπρεπε να βάλλεις το χέρι στην τσέπη για να τα πάρεις απ' τον μπακάλη και λίγες φορές δεν ήταν αδειανή.

Ενώ ετούτος ο τραχανάς άλλο πράμα... Γλιστρούσε εύκολα στο στόμα κι ούτε το στενοχωρούσε ούτε το κούραζε και λίγο και πολύ να έτρωγες το ίδιο ήταν. Τα βράδια σου εξασφάλιζε ύπνο ελαφρό. Με τραχανά στο στομάχι ποτέ δε σε πατούσε η "μώρα". Στις αρρώστιες του Χειμώνα σκέτο φάρμακο, αραιωμένος και ζεστός, έτσι που να ιδρώσεις και να σου φύγει ο πυρετός. Αμ και στο μάσημα, που σ' έβγαζε απ' τον κόπο, που το πας κι αυτό; Το 'ξεραν αυτό, το ένιωθαν καλύτερα οι γεροφαφούτηδες, που έτρωγαν τα γούλια και κατέβαζαν την τροφή αμάσητη, σαν το φίδι.

Όμως, ετούτες οι ευκολίες, όλες μαζεμένες, στο τέλος καταντούσαν βαρετές. Έτσι γίνεται πάντα σαν ξεπερνάμε το μέτρο και καταλήγουμε στην κατάχρηση. Βλέπεις μέσα στις προτιμήσεις και στις ανθρώπινες συνήθειες υπάρχουν η αλλαγή και η ποικιλία, απόρροια άγραφου και σιδερένιου υπαρξιακού νόμου, έτσι που να μην πνίγεται ο άνθρωπος μέσα στο τέλμα της μονοτονίας και της στασιμότητας.

Για να στεργιώσει, ας πούμε, ένας γάμος

τι νομίζετε πως χρειάζεται; Η καλή γυναίκα; Όχι! Μην είστε βιαστικοί. Αυτό είναι σερβίρισμα της σεμνότυφης κοινωνίας μας που θέλει μονογαμικό ον τον άνθρωπο, για να 'ναι, λέει πιο στέρεα.

Κι ας πάει κόντρα στη φύση του. Είναι κι η θρησκεία, που το απαιτεί κι αυτή μόνοι μας την ασπαστήκαμε. Άλλο πως την εφαρμόζουμε όσο μας εξυπηρετεί κι από κει και πέρα την παραβιάζουμε. Έτσι καταλήγουμε να έχουμε μια γυναίκα νόμιμη και πολλές παράνομες. Να πούμε πως όλα μετριούνται και κρίνονται από το βαθμό της απόλαψης που δεν μπορεί να σου εξασφαλίσει ένα πρόσωπο, ένα αγαθό, το ίδιο πάντα; Να πούμε πως είναι και το θέλητρο, που λείπει από κάθε πράξη, από κάθε απόλαυση, που έρχεται κι επαναλαμβάνεται με τον ίδιο τρόπο. Μα θέλει και ρώτημα; Το μαρτυρούν οι εμπειρίες κάθε λογής που όλοι αποχτήσαμε.

Το ίδιο συμβαίνει και με το φαγητό. Όσο νόστιμο και να 'ναι, όταν τρως συνέχεια το ίδιο κάποια στιγμή το βαριέσαι κι ύστερα το συχαίνεσαι. Κι ακόμα σου φέρνει εμετό. Κι όσο κι αν πεινάς δεν το δοκιμάζεις μήνες νηστικός.

Αυτό πάθαιναν κι οι καημένοι οι χωριανοί. Έτρωγαν τον τραχανά και τους έτρωγε· καμία ευχαρίστηση δεν ένιωθαν. Λες και τον έριχναν στις πλάτες. Τι να 'καναν, όμως; Βλέπεις είναι κι η ανάγκη που κάνει τον άνθρωπο όλα να τα ανέχεται κι ακόμα να τα συνηθίζει. Ας μην ήταν αυτή και τότε τα ξαναλέγαμε.

Τι τα θέλετε! κακά τα ψέματα. Ο άνθρωπος πάντα ρίχνει την προτίμησή του σε κάθε νέο, που άλλη φορά δε δοκίμασε. Το ανέκδοτο με τον κουμπάρο, που του σέρβιραν χόρτα και χαβιάρι κι εκείνος ρίχτηκε πάνω στο δεύτερο, που ως τότε το είχε μόνο ακουστά, τα λέει όλα.

- Φάε κουμπάρε χόρτα, του είπαν για να το γλιτώσουν απ' τη μανία του.

- Καλό είναι και το χαβιάρι, τους απο-

κρίθηκε.

- Καλό, αλλά ακριβό, του παρατήρησαν.

- Ακριβό, αλλά χαλάλι του! Του αξίζει, απάντησε εκείνος, χωρίς να σταματήσει.

Μια άλλη παραλλαγή του ανέκδοτου βάζει εργάτη στη θέση του κουμπάρου κι ελιές χοντρές αντί για χαβιάρι κι αυτός, που δεν είχε ξαναδοκιμάσει τέτοιο ορεκτικό αιχμαλωτίστηκε απ' τη γεύση τους και μία-μία τις εξαφάνισε όλες. Την άλλη μέρα έβαλαν ψιλές ελιές για να κουραστεί και να γλιτώσει καμία απ' τη μανία του. Εκείνος, όμως άλλαξε τακτική· τώρα τις έπαιρνε με τη χούφτα και έτσι η κατάληξη ήταν η ίδια.

Στο χωριό, με τον τραχανά, συνέβηκε κάτι άλλο πιο νόστιμο.

Ο Τσίλιας, ο μικρότερος γιός της γειτόνισσας, είχε βαρεθεί να τρώει και να ξανατρώει τραχανά κι όλο παραπονιόνταν και γκρίνιαζε τη μάνα του.

- Πάλι τραχανά, όλο τραχανά, δεν τον θέλει το στομάχι μου. Μου έρχεται να ξεράσω.

- Αυτό έχω αυτό σου φτιάχνω. Άμα φέρεις μπριτζόλες θα τις φτιάξω κι αυτές, του απαντούσε εκείνη νευριασμένη.

Ένα βράδυ δεν κρατήθηκε. Παράτησε το πιάτο κι έτρεξε στη διπλανή θειά του, ν' αλλάξει φαγητό. Όμως στάθηκε άτυχος. Κι εκεί το ίδιο.

- Από τούτο και σεις, ψιθύρισε κι έφυγε νευριασμένος.

Στη συνέχεια επισκέφτηκε άλλες δύο θειάδες του αλλά και κει το ίδιο φαγητό. Ο τραχανάς τον κυνηγούσε παντού εκείνο το βράδυ. Απογοητευμένος και ντροπιασμένος ξαναγύρισε σπίτι του κι έφαγε κρύο πια τον τραχανά απ' το πιάτο του.

- Ζεστός δε σου άρεσε, φάτον τώρα κρύο για να μάθεις τον κάρφωσε χαιρέκακα η μάνα του.

Κι ήταν κρύα χειμωνιάτικη βραδιά.

Π.Δ. Λαζαρόπουλος 18.1.98

«... Των Ελλήνων οι Κοινότητες»

ΓΛΥΚΕΡΙΑ Α. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ, ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ

Αλλιώς εγγράφεται στο χώρο μια κοινότητα, μια κοινωνία με ιστορική συνείδηση, δηλαδή ένας πολιτισμός που σέβεται αυτό που βρίσκει και σκέφτεται αυτό που θα αφήσει, κι αλλιώς ένας πολιτισμός που θεωρεί τη φύση ως απλό πλαίσιο, το χώρο ως πεδίο των δραστηριοτήτων, τα μνημεία και τις μνήμες των πολιτισμών που προηγήθηκαν ως εξάρτημα και την ιστορία ως διασκέδαση, ως πάρεργο ή απλώς ως ανιαρή υποχρέωση.

Το πνεύμα της πολιτιστικής ομογενοποίησης και της άλωσης του τόπου από κάθε είδους χρήστες αντιστρατεύεται το εθνικό Δίκτυο Παράδοσης, Πολιτισμού και Κοινοτικού βίου που ιδρύθηκε το Δεκέμβριο του 1997 και περιλαμβάνει έξι κοινότητες του ελληνικού χώρου. Τα Αμπελάκια Θεσσαλίας, η Μακρινίτσα Πηλίου, το Νυμφαίο Φλώρινας, η Οία Σαντορίνης, ο Πάνορμος Τήνου και το Πάπιγκο Ζαγορίου είναι από τους ωραιότερους οικισμούς της χώρας μας με ιδιαίτερη πολιτιστική φυσιογνωμία και κοινές αξίες που επιθυμούν να προβάλουν μέσω του Δικτύου. Για το λόγο αυτό αυτονομήθηκαν στο νέο χάρτη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ι. Καποδιστριας) παραμένοντας ανεξάρτητες.

Είναι αξιοσημείωτο ότι η πρωτοβουλία αυτή δεν ήταν αποτέλεσμα συγκεκριμένης κυβερνητικής πολιτικής, αλλά η όλη διαδικασία, από τη σύλληψη της ιδέας του Δικτύου έως τη νομική θεσμοθέτησή του, πραγματοποιήθηκε από τους προέδρους των έξι Κοινοτήτων που είχαν βέβαια την αποδοχή και την υποστήριξη

των κατοίκων.

Με έμβλημα το σύνθημα “ένα μέλλον για το παρελθόν” αποφεύγουν συνειδητά τη μουσειακή και στείρα αντιμετώπιση του πολιτισμού τους και μάχονται υπέρ του πατρώου πολιτισμού, της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, της ισόρροπης οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, του κοινοτικού βίου. Αντιμετωπίζουν τις κοινότητες ως ζωντανούς οργανισμούς της σύγχρονης ζωής, ως “δοχεία ζωής” ως βίωμα και όρο υπάρξεως των ανθρώπων και ταυτόχρονα ως ζωντανή και ανεκτίμητη μαρτυρία της ιστορικής μας μνήμης. Γιαυτό ενώνουν τις προσπάθειές τους για ένα συνεχή και ενεργό διάλογο του πολιτισμού με το χώρο που θα βοηθήσει τη βελτίωση της ζωής και θα συντελέσει στη ισορρόπηση των δυο φαινομενικά αντίθετων αγαθών της προστασίας και της ανάπτυξης.,

Με τις κατάλληλες προϋποθέσεις η “δυναμική προστασία” όχι μόνο δεν εμποδίζει την ανάπτυξη ενός τόπου, αλλά παράλληλα μπορεί να αποτελεί ένα βασικό κοινωνικό και οικονομικό στοιχείο για την ανάπτυξή του. Ένα οικονομικό στοιχείο που συντελεί στην οικονομική ανάπτυξη και προστασία είναι μια νέα μορφή τουρισμού, ο πολιτιστικός τουρισμός (Χάρτα Icomos Βρυξέλλες 1976), ο οποίος όχι μόνο δεν επιφέρει αρνητικές επιδράσεις στο μνημειακό πλούτο αλλά έχει ως αντικείμενο μεταξύ άλλων την ανακάλυψη μνημείων και τοποθεσιών.

Από την άποψη αυτή το εθνικό Δίκτυο

Κοινοτήτων εισάγει στον ελληνικό χώρο μια εντελώς πρωτοποριακή άποψη για τη νέα τροπή που παίρνει ο διεθνής τουρισμός, χαρακτηριστικό του οποίου είναι η διαφύλαξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και ανάδειξη των βαθύτερων αξιών που διέπουν την ιστορική και αισθητική φυσιογνωμία ενός τόπου.

Σ' αυτό το πλαίσιο και η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα αναγνωρίζει ως στόχο της, "να αξιοποιηθεί η πολιτιστική της κληρονομιά και να ενθαρρυνθεί η καλύτερη γνώση των πολιτισμών των παραδόσεων και των τρόπων ζωής των ευρωπαίων".

Δυο βασικά στελέχη του εθνικού Δικτύου η κ. Γκόλφω Τζελετοπούλου - Τσουμάνη και η κ. Βούλα Μποζινέκη-Διδώνη υλοποιούν τις νέες αντιλήψεις σε φωτογραφική έκθεση με τίτλο "ένα μέλλον για το παρελθόν" που προβάλλει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των έξι κοινοτήτων.

Η κ. Γκόλφω Τζελετοπούλου - Τσουμάνη (υποψ. Διδάκτωρ Παν/μίου Ιωαννίνων π/χος Αγγλικής και ελληνικής Φιλολογίας, Νηπιαγωγός και Μεταφράστρια), ασχολείται από το 1979 με την ευαισθητοποίηση των μικρών παιδιών σε θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς και ιδιαίτερα με την καλλιτεχνική έκφραση των νηπίων μέσα από το θεατρικό και το συμβολικό παιχνίδι. Θεωρεί πως το κυριότερο μέσο για να κατακτήσουμε τον πολυεπίπεδο πλούτο των κοινοτήτων ώστε να μεταβληθεί σε "κτήμα ες αεί" είναι φυσικά η παιδεία, η αγωγή που θα επιτρέψει να ενταχθεί δυναμικά η παράδοση στο πολιτιστικό "γίγνεσθαι".

Η κ. Βούλα Μποζινέκη-Διδώνη (σύμβουλος του Icomos) με μακρά εμπειρία στο πρόγραμμα παραδοσιακών οικισμών του Ε.Ο.Τ. προτείνει στην εισήγησή της μέτρα για την ισορροπία μεταξύ του αγαθού της προστασίας και του αγαθού της ανάπτυξης και για μια ορθολογική διαχείριση των τουριστικών πόρων².

Και οι δυο επιμελήτριες εκφράζουν την αισιοδοξία τους ότι με το Δίκτυο αυτό οι έξι μικρές κοινότητες θα παραμείνουν τόποι ξεχωριστοί όχι μόνο σε θέρετρα διακοπών, αλλά σαν ζωντανοί κοινωνικοί πυρήνες παραγωγής πολιτισμού. Και επειδή αυτό είναι ένα θέμα που αφορά γενικότερα τον ελλαδικό χώρο το Δίκτυο δείχνει ήδη από την ιδρυτική του διακήρυξη την πρόθεση να συνεργαστεί με ανάλογους πρωτοβάθμιους οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Πολιτισμός λοιπόν για τον άνθρωπο, τον σύγχρονο άνθρωπο και όχι πολιτισμός για τον πολιτισμό είναι το πνεύμα που φέρουν των "Ελλήνων οι κοινότητες" και ιδανικό τους η προβολή των κοινών τους αξιών ως πολύτιμων συστατικών που μπορούν να οδηγήσουν στην υγιή ανάπτυξη και ευημερία.

Χρέος όλων είναι να βοηθήσουμε στην πραγμάτωσή του.

1. Γκόλφως Τζελετοπούλου, εκπαίδευση και Πολιτιστική Κληρονομιά, Ε.Η.Μ. Ιωάννινα, Σεπτέμβριος 1998.

2. Παρασκευή Μποζινέκη-Διδώνη, Παραδοσιακοί οικισμοί και Τουριστική ανάπτυξη, Αθήνα Μάιος 1998.

ΜΑΘΗΤΕΣ ΚΑΙ ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ ΣΤΗ ΖΩΣΙΜΑΙΑ ΣΧΟΛΗ

(Καταγόμενοι από την Επαρχία Κόνιτσας και τη Βορ. Ήπειρο)

ΤΟΥ ΑΝΑΣΤ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

(συνέχεια από το προηγούμενο)

Σχολ. Έτος 1903-1904

Γεώργιος Δ. Τσανάδης	Δ' τάξη Γυμνασίου Μόλιστα	ετών 18
Θεμιστοκλής Σ. Αδαμίδης	Γ' τάξη Γυμνασίου Πρεμετή	ετών 17
Βασίλειος Ι. Δημάρατος	Βούρμπιανη	ετών 20
Νικόλαος Χ. Ζήκος	Βούρμπιανη	ετών 17
Νικόλαος Αν. Λάπας	Πάπιγκο	ετών 16
Χριστόδουλος Δ. Στουκίδης	Πάπιγκο	ετών 17
Απόστολος Γ. Γκικολέσκος	Β' τάξη Γυμνασίου Πάπιγκο	ετών 16
Χαράλαμπος Ν. Ρεμπέλης	Βούρμπιανη	ετών 16
Ανδρέας Α. Ωρολογάς	Α' τάξη Γυμνασίου Βεράτιον	ετών 15
Ανδρέας Γ. Λύτης	Γ' Τάξη Δημοτ. Σχολείου Βούρμπιανη	ετών 13
Νικόλαος Δ. Βενζαδές	Ιωάννινα Βούρμπιανη	ετών 13
Δημήτριος Γ. Σύγγελος	Πρεμετή	ετών 17
Κων/νος Ζ. Τασιάς	Β' Τάξη Δημ. Σχολείου Σαμαρίν	ετών 16
Ευάγγελος Δ. Ζέκας	Α' Τάξη Δημοτικού Σχολείου Σαμαρίνα	ετών 11
Παύλος Θ. Δόβας	Κόνιτσα	ετών 10

Σχολ. Έτος 1905-1906

Χαράλαμπος Ν. Ρεμπέλης	Τάξη Δ' Γυμνασίου Βούρμπιανη	ετών 18
Ανδρέας Απ. Ωρολογάς	Γ' τάξη Γυμνασίου Βεράτιον	ετών 17

	Β' τάξη Γυμνασίου	
Νικόλαος Ι. Ζαφειρίδης	Πρεμετή	ετών 17
Κων/νος Ι. Κύρκας	Βούρμπιανη	ετών 17
Αθανάσιος Κ. Ρούσης	Κόνιτσα	ετών 18

	Α' τάξη Γυμνασίου	
Νικόλαος Δ. Βενζαδές	Ιωάννινα Βούρμπιανη	ετών 14
Ανδρέας Γ. Λύτης	Βούρμπιανη	ετών 16
Παναγιώτης Κ. Ηγουμενίδης	Κόνιτσα	ετών 15
Δημήτριος Γ. Σύγγελος	Πρεμετή	ετών 18

	Γ' τάξη Δημ. Σχολείου	
Νικόλαος Σπύρου	Χιονιάδες	ετών 14
Χριστόδουλος Ζ. Ξεινός	Μόλιστα	ετών 14
Κων/νος Ζ. Τασιάς	Σαμαρίνα	ετών 17
Βασίλειος Δ. Παπαδημητρίου	Βούρμπιανη	ετών 13
Ευριπίδης Ι. Σούρλας	Πυρσόγιαννη	ετών 15

	Β' Τάξη Δημ. Σχολείου	
Παύλος Θ. Δόβας	Κόνιτσα	ετών 11
Ευάγγελος Δ. Ζέκας	Σαμαρίνα	ετών 12
Ιωάννης Ν. Ζέκας	Σαμαρίνα	ετών 15

	Α' τάξη Δημ. Σχολείου	
Κων/νος Ν. Ζέκας	Σαμαρίνα	ετών 13
Βασίλειος Α' Τσανάκας	Βούρμπιανη	ετών 13
Ζήσης Αθ. Τσούκαλης	Βούρμπιανη	
Ευθύμιος Κ. Σιόμπος	Βούρμπιανη	ετών 11

Σχολ. έτος 1906-1907

	Δ' Γυμνασίου	
Ανδρέας Απ. Ωρολογάς	Βεράπιον	ετών 18

	Γ' τάξη Γυμνασίου	
Κων/νος Ι. Κύρκας	Βούρμπιανη	ετών 18
Αθανάσιος Κ. Ρούσης	Κόνιτσα	ετών 19

	Β' τάξη Γυμνασίου	
Παναγιώτης Κ. Ηγουμενίδης	Κόνιτσα	ετών 16
Αλέξανδρος Ι. Πρωτοσύγγελος	Πάπιγκο	ετών 19
Δημήτριος Γ. Σύγγελος	Πρεμετή	ετών 19

	Α' τάξη Γυμνασίου	
Νικόλαος Σπ. Ζωγράφος	Χιονιάδες	ετών 15
Ανδρέας Γ. Λύτης	Βούρμπιανη	ετών 17
Χριστόδουλος Ζ. Ξεινός	Μόλιστα	ετών 15
Ευριπίδης Ζ. Σούρλας	Πυρσόγιαννη	ετών 16

	Γ' τάξη Δημοτ. Σχολείου	
Χαρίλαος Αρ. Δημητρίου	Λισκάτσι	ετών 15
Χριστόδουλος Δημ. Νούτσος	Λισκάτσι	ετών 15
Ευάγγελος Δ. Ζέκας	Σαμαρίνα	ετών 13
Ιωάννης Ν. Ζέκας	Σαμαρίνα	ετών 16
Παύλος Θ. Δόβας	Κόνιτσα	ετών 12
	Β' Δημοτ. Σχολείου	
Ιωάννης Παπαβασιλείου	Βούρμπιανη	ετών 14
Βασίλειος Α. Τσανάκας	Βούρμπιανη	ετών 14
Νικόλαος Παπαθεοδώρου	Έλζνα	ετών 20
	Α' τάξη Δημοτ. Σχολείου	
Κων/νος Ν. Ζέκας	Σαμαρίνα	ετών 14
	Α' τάξη Δημοτ. Σχολείου	
Ευάγγελος Κ. Σιόμπος	Βούρμπιανη	ετών 12
	Σχολ. Έτος 1907-1908	
	Δ' Γυμνασίου	
Νικόλαος Ι. Ζαφiriίδης	Πρεμετή	ετών 19
Παναγιώτης Κ. Ηγουμενίδης	Κόνιτσα	ετών 17
Κων/νος Ι. Κύρκας	Βούρμπιανη	ετών 19
Δημήτριος Γ Σύγγελος	Πρεμετή	ετών 20
	Β' τάξη Γυμνασίου	
Νικόλαος Δ. Βενζαδές	(Βούρμπιανη) Ιωάννινα	ετών 16
Χριστόδουλος Ζ. Ξεινός	Μόλιστα	ετών 16
Ευριπίδης Ζ. Σούρλας	Πυρσόγιαννη	ετών 17
	Α' τάξη Γυμνασίου	
Παύλος Δ. Δόβας	Κόνιτσα	ετών 13
Σόλων Δ. Ξένος	Κλειδονιάουσα	ετών 17
Αθαν. Μιχ. Παπαθανασίου	Πάπιγκο	ετών 15
Ευάγγελος Δ. Ζέκας	Σαμαρίνα	ετών 14
	Β' τάξη Δημοτ. Σχολείου	
Κων/νος Ν. Ζέκος	Σαμαρίνα	ετών 15
Ευάγγελος Κ. Σιόμπος	Βούρμπιανη	ετών 13
	Σχολ. Έτος 1908-1909	
	Δ' Γυμνασίου	
Παναγιώτης Κ. Ηγουμενίδης	Κόνιτσα	ετών 18
Κων/νος Ιω. Κύρκας	Βούρμπιανη	ετών 20
	Γ' τάξη Γυμνασίου	
Νικόλαος Δ. Βενζαδές	Βούρμπιανη	ετών 17

Νικόλαος Ι. Ζαφειρίδης	Πρεμετή	ετών 20
Ευριπίδης Ζ. Σούρλας	Πυρσόγιαννη	ετών 18
Δημήτριος Γ. Σύγκελος	Πρεμετή	ετών
Β' τάξη Γυμνασίου		
Παύλος Θ. Δόβας	Κόνιτσα	ετών 14
Σόλων Δ. Ζεϊνος	Κλειδονιάουσα	ετών 18
Αθανάσιος Μ. Παπαθανασίου	Πάπιγκο	ετών 16
Α' τάξη Γυμνασίου		
Ευάγγελος Δ. Ζέκας	Σαμαρίνα	ετών 15
Χαράλ. Χ. Ιατρίδης	Πυρσόγιαννη	ετών 15
Βασίλειος Κ. Τζαλόπουλος	Μόλιστα	ετών 15
Β' τάξη Δημοτ. Σχολείου		
Κων/νος Ν. Ζέκας	Σαμαρίνα	ετών 16
Α' Δημοτ. Σχολείου		
Ευάγγελος Ηγουμενίδης	Ιωάννινα Κόνιτσα	ετών ;
Αλέξανδρος Δ. Ηγουμενίδης	Ιωάννινα Κόνιτσα	ετών ;
Κων/νος Θ. Δόβας	Ιωάννινα Κόνιτσα	ετών 10
Πέτρος Θ. Δόβας	Ιωάννινα Κόνιτσα	ετών 11
Σχολ. Έτος 1909-1910		
Δ' Γυμνασίου		
Νικόλαος Ι. Ζαφειριάδης	Πρεμετή	ετών 21
Ευριπίδης Ζ. Σούρλα	Πυρσόγιαννη	ετών 20
Δημήτριος Γ. Σύγκελος	Πρεμετή	ετών 22
Χριστόδ. Ζ. Ξεινός	Μόλιστα	ετών 19
Γ' τάξη Γυμνασίου		
Νικόλαος Δ. Βενζαδές	Ιωάννινα Βούρμπιανη	ετών 18
Παύλος Θ. Δόβας	Κόνιτσα	ετών 15
Σόλων Δ. Ζεϊνος	Κλειδωνιάουσα	ετών 19
Αθανάσ. Μ. Παπαθανασίου	Πάπιγκο	ετών 17
Β' τάξη Γυμνασίου		
Βασίλειος Δ. Ξιφτέρης	Μόλιστα	ετών 17
Βασίλειος Τζαλόπουλος	Μόλιστα	ετών 16
Ιωάννης Παπαβασιλείου	Βούρμπιανη	ετών 17
Δημήτριος Φίλιος	Διπαλίτσα	ετών 17
Α' τάξη Γυμνασίου		
Ιωάννης Λαζαρίδης	Πάπιγκο	ετών 14
Γ' τάξη Δημ. Σχολείου		
Αριστοτέλης Χρ. Σωτηριάδης	Τεπελένι	ετών 15

Θεμιστοκλής Γ. Σύγγελος	Πρεμετή	ειών 14
Κίμων Γ. Τσούκαλης	Αυλώνα Βούρμπιανης	ειών 13

Β' Δημοτ. Σχολείου

Πέτρος Θ. Δόβας	Κόνιτσα	ειών 12
Κων/νος Θ. Δόβας	Κόνιτσα	ειών 11
Κων/νος Ν. Ζέκας	Σαμαρίνα	ειών 17

Τάξη Α' Δημοτ. Σχολείου

Θεοφάνης Γ. Γιόσης	Βούρμπιανη	ειών 11
Γεώργιος Α. Μπίμπης	Πρεμετή	ειών 15
Ιωάννης Δημ. Χατζημπύρος	Σαμαρίνα	ειών 12

Σχολ. έτος 1910-1911**Δ' Γυμνασίου**

Νικόλαος Δ. Βενζαδές	Ιωάννινα Βούρμπιανη	ειών 19
Παύλος Θ. Δόβας	Κόνιτσα	ειών 16
Νικόλαος Ι. Ζαφειρίδης	Πρεμετή	ειών 22
Αθανάσ. Μ. Παπαθανασίου	Πάπιγκο	ειών 18

Γ' τάξη Γυμνασίου

Βασίλειος Δ. Ξιφτέρης	Μόλιστα	ειών 18
Βασίλειος Τζαλόπουλος	Μόλιστα	ειών 17
Ιωάννης Παπαβασιλείου	Βούρμπιανη	ειών 18

Β' τάξη Γυμνασίου

Ιωάννης Λ. Λαζαρίδης	Πάπιγκο	ειών 15
Γεώργιος Φιλίπ. Μήλιος	Κόνιτσα	ειών 15
Νικόλαος Ευαγ. Ξεινός	Μόλιστα	ειών 16

Α' τάξη Γυμνασίου

Δημήτριος Λ. Δημάρατος	Βούρμπιανη	ειών 14
Αριστείδης Α. Τσανάκα	Βούρμπιανη	ειών 15
Κίμων Χ. Τσούκαλης	Αυλώνα Βούρμπιανη	ειών 14
Αριστοτέλης Χρ. Σωτηριάδης	Τεπελένι	ειών 16

Γ' τάξη Δημοτ. Σχολείου

Κων/νος Θ. Δόβας	Κόνιτσα	ειών 12
Πέτρος Θ. Δόβας	Κόνιτσα	ειών 13
Δημήτριος Αρ. Παπάς	Κόνιτσα	ειών 14
Θεμιστ. Γ. Σύγκελος	Πρεμετή	ειών 15

Β' Δημοτ. Σχολείου

Θεοφάνης Γ. Γιόσης	Βούρμπιανη	ειών 12
Γεώργιος Α. Μπίμπης	Πρεμετή	ειών 16
Ιωάννης Δ. Χατζημπύρος	Σαμαρίνα	ειών 13

	Α΄ Δημοτ. Σχολείου	
Νικόλαος Αρ. Τσουρίδης	Πρεμετή	ετών 13
Μιχ. Σπυρ. Ζαφειρίδης	Πρεμετή	ετών 14
Θωμάς Β. Καζαμίας	Ιωάννινα Τούρναβον	ετών 10

Σχολ. Έτος 1911-1912**Δ΄ τάξη Γυμνασίου**

Νικόλαος Γρ. Γέτσης	Βεράτιον	ετών 18
Ιωάννης Παπαβασιλείου	Βούρμπιανη	ετών 19
Βασίλειος Κ. Τζαλόπουλος	Μόλιστα	ετών 18

Γ΄ τάξη Γυμνασίου

Βασίλειος Δ. Ξιφτέρης	Μόλιστα	ετών 19
Περικλής Οικονόμου	Βεράτιον	ετών 20
Όθων Παπαπακώστας	Κόνιτσα	ετών 16

Β΄ τάξη Γυμνασίου

Δημήτριος Λ. Δημάρατος	Βούρμπιανη	ετών 15
Δημήτριος Αρ. Παπάς	Κόνιτσα	ετών 16
Αριστοτ. Χρ. Σωτηριάδης	Τεπελένι	ετών 17
Γεώργιος Κατσικόπουλος	Παλαιοσέλι	ετών 16
Κων/νος Δ. Λάβδας	Βεράτιον	ετών 16
Μιλτιάδης Θ. Μουζάς	Πάπιγκο	ετών 16
Παναγιώτης Θ. Φείδης	Αργυρόκαστρο	ετών 16

Γ΄ Τάξη Δημοτ. Σχολείου

Θεοφάνης Γ. Γιόσης	Βούρμπιανη	ετών 13
Φίλιππος Κ. Μπίσκας	Βεράτι	ετών 15
Αλέξανδρος Μ. Παπαθανασίου	Πάπιγκο	ετών 13
Δημήτριος Σ. Σταυρίδης	Λεσκοβίκιον	ετών 16
Ιωάννης Μ. Χατζημπύρος	Σαμαρίνα	ετών 14
Ιωάννης Μ. Χάτζιος	Βεράτιον	ετών 14

Β΄ τάξη Δημοτικού

Λέων Ι. Μελάς	Ιωάννινα	ετών 13
Ευάγγελος Ν. Ζάχος	Αργυρόκαστρο	ετών 15
Λουκάς Χρ. Καραφύλης	Βεράτιον	ετών 17
Νικόλαος Αργυρ. Τσουρίδης	Πρεμετή	ετών 14

Α΄ τάξη Δημοτ. Σχολείου

Νικόλαος Αν. Τσοφόπουλος	(Σοποτισέλι) Βούρμπιανη	ετών 13
Σωτήριος Μ. Ζούμπος	Ιωάννινα	ετών 11

“ Τέλος Μαθητολογίου ”

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Εκδόθηκαν και κυκλοφορούν 7 νέα βιβλία του αγωνιστή Ηπειρώτη συγγραφέα **Λάμπρου Μάλαμα**.

Τριάντα ολόκληρα χρόνια εκδίδει την αγωνιστική φιλολογική του επιθεώρηση «ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ» ο διακεκριμένος συμπατριώτης μας συγγραφέας Λάμπρος Μάλαμας.

Παράλληλα με αυτή τύπωσε και κυκλοφορεί τον τελευταίο καιρό 7 καινούρια λογοτεχνικά και ιστορικά έργα:

- **Το Χρονικό της Άλωσης του Υπαρκτού Σοσιαλισμού** (πολιτικο-ιστορική έρευνα - μελέτη ντοκουμενταρισμένη σελ. 660).
  - **Η αξία της γυναίκας και το φεμινιστικό κίνημα στην Ευρώπη και στην Ελλάδα.** (Δοκιμιοχρονική έρευνα - μελέτη Σελίδες 112. Προλογίζουν καθηγήτριες του Πανεπιστημίου Αθηνών.
  - **Επιστολικοί Λόγοι** (141 γράμματα προς συγγραφείς και Λογίους σελ. 228).
  - **Εξιχνιάσεις Α'** (τέσσερα δοκιμιοκριτικά θέματα έρευνας - μελέτης σελ. 112)
    - α) Το νόημα και η συνάφεια της Δημοτικής και Βυζαντινής ποίησης και μουσικής.
    - β) Τα βιβλία, η μελέτη και η αξία τους.
    - γ) Αλήθειες για τον πολιτικό του 1821 Ι. Κωλέτη.
    - δ) Θρησκεία - Δεσποτοκρατία και κερδοσκοπία.
  - **Κριτικά διαλογίσματα** (Φιλοσοφικοί στοχασμοί σελ. 96).
  - **Έναν Αύγουστο στις Η.Π.Α.** (ταξιδιωτική λογοτεχνία σελ. 112).
  - **Κατσαντώνης και Κλεφτουριά** (ιστορικό μυθιστόρημα ολόκληρη η εποποιία του τίππειου αγώνα προ του 1821 που προετοίμασε την Επανάσταση του Γένους σελ. 504).
- Θα τα βρείτε στα κεντρικά Βιβλιοπωλεία και στη Διεύθυνση του συγγραφέα: Ανεξαρτησίας 188 Γιάννινα, τ.κ. 454 44 τηλ. 0651 - 22030.

ΔΙΑΓΝΩΣΗ**ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ**

ΕΛΕΥΘ. (ΚΛΑΙΡΗ) Α. ΔΕΣΚΑ - ΖΗΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΙΑΤΡΟΣ ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΟΣ (ΒΙΟΠΑΘΟΛΟΓΟΣ)

ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΘΗΣΑ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΝΔΡΟΛΟΓΙΑ ΣΤΟ
ANDROLOGY DEPT. ΤΟΥ UNIVERSITY HOSPITAL OF GENT, BELGIUM.
ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΕΣ, ΒΙΟΧΗΜΙΚΕΣ, ΟΡΜΟΝΙΚΕΣ
ΑΙΜΑΤΟΛΟΓΙΚΕΣ, ΑΝΟΣΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ.
ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΑΝΔΡΙΚΗΣ ΓΟΝΙΜΟΤΗΤΑΣ.

ΤΗΛ.-FAX Ιατρείου: 47447
ΤΗΛ. Οικείας: 47124

ΔΩΔΩΝΗΣ 24 ,45221
ΙΩΑΝΝΙΝΑ (έναντι ΞΕΝΙΑ)

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ - ΜΕΤΑΚΟΜΙΣΕΙΣ

Σε όλη την Ελλάδα, τιμές προσιτές, πακετάρισμα, αμπαλάρισμα. Δωρεάν αποσυνδέσεις - συνδέσεις ηλεκτρικών συσκευών.

ΤΡΟΜΠΟΥΚΗΣ ΣΠΥΡΟΣ

Τηλ. οικ. 4512904 κιν. 093-458032

Π Ε Ι Ρ Α Ι Α Σ

1^ο ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΡΟΣΚΟΠΩΝ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Στις 28 Νοεμβρίου 1998 στο ξενοδοχείο "Κούγιας" το 1ο Σύστημα Προσκόπων Κόνιτσας διοργάνωσε εκδήλωση για τους κατοίκους της Κόνιτσας με σκοπό τη συγκέντρωση χρημάτων για τις διάφορες δραστηριότητες των προσκόπων. Στην εκδήλωση πρόσφεραν καφέ και γλυκά που έφτιαξαν ευγενικά οι μητέρες των προσκόπων.

Σημαντική ήταν η προσφορά της Επιτροπής Κοινωνικής Συμπαράστασης που αποτελείται από τις κ. κ. Ελένη Ξώνα-Νικολοπούλου, Ουρανία Πηγαδά-Γρατσούνα, Γεωργία Ζδράβου-Γάκη, οι οποίες έδωσαν τον καλύτερο εαυτό τους για την εκπλήρωση της εκδήλωσης. Υπέροχες ήταν οι κάρτες που ζωγράφισαν και πουλήθηκαν στην εορταγορά μαζί με άλλα χειροτεχνήματα των προσκόπων της Κόνιτσας. Η προσέλευση των κατοίκων της Κόνιτσας εξέπληξε όλους. Πάντα βέβαια υπάρχει το περιθώριο για μεγαλύτερο αγκάλιασμα του προσκοπισμού από τους κατοίκους της Κόνιτσας.

Ο προσκοπισμός προσφέρει πολλά στα παιδιά.

Στην εκδήλωση παραβρέθηκαν ο Πρωτοσύγγελλος της Μητροπόλεως Κονίτσης πατηρ Ιωήλ και ο δήμαρχος κ. Μάκης Χατζνεφραιμίδης. Ακόμα γονείς και φίλοι των παιδιών.

Στην Κόνιτσα λειτουργούν τμήματα προσκόπων στο Κέντρο Νεότητας κάθε Παρασκευή 5-8 μ.μ.

Διαθέτουμε τσίπουρο γνήσιο, άριστης ποιότητας από ντόπια σταφύλια.
Δημ. Στεφάνου Κόνιτσα
Τηλ. (0655) 22797

Σολόχοπια
Βοζαρτινής & Λαϊκής Τέχνης
Γιάννης Σινάνης
Επταχώρι
Τηλ. 0467-84137 & 84127

*Η Σ.Ε. εύχεται στους συνδρομητές
και φίλους του περιοδικού μας,
χαρούμενο και ειρηνικό το 1999.*

Η ΘΕΥΑ ΤΙΜΗΣΕ ΤΟΝ ΠΡΟΣΤΑΤΗ ΤΗΣ

Όπως κάθε χρόνο, το ίδιο και φέτος με πρωτοβουλία του συλλόγου μας, τιμήθηκε η γιορτή του Αγίου Νικολάου που θεωρείται προστάτης του χωριού μας και ο σύλλογός μας φέρνει το όνομά του.

Η αρτοκλασία έγινε στην εκκλησία της Χρυσοσπηλιώτισσας και τους άρτους πρόσφερε η Μαριάνθη Λάζου και τα παιδιά της Κώστας και Θανάσης. Ο καιρός ήταν καλός και μας βοήθησε να ιδούμε ο ένας τον άλλον πριν μπούμε στην εκκλησία, να αλλάξουμε χαιρετούρες, να ρωτήσουμε και να μάθουμε πως είμαστε, γιατί είναι η πρώτη μας συνάντηση μετά το καλοκαίρι στο χωριό και είναι αυτονόητο ότι είχαμε να ρωτήσουμε πολλά. Φυσικό είναι ότι στο κέντρο της συζήτησης ήταν το χωριό, πως πήγαν και φέτος τα τσίπουρα, γιατί λίγοι είχαμε την τύχη να είμαστε στο χωριό εκείνη την περίοδο.

Η λειτουργία τέλειωσε, ο άρτος μοιράστηκε και στα "αμίλητα" τα Λαζούλια έδιναν και από λίγο καλοβγαλμένο τσίπουρο απ' αυτό που έβγαλαν εφέτος. Πληρώσαμε και τη συνδρομή μας. Ο σύλλογος φέτος δεν έβγαλε ημερολόγια όπως έκανε κάθε χρόνο και όπως μας είπαν μας ετοιμάζουν κάποια ευχάριστη έκπληξη που θα μας την παρουσιάσουν τον άλλο μήνα στη γενική συνέλευση.

Φεύγοντας, αποχαιρετούσαμε ο ένας τον άλλον με τις καλύτερες ευχές για τις γιορτές και τον καινούργιο χρόνο που μας έρχεται με την πεποίθηση να βρεθούμε ξανά όλοι στη γενική συνέλευση του συλλόγου μας.

Για να είμαι ειλικρινής, χάρηκα για την επτυχία αυτής της εκδήλωσης, γιατί η συμμετοχή μας -και ιδιαίτερα της νεολαίας μας- ξεπέρασε κάθε προοπτική. Μακάρι και στη γενική συνέλευση του συλλόγου μας νάχουμε τέτοια συμμετοχή.

ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ,
ΚΑΛΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ ΚΑΙ ΚΑΛΗ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ.

Π Ω Λ Ε Ι Τ Α Ι

Το τριώροφο κτίριο που στεγάζεται το Αστυνομικό Τμήμα Κονίτισης, πλήρως ανακαινισμένο και εκσυγχρονισμένο.

Εμβαδόν κτιρίου 380 τετρ. μέτρα.

Εμβαδόν οικοπέδου 1.300 τετρ. μέτρα.

Συντελεστής δομήσεως 0.80.

Οικοδομούνται συνολικά 1.040 τετρ. μέτρα συν τα ημιυπόγεια.

Πληροφορίες:

Τηλ. **01-7517136, 01-7525301**

ΣΧΟΛΙΑ

Το ρέμα του Μπέρκου

Όλοι γνωρίζουμε αγαπτοί Κονιτσιώτες το μεγάλο ρέμα του Μπέρκου με τα πυκνά πλατάνια που κατά την θερινή περίοδο μας σκεπάζουν με την πανέμορφη σκιά και την δροσιά τους.

Αυτό πάντα πρέπει να έχει κατά νου ο Δήμος όταν κάποτε γίνει η μελέτη για την αξιοποίηση του Μπέρκου.

Όπως έχουμε συζητήσει στο Δημαρχείο, ο Δήμαρχος μου υποσχέθηκε πως θα εξετάσει το θέμα με τους μηχανικούς του Δήμου για να μπορέσουμε με τον τρόπο αυτό να κλείσουμε την παράνομη χωματερή που υπάρχει δίπλα μας και να δώσουμε ομορφιά στο ρέμα του Μπέρκου.

Επειδή ο Δήμαρχος έχει πολλές και μεγάλες φροντίδες γιαυτό θεώρησα σκόπιμο να τον υπενθυμίσω ξανά πάνω στο θέμα αυτό και είμαι βέβαιος πως θα επιληφθεί του θέματος. Ας μην ξεχνούμε πως σ' όλα τα θέματα υπάρχει λύση αρκεί να υπάρχει θέληση.

Στο σημείο αυτό ίσως κάνει κάποιος το εξής ερώτημα. Μα καλά, εδώ έχουμε άλλα έργα πιο σοβαρά να αποπερατώσουμε, με το ρέμα θα ασχοληθούμε; Η απάντηση είναι έτοιμη: Εάν μπορέσει ο Δήμος να κάνει την αξιοποίηση που πρέπει και όπως τα πρότεινα στον Δήμαρχο, τότε θα εξαφανιστεί οριστικά και θα μπει λουκέτο στην ανδιαστική χωματερή του Μπέρκου και από τόπος σκουπιδιών θα γίνει χώρος δροσιάς και αναψυχής.

Ας ευχηθούμε όλοι μας να ξεπεράσουμε τα εμπόδια και να γίνει.

Εζνεπίδης Λουκάς

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

- 12/11 Βροχές και χιόνια στα βουνά.
- 17/11 Με ομιλίες στα Σχολεία τιμήθηκε η Επέτειος της εξέγερσης του Πολυτεχνείου.

Στις 20-23 πολλή βροχή έπεσε στην περιοχή μας και τα χιόνια κατέβηκαν χαμηλά, ως τα ορεινά χωριά του Γράμμου και του Σμόλικα.

- Βροχές και χιόνια έπεσαν στην περιοχή μας κατά το πρώτο δεκαήμερο του Δεκεμβρίου.

- Στις 8/12 χιόνισε στα χωριά και στην Κόνιτσα. Επακολούθησε παγωνιά με 7ο βαθμούς κάτω από το μηδέν.

- Το Σάββατο, 5/12, ο Σύλλογος γονέων και κηδεμόνων του 3ου Δημ. Σχολείου Κόνιτσας, πραγματοποίησε εκδήλωση στο κέντρο "Πλατανάκια" με ορχήστρα.

- Ο Αγροτ. οινοποιητικός συνεταιρισμός Μολυβδοσκεπάστης ξαναγιόρτασε φέτος στις 6/12 με επίσκεψη στο "ΚΑΖΑΝΑΡΙΟ" στις πηγές Αγ. Γεωργίου και δεξίωση στην αίθουσα του Κοινοτ. Ξενοδοχείου όπου προσφέρθηκαν σπιτικοί μεζέδες και άφθονο τσίπουρο. Ακολούθησε λαϊκό ξεφάντωμα με παραδοσιακή δημοτική ορχήστρα.

- Στις 28 Νοεμβρίου στο ξενοδοχείο "ΚΟΥΓΙΑΣ" το 1ο Σύστημα προσκόπων Κόνιτσας διοργάνωσε εκδήλωση στην οποία παρευρέθηκαν αρκετοί Κονιτσιώτες.

- Στις 20/12 επισκέφτηκε το Δελβινάκι ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης κ. Πετσάλνικος ο οποίος άκουσε τα αιτήματα των κατοίκων της περιοχής και ανακοίνωσε τα μέτρα για την καλύτερη επιτήρηση της παραμεθόριας περιοχής. Στην συνάντηση αυτή ήταν παρόντες και ο Μητροπολίτης καθώς και ο Δήμαρχος Κόνιτσας.

• Το απόγευμα της 20 Δεκεμβρίου στην αίθουσα του Δημαρχείου Κόνιτσας έκανε την πρώτη της εμφάνιση η χορωδία Βυζαντινής μουσικής της Ι. Μητρόπολης η οποία έψαλε Βυζαντινούς Χριστουγεννιάτικους ύμνους καθώς και κάλαντα από διάφορες περιοχές της Ελλάδας υπό τη διεύθυνση του κ. Καραβίδα.

• Άγνωστοι άνοιξαν την εκκλησία του Αγ. Αθανασίου στην Αετόπετρα και αφήρρισαν Ευγγέλια, εικόνες κ.α.

• Στις 26/12/98 ο Πολιτιστικός Σύλλογος «Άγιος Νικόλαος» πραγματοποίησε χορό στο κέντρο «Πλατανάκια».

• Στις 28/12/98 ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας κ. Α. Τσοχατζόπουλος επισκέφθηκε το μεθοριακό φυλάκιο Μολυβδοσκεπάστης.

****

Νέα από το Δίστρατο

του Κώστα Γ. Παγανιά

Στις Δημοτικές και Κοινοτικές Εκλογές που έγιναν στις 11 Οκτώβρη, στην Κοινότητά μας νικητής αναδείχθηκε ο Συνδυασμός του Ευθυμίου Γούλα «Πρόοδος Δίστρατο 2.000».

Αναλυτικά προέκυψαν τα εξής αποτελέσματα:

Ο συνδυασμός «ΠΡΟΟΔΟΣ - ΔΙΣΤΡΑΤΟ 2.000» έλαβε 284 ψήφους.

Γούλας Κ. Ευθύμιος

Πρόεδρος Κοινότητος

Γκόγκος Ε. Στέργιος, 52 ψήφοι

Οικονόμου Δ. Ιωάννης, 19 ψήφοι

Παπαευθυμίου Ε. Ιωάννης, 13 ψήφοι

Πίσπας Κ. Δημήτριος, 48 ψήφοι

Σβάρνας Ε. Ηλίας, 48 ψήφοι

Σπανός Θ. Αθανάσιος 77 ψήφοι

Τσώνας Α. Ιωάννης 20 ψήφοι

Ο Συνδυασμός «Ενωτική Κίνηση Διστρατού» έλαβε 179 ψήφους:

Ντασταμάνης Χ. Ιωάννης
Γαλάνης Ε. Ιωάννης, 9 ψήφοι
Μαΐπας Δ. Νίκος, 26 ψήφοι
Μαΐπας Γ. Πασχάλης 46 ψήφοι
Πίσπας Ε. Γεώργιος, 38 ψήφοι
Τάσιος Η. Γεώργιος 37 ψήφοι
Τριψιάνος Ν. Γεώργιος, 11 ψήφοι
Τσιάρος Δ. Νικόλαος, 7 ψήφοι

• Ο χωριανός μας Μπάρμπας Σ. Χριστόφορος εκλέχτηκε δημοτικός σύμβουλος στο Δήμο Κόνιτσας.

• Κλειστός για ένα και πλέον μήνα παρέμεινε ο δρόμος Δίστρατο - χιονοδρόμιο Βασιλίτσας λόγω των χιονοπτώσεων. Τελικά στις 15 Δεκέμβρη τα χιόνια καθαρίστηκαν.

(Σχόλιο) Κάθε πέρσι και καλύτερα κάθε φέτος και χειρότερα.

• Για την περίοδο των εορτών Χριστουγέννων και Πρωτοχρονιάς όλα τα ενοικιαζόμενα δωμάτια ήταν υπερπλήρη. Παρατηρήθηκε μεγάλη προσέλευση επισκεπτών, όμως με την υπάρχουσα υποδομή δεν μπόρεσαν να εξυπηρετηθούν όλοι.

• Σε απόλυτη αρμονία με το πνεύμα των ημερών στολίστηκε η πλατεία του χωριού μας. Φάτνη, αϊ βασίληδες, λαμπιόνια, έδιναν ένα ξεχωριστό χρώμα και προκάλεσαν το ενδιαφέρον μικρό και μεγάλο.

Νέα από τη Θεσσαλονίκη

• Στην αίθουσα της Ηπειρ. Εστίας Θεσ/νίκης έγινε στις 29/11 η εκλογοαπολογιστική γενική συνέλευση του Συνδέσμου Βουρμπιανικών Θεσσαλονίκης. Αφού εγκρίθηκαν τα πεπραγμένα της προηγούμενης Διοίκησης, εκλέχτηκαν οι παρακάτω:

Αντώνιος Τράντας Πρόεδρος

Αικατερίνη Δημάρατου Γραμματέας
 Δημήτριος Μήγιος Ταμίας
 Κων/νος Βενζαδές, Υβόνη Δόδη, Βασ.
 Τράντας και Στέλλα Λουλούδη, μέλη.

Οφείλουμε να συγχαρούμε και να ευχαριστήσουμε τα μέλη του Δ.Σ. για τη δραστηριότητά τους. Εκτός των άλλων, πραγματοποίησαν τρεις εκδρομές στις Πρέσπες, στην Καλαμπάκα και στο Πήλιο που ευχαρίστησαν όλους τους εκδρομείς. Επίσης με έξοδα του Συνδέσμου μας έγινε στη Βούρμπιανη μια παραδοσιακή βρύση μπροστά στην κεντρική εκκλησία του χωριού.

Τους ευχόμαστε μεγαλύτερη δραστηριότητα.

Γιώργος Ψύλλας

Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
 ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΟΣ
 «ΗΡΑΚΛΗ Γ. ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΙΔΗ»

Α ν α κ ο ι ν ώ ν ε ι

ότι σύμφωνα με τη βούληση του διαθέτη, αειμνήστου Ηρακλή Γ. Παπαχρηστίδη κατά το έτος 1998 προικοδοτήθηκαν δύο ορφανά κορίτσια από την περιφέρεια Κόνιτσας με το ποσό των 500.000 δρχ. το καθένα.

Επίσης ενισχύθηκαν 36 αριστούχοι μαθητές του Λυκείου και Γυμνασίου Κόνιτσας με το ποσό των 50.000 δρχ. ο καθένας.

Τα σχετικά βιβλιάρια θα διανεμηθούν στους δικαιούχους εντός του Ιανουαρίου 1999 με την ευχή να αριστεύουν πάντοτε.

ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

• Θεωρώ υποχρέωση να ευχαριστήσω δημόσια μέσω του περιοδικού "ΚΟΝΙΤΣΑ" τον καλλιπέχνη λιθοξόο και φί-

λο του χωριού μας Σπύρο Βαλτά από την Πυρσόγιαννη, για την ευγενή προσφορά του μιας πετροπελεκητής κρήνης στην κεντρική βρύση του χωριού μας.

Λαγκάδα 29-11-1998

Ιωάννης Ντίνης

Αντ/δρος Κοιν/τας, Συντ. Γραμματέας

• Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Κόνιτσας "Άγιος -Νικόλαος" ευχαριστεί τον κο Παπαχρηστίδη Γεώργιο για το χρηματικό ποσό που πρόσφερε στο Σύλλογό μας.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις

• Ο Βασίλης και η Φιλάνθη Παπαδιαμάντη απόκτησαν στα Γιάννινα αγοράκι.

• Ο Αντώνης και η Μαρία Ζούνη απόκτησαν κοριτσάκι στην Αθήνα στις 17/11.

• Στα Γιάννινα ο Θανάσης και η Μαρία Χριστοπούλου απόκτησαν στις 22/11 αγοράκι.

• Στις 30 Οκτώβρη απέκτησαν κοριτσάκι ο Γιώργος και η Κατερίνα Πίσπα στο Δίστρατο.

• Στις 3/11 στο Δίστρατο ο Κώστας και η Άννα Παγανιά απέκτησαν κοριτσάκι.

Βαπτίσεις

Στις 30/8, ο Δημήτρης και η Στεργιανή Σωτηριάδη βάφτισαν στην Κόνιτσα το κοριτσάκι τους. Όνομα: Ιωάννα.

• Στις 6/9 βάφτισαν στην Κόνιτσα ο Γιάννης και η Χρύσα Κυρίση το αγοράκι τους.

Όνομα: Κωσταντίνος

• Στις 6/9 ο Νικόλαος και η Βασιλική Μποζίκη βάφτισαν στην Κόνιτσα το αγοράκι τους. Όνομα.

- Στις 13/9, ο Στέφανος και η Κατερίνα Μουρεχίδη βάφτισαν στην Κόνιτσα το αγοράκι τους. Όνομα: Βασίλειος.

- Στις 20/9 ο Θωμάς και η Ελένη Μήτσιου βάφτισαν στην Κόνιτσα το αγοράκι τους. Όνομα: Σεβαστιανός.

- Ο Δημήτρης και η Ελένη βάφτισαν στην Κόνιτσα στις 26/7 το κοριτσάκι τους. Όνομα: Παρασκευή.

- Στις 27/9 βάφτισαν στην Κόνιτσα το κοριτσάκι τους ο Κώστας και η Φερενίκη Κλούρα. Όνομα: Αθανασία.

- Στις 25/9 βάφτισαν στην Κόνιτσα το κοριτσάκι τους ο Παντελής και η Μαίρη Κυρίση. Όνομα: Αλεξάνδρα.

- Στο Δίστρατο:

Ο Νίκος και η Σοφία Παπαευθυμίου βάφτισαν την κόρη τους: όνομα Ειρήνη.

- Ο Γιάννης και η Γιαννούλα Ντασταμάνη βάφτισαν την κόρη τους: όνομα Γεωργία.

- Ο Νίκος και η Σοφία Συργιάννη βάφτισαν το αγόρι τους όνομα Μάριος-Αδάμ.

- Ο Νίκος και η Όλγα Τσώνα βάφτισαν την κόρη τους όνομα: Κωνσταντινιά.

Αρραβώνες

Αρραβωνιάστηκαν στην Κόνιτσα στις 19/12 ο Θεόδωρος Μαλάμης και η Αναστασία Χουρσάν.

- Στις 26/12 αρραβωνιάστηκαν στην Κόνιτσα ο Γιάννης Κυριτζόγλου και η Χριστίνα Τzáλλα.

Γάμοι

Στις 22/8 έγιναν στην Κόνιτσα οι γάμοι του Χρήστου Καρακατσάνη και της Μαρίας Γιώτη.

Θάνατοι

- Στις 29/8 πέθανε στα Γιάννινα και κηδεύτηκε στο χωριό του Ηλιόρραχη ο

Γιάννης Χ. Καρράς.

- Στις 9/10 πέθανε στο Δίστρατο η Δέσποινα Ι. Παπαχρήστου 87 χρονών.

- Στις 29/10 πέθανε στα Γιάννινα και κηδεύτηκε στο χωριό του Αγ. Παρασκευή ο Ιερομόναχος Στέφανος Φωτιάδης σε ηλικία 71 ετών.

Στην κηδεία του παρέστησαν οι Μητροπολίτες Ιωαννίνων και Κόνιτσας.

- Στις 4/11 πέθανε στην Κόνιτσα ο Αθανάσιος Αθανασίου ετών 83.

- Στις 10/11 πέθανε στην Κόνιτσα ο Γιώργος Πασχαλής ετών 75.

- Στις 15/11 πέθανε στη Μολυβδοσκέπαστη ο Μιλτιάδης Βλάχος 93 ετών.

- Στις 11/11 πέθανε και κηδεύτηκε στη Δροσοπηγή ο Μιχάλης Κρανικούλης - αντιπρόεδρος της Κοινότητας 69 ετών.

- 20/11 πέθανε στο Μάζι ο Παναγιώτης Χ. Κοτσιαύτης ετών 76.

- Σε ηλικία 79 ετών πέθανε στις 22/11, στη Δροσοπηγή, η Μαρία Γ. Κωτσίνα.

- Στην Πουρνιά πέθανε στις 24/11 ο Βασίλης Διακόπουλος ετών 66.

- Στην Κόνιτσα πέθανε στις 25/11 ο Αντώνης Νίτσας ετών 87.

- Στα Γιάννινα πέθανε ο Νικόλαος Γιούτσιος ετών 60 και κηδεύτηκε στην Αγ. Παρασκευή στις 10/12.

- Στις 13/12 πέθανε στην Κόνιτσα η Σοφία Ντήμα ή Δήμα ετών 86.

- Στις 21/12 πέθανε στην Λάρισα ο Ανέστης Τσιώτος ετών 85 από τους Πάδες.

- Στις 22/12 πέθανε στο Δίστρατο η Μαρία Αθανασίου 82 ετών.

- Στην Αθήνα πέθανε στις 28/11 ο Βασίλης Παπαδημητρίου ετών 73 από το Γανναδιό. Ο Β.Π. υπεραγαπούσε το χωριό του και τον περισσότερο καιρό έμενε σ' αυτό, πάντα πρόθυμος να εξυπηρετεί όλους τους συγχωριανούς του. Ο χαμός του αφήνει μεγάλο κενό.

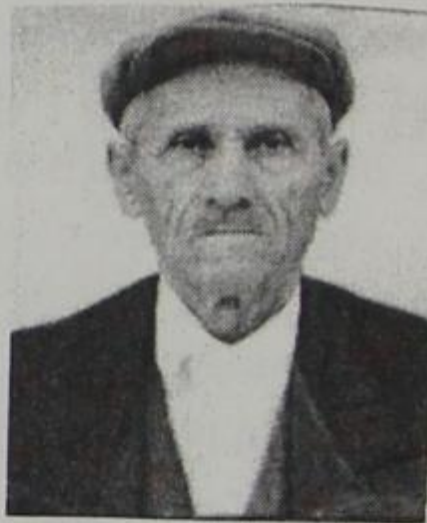
• Στη μνήμη της αγαπημένης και αξέχαστης μανούλας μου που έφυγε απ' αυτόν τον κόσμο πριν 31 χρόνια προσφέρω 12 χιλ. δρχ. στο Γηροκομείο Κόνιτσας και 5.000 δρχ. στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ"

Αχιλ. Νάτσης-Αθήνα

Κων/νος Γρ. Χούπιας

Γεννήθηκε στην Πηγή (Πεκλάρη) το 1896 και πέθανε στις 3/11/98 υπεραιωνόβιος.

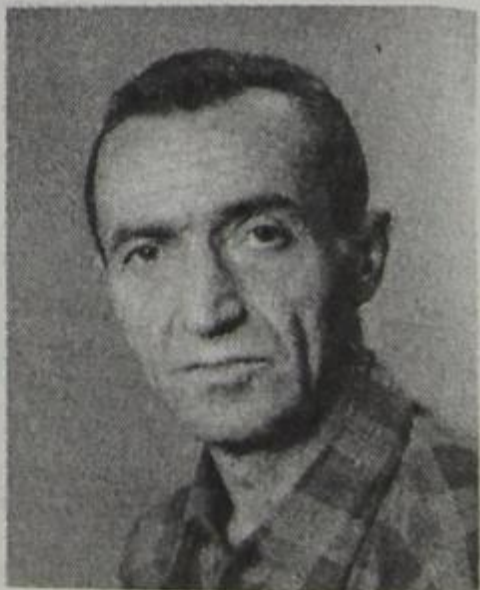

Ήταν ένας από τους καλύτερους χτιστάδες της επαρχίας Κόνιτσας, με άριστη κοινωνική συμπεριφορά, καλός οικογενειάρχης και όπου εργάστηκε άφησε τις καλύτερες εντυπώσεις. Διετέλεσε δεξιός ψάλτης στον Ιερό Ναό του Αγ. Γεωργίου.

Τα παιδιά του Αλεξάνδρα, Παναγιώτης, Γιώργος, Άννα και Μαρία, στη μνήμη του προσφέρουν 10.000 δρχ. στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ".

Στο τελευταίο ταξίδι

Στις 18 Νοέμβρη έφυγες πατέρα για ταξίδι χωρίς επιστροφή. Ύστερ' από ένα χρόνο πάλης με την αρρώστια, συμβιβάστηκες, παραδόθηκες. Δυο ευχές θέλω να πω στη μνήμη σου σαν επικήδειο, σαν μνημόσυνο για ό,τι χάσαμε οριστικά. Μακάρι ν' αγα-

πήσουμε κι εμείς λίγο ό,τι εσύ με τόσο πάθος αγάπησες: τα φυτά, τα δένδρα, τη φύση, την ελευθερία, τις ιδέες. Το περιβόλι που ήταν ο τροφοδότης κι ο παράδεισος της παιδικής μας ηλικίας, χορτάρισε, ορφάνεψε. Ποιός θα σ' αντικαταστήσει στην τέχνη και στην αγάπη πούχες γι αυτό; Ποιός θα δώσει τις γνώσεις που με τόση απλοχεριά κι ανιδιοτέλεια έδινες σ' όποιον σου τις ζητούσε. Τώρα όλα πουλιούνται αντί χρηματικού τιμήματος.

Εσύ θεωρούσες ασέβεια κι ιεροσυλία να εμπορεύεσαι ό,τι αγαπούσες. Ήσουν απ' τους τελευταίους περήφανους ιδεολόγους της γενιάς σου.

Σε θαυμάζαμε και θάμαστε πάντα περήφανοι για σένα. Σου εύχομαι να βρεις κι εκεί που πας ένα περιβόλι να το καλλιεργείς και να τ' αγαπάς για να περνάς καλά κι ευτυχισμένα.

Δεν θα σε ξεχάσουμε ποτέ.

Η κόρη σου Αγνή Πασχάλη

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Νοέμβριος	Δεκέμβριος	
Ελαχ. θερμ.	-2.8	-7.2
Μεγ. θερμ.	21.8	16.8
Σχ. υγρ.	73%	83%
Ύψος βροχής	217.2m.m	102.4mm

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ (11/10/98)

(Αποτελεσμάτων συνέχεια)

Δήμος Κόνιτσας

Γραμμένοι 9.114. Ψήφισαν 5.099. Άνδρες: 2.590. Γυναίκες: 2.509.

Έγκυρα: 4.030

Έλαβαν:

Α. "ΚΟΝΙΤΣΑ-ΚΑΙΝΟΥΡΙΑ ΑΡΧΗ" Επικεφ. Χρ. Μ. Φασούλης: 778

Β. "ΕΝΩΤΙΚΗ ΔΗΜ. ΚΙΝΗΣΗ" Επικεφ. Προδ. Χατζνεφραιμίδης: 2.810

Γ. "ΚΙΝΗΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΟΝΙΤΣΑ, Επικεφ. Χαραλ. Γ. Μακόπουλος: 1.342

ΔΗΜΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΕΚΛΟΓΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

	ΚΑΙΝ. ΑΡΧΗ ΕΝΩΤ. Δ. ΚΙΝΗΣΗ	ΚΙΝ. ΠΟΛΙΤΩΝ
259 Ανδρών Κόνιτσας	52	150
260 Ανδρών Κόνιτσας	51	203
261 Γυναικών Κόνιτσας	66	139
262 Γυναικών Κόνιτσας	54	190
263 Μικτό Κόνιτσας	60	234
264 Αγ. Βαρβάρας	9	32
265 Αγ. Παρασκευής	2	-
266 Αγ. Παρασκευής	1	-
267 Αετόπετρας	45	118
268 Αηδονοχωρίου	64	54
269 Αμαράντου	5	125
270 Αρμάτων	15	23
271 Γανναδιού	1	78
272 Ελευθέρου	31	114
273 Εξοχής	21	62
274 Ηλιόρραχης	36	94
275 Καβασίων	7	53
276 Καλλιθέας	44	142
277 Κλειδωνιάς	50	129
278 Μαζίου	15	138
279 Μελισσόπετρας	25	106
280 Μόλιστας	1	42
281 Μολυβδοσκεπάστης	23	36
282 Μοναστηρίου	5	47

283 Νικάνορας	17	56	25
284 Πάδων	1	16	47
285 Παλαιοσελίου	38	92	55
286 Πηγής	31	156	71
287 Πουρνιάς	7	84	47
288 Πύργου	1	117	69

ΔΗΜΟΣ ΜΑΣΤΟΡΟΧΩΡΙΩΝ

	ΜΑΣΤ/ΧΩΡΙΑ	ΕΝΩΤ. ΠΡΩΤ.	ΔΗΜ. ΜΕΤΩΠΟ
	Γρ. Α. Παπανώτης	Χρ. Γ. Φασούλης	Γεωργ. Ν. Ζήνδρος
289 Ασημοχώρι	69	38	10
290 Βούρμπιανης	70	79	1
291 Γοργοποτάμου	68	48	0
292 Δροσοπηγής	96	152	52
293 Καστανέας	117	122	9
294 Κεφαλοχωρίου	108	153	28
295 Λαγκάδας	156	92	6
296 Οξυάς	26	64	12
297 Πλαγιάς	42	82	72
298 Πληκατίου	170	36	1
299 Πυρσόγιαννης	229	27	42
300 Χιονιάδων	75	4	0

* Τα στοιχεία πήραμε από την Νομαρχία όπως επικυρώθηκαν από το Πρωτοδικείο.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Κοκκινάκη Βασιλική U.S.A. Δολ.	40	Μανώλης Πέτρος Θεσ/νίκη	2.000
Λιάπη Ερασμία U.S.A. Δολ.	100	Τζώτης Φώτιος Θεσ/νίκη	3.000
	Δρχ.	Ντάφνη Βασιλική Θεσ/νίκη	2.000
Μωυσίδης Χαραλ. Γερμανία	6.000	Λέτσιος Δημ. Θεσ/νίκη	3.000
Γιαννούλης Παύλος Καναδάς	6.000	Ξεφτέρης Ιωάν. Θεσ/νίκη	2.000
Τζιάλλας Ελευθ. U.S.A.	12.000	Ζωγραφάκη Άννα Θεσ/νίκη	1.500
Κυρίτσης Γεωργ. Αυστραλία	6.000	Γιαννούσης Σπύρος Θεσ/νίκη	3.000
Χατζής Παναγ. Αυστραλία	5.000	Ντίνης Δημ. Θεσ/νίκη	3.000
Αθανασίου Χρ. Γερμανία	6.000	Κατσώτα Ασημούλα Θεσ/νίκη	3.000
Παππάς Τιμολέων Γερμανία	6.000	Κίτσιος Κων. Κόνιτσα	2.000
Λούδας Αθανάσιος Αθήνα	2.000	Τούσιος Θωμάς Κόνιτσα	1.500
Λύπη Καίτη Αθήνα	5.000	Βλάνος Παναγ. Κόνιτσα	5.000
Δερδέκη Αικατ. Αθήνα	1.500	Κρυστάλλης Χαρ. Κόνιτσα	1.500
Κωστρούγλου Σάββας Αθήνα	3.000	Χατζής Παναγ. Κόνιτσα	2.000
Ζάρου Ευγενία Αθήνα	4.000	Τζίμα Βασιλική Κόνιτσα	2.000
Ζιώγας Παύλος Αθήνα	3.000	Γκίκα Ροδούλα Κόνιτσα	5.000
Ζούκης Μαργ. Αθήνα	3.000	Λύρας Ταξίαρχος Κόνιτσα	1.500
Ράγγας Γεωργ. Αθήνα	3.000	Κίτσιος Μιχ. Κόνιτσα	2.000
Δημάρατος Σοφ. Αθήνα	3.000	Κρυστάλλης Γεωργ. Κόνιτσα	1.500
Παγούνης Γεωργ. Αθήνα	2.000	Ζώνη Ελένη Κόνιτσα	5.000
Χατζημελετίου Βασ. Αθήνα	5.000	Μουλαΐδης Θωμάς Κόνιτσα	2.000
Βαζούκης Δημ. Αθήνα	5.000	Γαργάλα Μαρίνα Κόνιτσα	2.000
Βαζούκης Θ. Δημ. Αθήνα	5.000	Σέρρας Ιωάννης Κόνιτσα	2.000
Βουρδούκας Στεφ. Αθήνα	5.000	Γκαραβέλα Αριστέα Κόνιτσα	3.000
Κορέτση Όλγα Αθήνα	2.000	Τσιλογιάννης Γεωργ. Κόνιτσα	2.000
Αρβανίτης Θωμάς Αθήνα	2.000	Παπαδημητρίου Γιάννης Ζέρμα	3.000
Ράγγας Σωκρ. Αθήνα	6.000	Νικολάου Σωτ. Καβάσιλα	1.500
Στέρτσου Ανθούλα Αθήνα	1.500	Μάντζιος Παύλος Ηλιόρραχη	3.000
Κράλιος Κων. Αθήνα	5.000	Πορέτσης Μηνάς Εξοχή	5.000
Πολίτης Αγαθ. Αθήνα	1.500	Λέκκα Μαρία Δροσοπηγή	2.000
Παπαχρήστου Ευθ. Αθήνα	2.000	Τζιόβας Θεοφ. κ. Πεδινά	1.500
Γαλάτουλας Ιωαν. Αθήνα	1.500	Τσινός Θωμάς Πρωτόπαππας	2.000
Ζώνη-Κούση Ουρανία Αθήνα	5.000	Κίτσιος Ανδρέας Πηγή	2.000
Σχοινάς Νίκος Αθήνα	5.000	Κατσανούνης Νίκος Γανναδιό	5.000
Μπλιθικιώτας Νίκος Αθήνα	2.000	Τσιλίφης Κων. Εξοχή	1.500
Εξάρχου Αλεξάνδρα Φάληρο	2.000	Ντίνης Ιωάννης Λαγκάδα	3.500
Πορφύρης Νίκος Αθήνα	2.000	Παπαβασιλείου Κων. Ρουσιά	1.500
Δημητριάδου Ελένη Αθήνα	2.500	Γέγιος Κων. Γιάννινα	1.500
Μούχος Νικόλ. Αθήνα	2.000	Μαντέλου Ευρυδ. Γιάννινα	2.000
Αποστολόπουλος Πέτρος Αθήνα	2.500	Μάντζιος Ανδρέας Γιάννινα	2.000
Νικολάου Γαβριήλ Αθήνα	1.500	Γκόγκας Χρ. Γιάννινα	5.000
Νικολάου Βασίλειος Αθήνα	1.500	Ντόκος Βασ. Γιάννινα	3.000
Δούκας Ηλίας Αθήνα	5.000	Λώλη Αλεξάνδρα Γιάννινα	2.000
Οικονόμου - Σταματάκη Ειρ. Αθήνα	10.000	Καραφλιάς Αγγ. Γιάννινα	3.000
Κυπαρίσσης Βασίλης Αθήνα	4.000	Πατσιούρας Αθαν. Γιάννινα	5.000
Τρέσκας Κοσμάς Αθήνα	1.500	Τσιομίδης Βασ. Γιάννινα	2.000
Κίτσιος Σταύρος Αθήνα	3.000	Ιερ. Γέγιος Βασ. Νεοκαισάρεια	2.000
Κωστολιά Ελένη Αθήνα	2.000	Ζακοπούλου Βικτ. Γιάννινα	3.000
Γκότζου Ανθούλα Αθήνα	5.000	Τσόγκας Σπυρ. Λάρισα	2.000
Κόντος Απόστ. Αθήνα	3.500	Σκούφας Γεωργ. Πρέβεζα	2.000
Λιόλιος Απόστ. Αθήνα	3.000	Ζώτος Γεώργ. Βόλος	2.000
Παπαγεωργιάδης Χαρ. Αθήνα	3.000	Ντίνης Πασχάλης Σέρρες	1.500
Δερμιτζάκης Γεωργ. Αθήνα	10.000	Τασούλα Παναγιώτα Τρίκαλα	2.000
Ματσής Θανάσης Αθήνα	4.000	Κυρίτσης Βασίλης Ρόδος	3.000
Δήμος Στεφ. Πειραιάς	1.500	Ράπτης Χρήστος Κυπαρισσία	1.500
Σκίρτα Κυριακούλα Θεσ/νίκη	2.000	Φασούλης Κων. Πάτρα	2.000
Χατζής Σωτ. Θεσ/νίκη	2.000	Ντάμας Παναγ. Κέρκυρα	3.000
Τσάγκας Γεωργ. Θεσ/νίκη	2.000	Νάτσης Πέτρος Πήλιο	2.000
		Τσιάτσης Σπυρ. Μυτιλήνη	3.000
		Χατζηθεοδώρου Νίνα Σέρρες	2.000
		Βετσόπουλος Ελευθ. Αγρίνιο	4.000

ΤΣΙΟΥΡΗΣ - Χ. ΕΞΑΡΧΟΥ Ο.Ε.
Διαμερίσματα - Καταστήματα
Αντιπαροχαί

νη 4-6 Τηλ. 32989-33207
νινα Fax 33207

HOTEL "ΑΩΟΣ,"
RESTAURANT - BAR

ΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΗΛΙΘΙΚΙΩΤΗΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΔΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ — ΚΟΖΑΝΗΣ
ΚΟΝΙΤΣΑ — ΤΗΛ. (0655) 22079

ΕΙΡΗΝΗ ΣΤΑΜΑΤΑΚΗ - ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ - ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΣ
ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΔΥΤ. ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ
ΕΠΙΣΤ. ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΤΟΥ "ΥΓΕΙΑ"

ΟΣ 4 - 151 24 ΜΑΡΟΥΣΙ ΤΗΛ. ΙΑΤΡ. 61 22 823
ΑΣ 23 - 151 25 ΜΑΡΟΥΣΙ ΤΗΛ. "ΥΓΕΙΑ" 68 27 940
ΤΕΤ., ΠΕΜΠ. 6 - 8 Μ.Μ. ΤΗΛ. ΑΝΑΓΚΗΣ 36 47 021
ΟΥ ΟΙΚΙΑ - FAX 61 22 908
ΤΗΛ. ΚΙΝΗΤΟ 094 392 273

ΑΝΘΟΠΩΛΕΙΟ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΛΕΤΩΝ & ΜΝΗΜΟΣΥΝΩΝ
ΤΣΙΡΩΝΗΣ
Λ. 0655 - 22005 ΟΙΚΙΑΣ 22113
ΚΟΝΙΤΣΑ

ΚΟΝΙΤΣΑ
ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ
ΔΟΜΙΚΩΝ
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ

ΜΠΟΥΛΙΟΤΕΣ - ΦΟΡΤΩΤΕΣ ΓΣΑΠΕΣ
ΚΟΜΠΡΕΣΣΕΡ - ΓΡΑΔΑΡ - ΟΔΟΣΤΡΩΤΗΡΕΣ
ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΛΑΤΟΜΕΙΟΥ
ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ - ΣΥΓΚ/ΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΩΣ
ΣΩΤ. ΛΩΤΟΣ & Β. ΧΑΤΖΗΜΕΛΕΤΙΟΥ
ΑΝΤΙΓΩΝΗΣ 10 ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΤΗΛ 5138315

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ. ΡΕΝΤΖΟΣ
Χειρουργός Οδοντίατρος

ΚΟΡΑΗ 8 ΤΗΛ. ΙΑΤΡΕΙΟΥ 39817
ΙΩΑΝΝΙΝΑ ΤΗΛ. ΣΠΙΤΙΟΥ 70153
Δέχεται καθημερινά: Πρωί 9.30 - 12 -- Απογευμα 5.00 - 9.30
και Σάββατο 8.30 π.μ. - 1.30 μ.μ. με ραντεβού

ΜΙΧΑΗΛ ΒΑΣ. ΡΕΒΑΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ 22
ΤΗΛ. 426.951

ΠΑΤΡΑ

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

Δημήτριος Ν. Καζαμίας

Εμ. Μπενάκη 24

Τηλ. 3627 - 725

Dr ΚΩΣΤΑΣ Β. ΝΟΥΤΣΗΣ

ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΟΣ - ΑΦΡΟΔΙΣΙΟΛΟΓΟΣ
Τ. ΙΑΤΡΟΣ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ "ΑΝΔΡΕΟΥ ΣΥΓΓΡΟΥ"
ΕΠΙΜΕΛ. ΝΟΣΟΚ. "ΛΟΙΜΩΔΩΝ ΝΟΣΩΝ"

ΙΑΤΡΕΙΟ: ΣΟΛΩΝΟΣ 86
(ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ)
ΤΗΛ. 3602 966 (106 80)
ΔΕΧΕΤΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ 5-8 Μ.Μ.
ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΟΙΚΙΑ ΚΑΣΑΝΔΡΑΣ 10
ΑΝΩ ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ
ΤΗΛ. 9701 285

Ενοικιαζόμενα δωμάτια με ατομικά
μπάνια και με ιδιωτικό πάρκιν

• Παραδοσιακό Στυλ

ΧΟΥΣΟΣ ΚΩΝ)ΝΟΣ

Τηλ. (0655) 23 2 88

Κόνιτσα

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΔΕΜΕΡΤΖΙΔΗΣ

ΚΟΝΙΤΣΑ

(Πάνω στον Εθνικό Δρόμο)

Τηλ. 0655/22867